TITUL

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009
ZOOLOGICKÁ ZAHRADA HL. M. PRAHY

Zoologická zahrada hl. m. Prahy
U Trojského zámku 120/3, 170 00 Praha 7 – Troja
telefon: 296 112 111
fax: 233 540 287
e-mail: **zoopraha@zoopraha.cz**
www.zoopraha.cz

Zřizovatel
Magistrát hl. m. Prahy
Mariánské náměstí 2, 110 00 Praha 1
telefon: 236 001 111
e-mail: **posta@cityofprague.cz**
www.praha-mesto.cz

Ředitel (do 31. 10. 2010)
PhDr. Petr Fejk
Předboj 44, 250 72 Praha-východ
pošta Kojetice u Prahy
telefon: 296 112 109

Tiskový mluvčí
Ing. Vít Kahle
Chelčického 2178, 252 63 Roztoky u Prahy
telefon: 296 112 257

Zpracovatel výroční zprávy
Prom. biolog Romana Anděrová
Na Březince 3, 150 00 Praha 5
telefon: 296 112 260

MANAGEMENT

K 31. 12. 2009

Ing. Milan Richter (do 21. 12. 2009)
radní hl. m. Prahy pro oblast kultury, památkové péče a cestovního ruchu

Bc. Ondřej Pecha (od 22. 12. 2009)
radní hl. m. Prahy pro oblast kulturní politiky, památkové péče, cestovního ruchu a volného času

Mgr. Jan Kněžínek
ředitel Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Magistrátu hl. m. Prahy

PhDr. **Petr Fejk**, ředitel Zoo Praha (do 31. 10. 2009)
Ing. **Petr Ptáček**, pověřen zastupováním (od 1. 11. 2009)

Ing. **Karel Hasman**, provozní náměstek
Ing. **Petr Ptáček**, ekonomický náměstek
Ing. **Alexandr Světnický**, investiční náměstek
Mgr. **Dušan Michelfeit**, náměstek útvaru kontaktu s veřejností
Mgr. **Miroslava Prachařová**, zoologická náměstkyně

RNDr. Pavel Brandl, Ph.D. – kurátor (savci kromě kopytníků)
Jaroslav Šimek, Ph.D. – kurátor (savci – kopytníci)
Antonin Vaidl – kurátor (ptáci)
Petr Velenský – kurátor (plazi)
MVDr. Roman Vodička, Ph.D., MVDr. Jaromír Král – veterinární lékaři
Ladislav Žoha – vedoucí oddělení krmiv
RNDr. Evžen Kůs – vedoucí oddělení dokumentace
Ing. Tomáš Kapic – vedoucí oddělení obchodu a výměny zvířat
Pavlína Plchová − vedoucí výchovně vzdělávacího oddělení
Ing. Radka Zvonečková – vedoucí oddělení životního prostředí
Stanislav Kupsa – vedoucí oddělení údržby
Martin Lukač – vedoucí oddělení prodeje a služeb
Mgr. Ilona Marková – vedoucí oddělení sekretariátu ředitele
Dana Podzemská – personalistka

Stavy zvířat

	k 1. 1. 2009	narození	příchod	úhyn	odchod	k 31. 12. 2009
savci (Mammalia)						
adax (*Addax nasomaculatus*)	1.4		1.0			2.4
akuči zelený (*Myoprocta acouchy*)	1.1					1.1
alpaka (*Vicugna pacos*)	3.2				2.0	1.2
anoa nížinný (*Bubalus depressicornis*)	2.3		0.1	0.1	0.2	2.1
antilopa losí (*Taurotragus oryx*)	0.2					0.2
antilopa vraná (*Hippotragus niger*)	4.3	0.1			0.1	4.3
bércoun africký (*Macroscelides proboscideus*)	1.1					1.1
bércoun skvrnitý (*Rhynchocyon cirnei macrurus*)			0.1			0.1
binturong (*Arctictis binturong*)	1.1	1.1				2.2
bizon (*Bison bison*)	2.7	2.2			1.0	3.9
bodlín Telfairův (*Echinops telfairi*)	1.1		2.2			3.3
bodlinatka (*Acomys sp.*)	0.0.14					0.0.14
bodlinatka egyptská tmavá (*Acomys cahirinus cahirinus*)	0.0.14					0.0.20
bodlinatka turecká (*Acomys cilicicus*)	0.0.74					0.0.48
bodlinatka zlatá (*Acomys russatus*)	1.0.2					1.0.16
bongo (*Tragelaphus eurycerus isaaci*)	3.3	1.2		0.1	2.2	2.2
buvolec běločelý (*Damaliscus pygargus philipsi*)	2.6		1.0	0.1	1.0	2.5
daman skalní (*Procavia capensis*)	1.2					1.2
dikobraz jihoafrický (*Hystrix africaeaustralis*)	1.1					1.1
dikobraz srstnatonosý (*Hystrix indica*)	2.1					2.1
fenek (*Vulpes zerda*)	1.1	0.2	1.0		1.0	1.3
fretka (*Mustela furo*)	1.0		1.2		1.0	1.2
gepard štíhlý (*Acinonyx jubatus*)	2.6	2.3			1.0	3.9
gibon lar (*Hylobates lar*)	1.1					1.1
gorila nížinná (*Gorilla gorilla gorilla*)	2.4					2.4
guanako (*Lama guanicoe*)	1.4	0.2				1.6
guerèza pláštíková (*Colobus guereza*)	2.2		1.0			3.2
gundi saharský (*Ctenodactylus gundi*)	1.2	0.0.3		0.1		1.1.3
hlodoun krtkovitý (*Tachyoryctes daemon*)			0.1.1	0.1		0.0.1
hlodoun menší (*Cannomys badius*)	2.1			1.0	1.1	
hrabáč kapský (*Orycteropus afer*)	1.2				1.0	0.2
hroch obojživelný (*Hippopotamus amphibius*)	2.1					2.1
hrošík liberijský (*Hexaprotodon liberiensis*)			1.0		1.0	
hutie stromová (*Capromys pilorides*)	4.4	1.2			2.1	3.5
hyena čabraková (*Parahyaena brunnea*)	3.2		0.1	0.1	2.2	1.0
hyrare (*Eira barbara*)	1.2					1.2
chápan středoamerický (*Ateles geoffroyi vellerosus*)	1.5	0.0.1				1.5.1
chápan středoamerický (*Ateles geoffroyi*)	1.0					1.0
jaguarundi (*Herpailurus yagouaroundi*)	1.1	0.1				1.2
jelen lyrorohý (*Cervus eldii thamin*)	1.7	0.2			0.1	1.8
jelen milu (*Elaphurus davidianus*)	2.3	1.0			1.1	2.2
jezevec šedý (*Melogale moschata*)	1.1					1.1
ježek ušatý (*Hemiechinus auritus*)	1.1		0.1			1.2
ježek západní (*Erinaceus europaeus*)	1.2.3	0.0.4		1.1.2	0.0.1	0.1.4
kaloň egyptský (*Rousettus aegyptiacus*)	0.0.48		0.0.7	0.0.1	0.0.10	0.0.44
kaloň zlatý (*Pteropus rodricensis*)	11.0					11.0
kapybara (*Hydrochaeris hydrochaeris*)	1.2	3.1.1			3.1.1	1.2
karakal (*Caracal caracal*)	1.1	0.1				1.2
kiang východní (*Equus kiang holdereri*)	4.5				1.0	3.5
klokan parma (*Macropus parma*)	2.3.1	0.1.3			1.1.1	1.3.3
klokan rudokrký tasmanský (*Macropus rufogriseus rufogriseus*)	2.4	2.0	1.2	1.0	3.4	1.2
klokan rudý (*Macropus rufus*)	2.5	1.1			1.3	2.3
klokánek králíkovitý (*Bettongia penicillata*)	1.4	1.1		0.1	0.2	2.2
kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*)	1.0		1.1		1.0	1.1
komba Garnettova (*Otolemur garnettii*)	3.1			1.0	1.1	1.0

komba ušatá *(Galago senegalensis)*	4.2	2.1.1				6.3.1
kotul veverovitý *(Salmiri sciureus)*	1.7	1.2	1.0		1.0	2.9
koza domácí *(Capra hircus)*	1.2	2.1	1.2		3.0	1.5
koza domácí - anglo-nubijská *(Capra hircus)*	2.0	1.3	0.2	0.1	2.0	1.4
koza domácí - kamerunská *(Capra hircus)*	3.13	21.10			16.6	8.17
koza domácí - kašmírská *(Capra hircus)*	0.5	3.1			0.2	3.4
koza domácí - pavi *(Capra hircus)*	1.2			1.0		0.2
kozorožec kavkazský *(Capra caucasica)*	7.10	0.3			5.0	2.13
králík domácí - český bílopeiskatý *(Oryctolagus cuniculus v. edulis)*	1.2					1.2
králík domácí - český červený *(Oryctolagus cuniculus v. edulis)*	1.2.4		1.0			2.2.4
králík domácí - český luštič *(Oryctolagus cuniculus v. edulis)*		3.3	0.1		3.1	0.3
králík domácí - třístlový černý *(Oryctolagus cuniculus v. edulis)*	2.4		1.0			3.4
krysa „akáciová" *(Thallomys sp.)*	0.0.28					0.0.22
krysa obláčková *(Phloeomys pallidus)*	3.2	3.1				6.3
krysa velká *(Cricetomys emini)*	2.3	3.5			4.4	1.4
křeček velký *(Hypogeomys antimena)*	3.2					3.2
kulan *(Equus hemionus kulan)*	0.2					0.2
kůň Převalského *(Equus przewalskii)*	6.9		1.1			7.10
kuskus pozemní *(Strigocuscus gymnotis)*	2.2				0.1	2.1
kusu liščí *(Trichosurus vulpecula)*	1.1	0.1.2			0.1	1.1.2
lachtan jihoafrický *(Arctocephalus pusillus)*	1.2		0.2	0.1		1.3
lemur běločelý *(Eulemur albifrons)*	2.3	0.1			0.2	2.2
lemur černý *(Eulemur macaco macaco)*	4.4	1.1			1.3	4.2
lemur kata *(Lemur catta)*	9.0					9.0
lenochod dvouprstý *(Choloepus didactylus)*	0.2					0.2
lev indický *(Panthera leo persica)*	1.1					1.1
levhart mandžuský *(Panthera pardus orientalis)*	2.3			0.1	2.1	0.1
levhart obláčkový *(Pardofelis nebulosa)*	2.2	1.0				3.2
lori štíhlý *(Loris tardigradus nordicus)*	1.1					1.1
los evropský *(Alces alces alces)*	3.6				1.0	2.6
lvíček zlatohlavý *(Leontopithecus chrysomelas)*	3.0			1.0		2.0
makak magot *(Macaca sylvanus)*	1.5					1.5
makak vepří *(Macaca nemestrina)*	4.8					4.8
maki trpasličí *(Microcebus murinus)*	14.7	0.0.4	1.1		6.4	9.4.4
mangusta liščí *(Cynictis penicillata)*	3.3.1	0.0.2			1.0	2.3.3
mangusta trpasličí *(Helogale parvula)*	3.1	0.0.1				3.1.1
manul *(Otocolobus manul)*	0.2				0.2	
mara stepní *(Dolichotis patagonum)*	3.3	1.2.3			2.2	2.3.3
medojed *(Mellivora capensis)*	2.1				1.0	1.1
medvěd lední *(Ursus maritimus)*	0.2		1.0			1.2
mirikina bolivijská *(Aotus azarai boliviensis)*	1.1				1.1	
morče domácí *(Cavia porcellus)*	0.0.9					0.0.9
muflon *(Ovis aries musimon)*	2.4	1.3			3.7	
muntžak malý *(Muntiacus reevesi reevesi)*	2.1	1.0			1.0	2.1
myš nejrychlejší *(Arvicanthis neumanni)*	0.0.55					0.0.54
myš nilská *(Arvicanthis niloticus niloticus)*	0.0.45					0.0.62
myš pásková *(Lemniscomys striatus)*	1.1.12					1.1.17
myš zebrovaná *(Lemniscomys barbarus)*	0.0.3					
nohač východoafrický *(Pedetes capensis surdaster)*	1.0		1.1		1.0	1.1
nosál červený *(Nasua nasua)*	2.1	1.0.3	0.2		1.0	2.3.3
nutie *(Myocastor coypus)*			1.3			1.3
ocelot stromový - oncilla *(Leopardus tigrinus)*	2.2				1.0	1.2
orangutan sumaterský *(Pongo pygmaeus abelii)*	3.1					3.1
osinák africký *(Atherurus africanus)*	1.0					1.0
outioň váhavý *(Nycticebus coucang coucang)*	1.3		1.0		1.1	1.2
ovce aljašská *(Ovis dalli dalli)*	0.2		2.0			2.2
ovce domácí - kamerunská *(Ovis aries aries)*	5.6	7.6			9.2	3.12
ovce domácí - merinová *(Ovis aries aries)*	2.1				1.0	1.1
ovce domácí - quessantská *(Ovis aries aries)*	1.0	0.1	0.2	0.1		1.2
ovce domácí - romanovská *(Ovis aries aries)*	5.14.1	1.0.2		0.1	6.4.3	0.9

ovce domácí - suffolk *(Ovis aries aries)*	2.6	2.3		0.1	2.4	2.4
ovce domácí - východofríská *(Ovis aries aries)*	4.3				4.0	0.3
ovce tlustorohá *(Ovis canadensis nelsoni)*			1.4	0.1		1.3
oviječ filipínský *(Paradoxurus hermaphroditus philippinensis)*			1.1			1.1
oviječ skvrnitý *(Paradoxurus hermaphroditus)*	3.1	1.0			4.1	
panda červená *(Ailurus fulgens fulgens)*	1.1					1.1
paovce hřívnatá *(Ammotragus lervia)*	2.19	8.8.2			6.10	4.17.2
pásovec kulovitý *(Tolypeutes matacus)*	1.0		0.1			1.1
pásovec štětinatý *(Chaetophractus villosus)*	3.2				3.2	
pekari páskovaný *(Pecari tajacu)*	2.6	0.2		1.0	1.1	0.7
pes domácí *(Canis familiaris)*	1.0					1.0
pes pralesní *(Speothos venaticus)*	0.3					0.3
pes ušatý *(Otocyon megalotis)*	2.1	2.3				4.4
piskomil bledý *(Gerbillus perpallidus)*	0.0.3				0.0.3	
piskomil hedvábný *(Meriones crassus perpallidus)*	0.0.10					0.0.18
piskomil menší *(Gerbillus nanus)*	0.0.5					0.0.12
piskomil veverkoocasý *(Sekeetamys calurus)*	0.0.15					0.0.25
piskomil veverkoocasý *(Sekeetamys calurus makrami)*	0.0.6					0.0.8
plch savanový *(Graphiurus parvus)*	0.0.11					0.0.15
prase divoké *(Sus scrofa)*	1.2				1.2	
prase domácí - göttingenské *(Sus domesticus)*	0.4					0.4
prase domácí - přeštické *(Sus domesticus)*	0.1					0.1
prase domácí - vietnamské *(Sus domesticus)*	2.1					2.1
promyka červená *(Galerella sanguinea)*			1.1			1.1
přímorožec beisa *(Oryx gazella beisa)*	0.6					0.6
přímorožec šavlorohý *(Oryx dammah)*	5.7				1.0	4.7
psoun přenosý *(Cynomys ludovicianus)*	0.0.13					0.0.3
rypoš lysý *(Heterocephalus glaber)*	2.2			0.1	2.1	
sitatunga západoafrická *(Tragelaphus spekii gratus)*	8.6	3.0			3.3	8.5
skunk pruhovaný *(Mephitis mephitis)*			1.2		1.0	0.2
slon bengálský *(Elephas maximus bengalensis)*	0.2					0.2
slon indický *(Elephas maximus)*	1.0		1.0		1.0	1.0
sob *(Rangifer tarandus)*	1.6	0.1		0.1	0.1	1.5
surikata *(Suricata suricatta)*	3.1		2.2	1.0		4.3
sysel obecný *(Spermophilus citellus)*	12.9				9.6	3.1
štětkoun kamerunský *(Potamochoerus porcus pictus)*	1.0		2.0	1.0		2.0
tahr himálajský *(Hemitragus jemlahicus)*	6.10	2.1	1.0	0.1	2.2	7.8
takin indický *(Budorcas taxicolor taxicolor)*	1.3	0.1		0.1		1.3
talapoin severní *(Miopithecus ogouensis)*	1.2.1	0.0.1				1.2.2
tamarín bělovousý *(Saguinus mystax)*	1.1					1.1
tamarín žlutoruký *(Saguinus midas)*	5.5	4.2			3.2	6.5
tana severní *(Tupaia belangeri)*	5.4	1.0			2.0	4.4
tapír jihoamerický *(Tapirus terrestris)*	2.2					2.2
tarbík velký *(Jaculus orientalis)*	0.2			0.1	0.1	
tygr malajský *(Panthera tigris jacksoni)*	2.2				1.0	1.2
tygr sumaterský *(Panthera tigris sumatrae)*	2.1				1.0	1.1
tygr ussurijský *(Panthera tigris altaica)*	1.2		1.0		0.1	2.1
urzon kanadský *(Erethizon dorsatum)*	0.1					0.1
vakoveverka létavá *(Petaurus breviceps)*			0.0.9			0.0.9
vari bělopásý *(Varecia variegata subcincta)*	1.1					1.1
vari černobílý *(Varecia variegata)*	2.0				1.0	1.0
vari červený *(Varecia rubra)*	4.0					4.0
velbloud dvouhrbý - domácí *(Camelus bactrianus)*	2.5	1.1				3.6
veverka bušová *(Paraxerus cepapi)*	1.2					1.2
veverka kapská *(Xerus inauris)*	2.2	2.1		1.0		3.3
veverka Pallasova *(Callosciurus erythraeus)*			0.0.4		0.0.4	
vlk eurasijský *(Canis lupus lupus)*	5.3					5.3
vlk hřívnatý *(Chrysocyon brachyurus)*	1.1					1.1
voduška abok *(Kobus megaceros)*	5.3	1.1			2.0	4.4
voduška červená *(Kobus leche kafuensis)*	1.7	0.1		0.1	1.1	0.6

vydra malá *(Amblonyx cinerea)*	6.1	0.3.1			1.0.1	5.4
vydra severoamerická *(Lontra canadensis)*	1.1					1.1
wapiti manitobský *(Cervus canadensis manitobensis)*	3.4			1.0	1.0	1.4
zebra Böhmova *(Equus quagga boehmi)*	0.3					0.3
zebra Grevyho *(Equus grevyi)*	0.3					0.3
zubr *(Bison bonasus)*	1.6	1.2			0.2	2.6
žirafa Rothschildova *(Giraffa camelopardalis rothschildi)*	5.9	2.3	0.1	0.1	3.2	4.10
ptáci *(Aves)*						
alexandr malý *(Psittacula krameri)*	0.1					0.1
amazoňan jamajský *(Amazona collaria)*	3.3				1.1	2.2
amazoňan kubánský *(Amazona leucocephala)*	0.1					0.1
amazoňan modrobradý *(Amazona festiva festiva)*	2.2					2.2
amazoňan oranžovokřídlý *(Amazona amazonica)*	1.1				1.1	
amazoňan šedohlavý *(Amazona agilis)*	1.2					1.2
ara ararauna *(Ara ararauna)*	3.1		1.0			4.1
ara vojenský *(Ara militaris mexicana)*	0.1				0.1	
ara zelenokřídlý *(Ara chloroptera)*	2.0		1.0.2		3.0	0.0.2
argus okatý *(Argusianus argus)*	2.1	0.0.1			1.0	1.1.1
bažant červenolící *(Lophura erythrophthalma erythrophthalma)*	1.0					1.0
bažant Edwardsův *(Lophura edwardsi)*	2.1					2.1
bažant malajský *(Polyplectron malacense)*	2.3			1.2		1.1
bažant ohnivý bornejský *(Lophura ignita nobilis)*	1.1					1.1
bažant prelát *(Lophura diardi)*	1.0				1.0	
bažant stříbrný *(Lophura nycthemera)*	1.2					1.2
bažant tibetský *(Crossoptilon crossoptilon)*	1.1					1.1
beměška havajská *(Branta sandvicensis)*	1.0					1.0
beměška kanadská velká *(Branta canadensis maxima)*	9.6.1	4.3.1		0.2	1.0	12.7.2
beměška rudokrká *(Branta ruficollis)*	4.4	0.0.5		0.1		4.3.5
bikoslav severní *(Bombycilla garrulus)*	2.1					2.1
bukáček malý *(Ixobrychus minutus)*	1.1	1.0				2.1
bulbul černohlavý *(Pycnonotus atriceps)*	2.3				0.1	2.2
bulbul červenouchý *(Pycnonotus jocosus)*	5.9	3.2.5		0.1	2.4.1	6.6.4
bulbul oranžovohrdlý *(Pycnonotus dispar)*	3.3		1.0		1.0	3.3
bulbul zahradní *(Pycnonotus barbatus)*	2.0.1				2.0	0.0.1
bulbuříček běloplavý *(Hypsipetes leucocephalus)*	3.4				1.1	2.3
čáp černý *(Ciconia nigra)*	1.1	0.2			0.2	1.1
čáp simbil *(Ciconia abdimii)*	2.6		3.0		0.1	5.5
čečetka zimní *(Acanthis flammea)*			1.1			1.1
čejka chocholatá *(Vanellus vanellus)*	0.0.3				0.0.1	0.0.2
čejka žlutonohá *(Vanellus senegallus senegallus)*	9.11	4.3.2	1.0	3.2	6.5.2	5.7
čírka dvouskvrnná *(Anas formosa)*	1.1					1.1
čírka modrá *(Anas querquedula)*	1.1			0.1		1.0
čírka obecná *(Anas crecca)*	1.0					1.0
čírka úzkozobá *(Marmaronetta angustirostris)*	2.3			0.1		2.2
čížek lesní *(Carduelis spinus)*	5.2.4	2.1			1.2.2	6.1.2
člunozobec africký *(Balaeniceps rex)*	2.2					2.2
dlask tlustozobý *(Coccothraustes coccothraustes)*			1.1			1.1
drozd černopsý *(Turdus dissimilis)*	3.3	1.0			2.1	2.2
drozd oranžovohlavý *(Zoothera citrina melli)*	3.2	3.3		1.0	2.2	3.3
drozd tmavý *(Zoothera sibirica)*	6.5	3.0	0.1		5.4	4.2
dudek chocholatý *(Upupa epops)*	1.1					1.1
dvojzoborožec indický *(Buceros bicornis)*	1.1		1.0		1.0	1.1
dvojzoborožec nosorožčí *(Buceros rhinoceros silvestris)*	2.1				1.0	1.1
dytík úhorní *(Burhinus oedicnemus)*	1.1					1.1
emu hnědý *(Dromaius novaehollandiae)*	1.1					1.1
frankolín žlutokrký *(Francolinus leucoscepus)*	6.6	0.0.7		0.1	3.3.1	3.2.6
hadilov písař *(Sagittarius serpentarius)*	1.1					1.1
havran polní *(Corvus frugilegus)*	1.2		3.1	1.0		3.3
holoubek vrabčí *(Columbina passerina)*	1.1					1.1

holub (*Ducula sp.*)			1.0			1.0
holub - křížený (*Ducula - hybrida*)	1.0.1	0.0.1			1.0.1	0.0.1
holub bažantí (*Otidiphaps nobilis nobilis*)	1.1	0.0.1				1.1.1
holub bronzovokřídlý (*Phaps chalcoptera*)	1.1					1.1
holub bronzový (*Ducula aenea paulina*)	3.3					3.3
holub břidlicový (*Trugon terrestris*)	1.1					1.1
holub černobronzový (*Henicophaps albifrons*)	1.0					1.0
holub černotemenný (*Ptilinopus melanospila*)	1.2	1.1				2.3
holub domácí (*Columba livia f. domestica*)	4.4.7				0.0.5	4.4.2
holub domácí - český rejdič (*Columba livia f. domestica*)	3.3.11				1.1.11	2.2
holub domácí - kobumský skřivan (*Columba livia f. domestica*)	2.2.2				0.0.2	2.2
holub domácí - moravský voláč chocholatý červený (*Columba livia f. domestica*)	3.2.3				1.0.3	2.2
holub domácí - polský sivý dlouhozobý (*Columba livia f. domestica*)		0.0.1	2.2		0.1	2.1.1
holub domácí - poštovní (*Columba livia f. domestica*)	1.0				1.0	
holub domácí - pražský rejdič krátkozobý (*Columba livia f. domestica*)	1.1.5				0.0.5	1.1
holub domácí - pražský rejdič středozobý (*Columba livia f. domestica*)	2.2.9				0.0.9	2.2
holub domácí - rakovnický kotrák (*Columba livia f. domestica*)	2.2.11				0.0.11	2.2
holub doupňák (*Columba oenas oenas*)	0.2	0.0.3	3.0		0.1	3.1.3
holub dvoubarvý (*Ducula bicolor*)	8.1	1.2.1	0.2		2.0	7.5.1
holub hřivnáč (*Columba palumbus palumbus*)			0.1		0.1	
holub chocholatý (*Ocyphaps lophotes*)			1.1			1.1
holub krvavý (*Gallicolumba luzonica*)	1.1	0.0.2				1.1.2
holub kukaččí (*Macropygia unchall*)	1.0			1.0		
holub modrobocasý (*Ducula concinna*)	0.1					0.1
holub nikobarský (*Caloenas nicobarica*)	9.6	2.1		2.0		9.7
holub podkovní (*Ducula carola*)			2.2			2.2
holub růžový (*Columba mayeri*)	3.2					3.2
holub skalní (*Columba livia*)	1.1.9	0.0.5				1.1.14
hrdlička čínská (*Streptopelia chinensis chinensis*)	2.1	0.0.7				2.1.7
hrdlička divoká (*Streptopelia turtur turtur*)	1.0	0.0.2	2.3.1			3.3.3
hrdlička chechtavá (*Streptopelia roseogrisea*)	10.10.11				4.5.9	6.5.2
hrdlička jihoasijská (*Streptopelia tranquebarica humilis*)	2.2	1.2.9		0.1	0.1	3.2.9
hrdlička madagaskarská (*Streptopelia picturata picturata*)	2.1.1			1.0.1	1.0	0.1
husa domácí - česká (*Anser anser f. domestica*)	1.3	0.0.2		0.1	1.0.2	0.2
husa domácí - tuluská (*Anser anser f. domestica*)	1.1	0.0.4			0.0.2	1.1.2
husa kuň (*Cereopsis novaehollandiae*)	1.1	1.1			1.1	1.1
husa malá (*Anser erythropus*)	2.2					2.2
husice modrokřídlá (*Cyanochen cyanopterus*)	1.1				1.1	
husička stromová (*Dendrocygna arborea*)			2.2			2.2
husovec straší (*Anseranas semipalmata*)	6.5	1.2			3.2	4.5
hýl mexický (*Carpodacus mexicanus*)	3.1	0.0.3				3.1.3
hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*)	1.1			1.1		
chocholáček čelenkový (*Yuhina diademata*)			1.3		0.1	1.2
ibis bílý (*Eudocimus albus*)	1.4					1.4
ibis hagedaš (*Bostrychia hagedash*)	1.1					1.1
ibis hnědý (*Plegadis falcinellus*)	17.16	12.11.2			22.20.2	7.7
ibis rudý (*Eudocimus ruber*)	3.4		1.0		0.1	4.3
ibis skalní (*Geronticus eremita*)	7.9.2	9.4		0.0.1	2.2.1	14.11
iréna tyrkysová (*Irena puella*)	1.5	0.0.3	1.0	1.0	0.2	1.3.3
jeřáb běloší (*Grus vipio*)	3.1	2.0			2.0	3.1
jeřáb mandžuský (*Grus japonensis*)	1.1				0.1	1.0
jeřáb panenský (*Anthropoides virgo*)	2.3					2.3
jeřáb popelavý (*Grus grus*)	1.0				1.0	
jeřáb rajský (*Anthropoides paradisea*)	1.1					1.1
kachna bronzovokřídlá (*Anas specularis*)	1.1	0.1.3				1.2.3
kachna domácí - indický běžec (*Anas platyrhynchos f. domestica*)	5.0			1.0		4.0
kachna domácí - saská (*Anas platyrhynchos f. domestica*)	1.5				1.5	

kachna patagónská *(Anas specularioides)*	2.2					2.2
kachna terná *(Anas sparsa)*	0.2		0.2	0.2		0.2
kachnice bělohlavá *(Oxyura leucocephala)*	0.1		1.0			1.1
kachnička karolínská *(Aix sponsa)*	2.0		1.0		2.0	1.0
kachnička mandarínská *(Aix galericulata)*	4.2				2.1	2.1
kachnička šedoboká *(Callonetta leucophrys)*	9.6	4.2		2.0	1.0	10.8
kakadu arový *(Probosciger aterrimus)*	3.3					3.3
kakadu bílý *(Cacatua alba)*	3.2	0.0.3	1.0		1.0.3	3.2
kakadu šalamounský *(Cacatua ducorpsii)*			1.0		1.0	
kalous ušatý *(Asio otus)*	0.2					0.2
káně Harrisova *(Parabuteo unicinctus)*			1.0			1.0
káně lesní *(Buteo buteo)*	1.1					1.1
kardinál červený *(Cardinalis cardinalis)*	1.1			1.0	0.1	
kardinál dominikánský *(Paroaria dominicana)*	2.3	0.1				2.4
kasuár přilbový *(Casuarius casuarius)*	1.1	0.0.1				1.1.1
kavče červenozobé *(Pyrrhocorax pyrrhocorax)*	1.1					1.1
kavka obecná *(Corvus monedula)*			0.0.1			0.0.1
ketupa malajská *(Bubo ketupu)*	1.1	0.1				1.2
kolpík bílý *(Platalea leucorodia)*	8.19	4.5	1.0		4.12	9.12
kolpík růžový *(Ajaia ajaja)*	5.7	2.0			2.3	5.4
kondor krocanovitý *(Cathartes aura aura)*	1.1			0.1	1.0	
konopka obecná *(Acanthis cannabina)*	2.0		1.1		2.0	1.1
korela chocholatá *(Nymphicus hollandicus)*	4.5				1.2	3.3
koroptev fokienská *(Arborophila gingica)*	0.1				0.1	
korunáč šedomodrý *(Goura cristata)*	1.1	1.0				2.1
kos černý *(Turdus merula)*	0.1					0.1
krkavec bělokrký *(Corvus albicollis)*	1.1	1.0			1.0	1.1
krkavec velký *(Corvus corax)*	1.1	4.1			4.1	1.1
krocan divoký *(Meleagris gallopavo)*	4.11	1.1		0.4	3.7	2.1
kruhoočko východoafrické *(Zosterops poliogastrus eurycricotus)*	2.1					2.1
krůta domácí - bronzová *(Meleagris gallopavo f. domestica)*	1.4				0.1	1.3
křepelka čínská *(Cotumix chinensis)*	1.0		1.0	1.0		1.0
křepelka japonská *(Cotumix japonica)*	2.9			1.3	1.6	
křepelka korunkatá *(Rollulus rouloul)*	3.3	0.1.2			1.2	2.2.2
křepelka madagaskarská *(Margaroperdix madagascariensis)*	1.0		0.1			1.1
křepelka polní *(Cotumix cotumix)*	1.0				1.0	
křivka obecná *(Loxia curvirostra)*			1.1			1.1
kulíšek nejmenší *(Glaucidium passerinum)*	4.2				2.0	2.2
kur domácí - plymutka bílá *(Gallus gallus f. domestica)*	2.12.7				0.5.6	2.7.1
kur domácí - sumatránka *(Gallus gallus f. domestica)*	0.1.8					0.1.8
kur domácí - vyandotka zlatobělá žlutá kolumbijská *(Gallus gallus f. domestica)*	1.3.3			0.1	0.1.3	1.1
kvakoš noční *(Nycticorax nycticorax)*	2.1.2		0.0.1			2.1.3
kystráček modrolící *(Entomyzon cyanotis)*			2.2			2.2
ledňáček říční *(Alcedo atthis)*			0.0.1	0.0.1		
ledňák modrokřídlý *(Dacelo leachii)*	5.2	1.0.2	0.1		3.1.2	3.2
lelkoun sovi *(Podargus strigoides)*	1.1			0.1		1.0
lemčík černouchý *(Ailuroedus melanotis)*	0.2					0.2
lemčík plavý *(Chlamydera cerviniventris)*	1.0					1.0
lori čárkovaný *(Eos reticulata)*	2.1		2.0	1.1	2.0	1.0
lori černohlavý *(Lorius domicella)*	4.3	1.0			1.0	4.3
lori černý *(Chalcopsitta atra atra)*	1.1		0.1			1.2
lori mnohobarvý horský *(Trichoglossus haematodus moluccanus)*	3.2	2.0	1.1			6.3
lori olivový *(Chalcopsitta duivenbodei)*	0.1		1.0			1.1
loříček červenohlavý *(Psittaculirostris desmaresti desmaresti)*	1.1			0.1		1.0
loříček rudobradý *(Psittaculirostris edwardsii)*	3.1					3.1
lorikul modrobradý *(Loriculus vernalis)*	2.4.3					2.4.3
loskuták posvátný *(Gracula religiosa)*	4.2	1.1.2	0.0.2		3.1.1	2.2.3
luňák červený *(Milvus milvus)*	0.1		1.1			1.2
lžičák pestrý *(Anas clypeata)*	1.0					1.0

majna Rothschildova (*Leucopsar rothschildi*)	7.3	4.2.1	2.0	0.1	5.0	8.4.1
majna žlutolící (*Mino dumontii*)	1.1		0.1		0.1	1.1
mandelík hajní (*Coracias garrulus*)	4.10	8.4	3.2	0.2	9.9	6.5
marabu africký (*Leptoptilos crumeniferus*)	1.1					1.1
momot čemolící (*Momotus momota*)	0.1					0.1
morčák bílý (*Mergus albellus*)	3.3	1.0				4.3
morčák prostřední (*Mergus serrator*)	1.4			0.1		1.3
myšák hnědokřídlý (*Colius striatus mombassicus*)	5.6			0.1	1.1	4.4
nandu Darwinův (*Pterocnemia pennata*)	1.1		1.0		1.0	1.1
nesyt africký (*Mycteria ibis*)	5.2	2.2			2.0	5.4
orebice berberská (*Alectoris barbara*)			0.1	0.1		
orebice chucar (*Alectoris chucar*)			1.0			1.0
orel bělohlavý (*Haliaeetus leucocephalus*)	3.2				2.1	1.1
orel kejkliř (*Terathopius ecaudatus*)	1.1					1.1
orel východní (*Haliaeetus pelagicus*)	3.2	2.0			2.1	3.1
orosup bradatý (*Gypaetus barbatus aureus*)	1.1					1.1
ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*)	1.0				1.0	
ostralka běloící (*Anas bahamensis*)	1.1					1.1
ostralka štíhlá (*Anas acuta*)	1.2			0.1		1.1
papoušek krátkocasý (*Psittinus cyanurus cyanurus*)	1.1					1.1
papoušek mniší (*Myiopsitta monachus*)	5.5.9	0.0.21			1.1.26	4.4.4
papoušek vlnkovaný (*Melopsittacus undulatus*)	9.6				4.1	5.5
papoušek zpěvavý (*Psephotus haematonotus*)	1.1	4.2				5.3
páv korunkatý (*Pavo cristatus*)	12.10.2	0.0.1			0.1.2	12.9.1
pelikán bílý (*Pelecanus onocrotalus*)	4.4					4.4
pelikán kadeřavý (*Pelecanus crispus*)	8.9	1.1			2.2	7.8
pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*)	1.1				0.1	1.0
pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*)	2.0					2.0
perepel čemokrký (*Turnix suscitator*)	7.3	0.0.2		0.1	3.0	4.2.2
perlička supí (*Acryllium vulturinum*)	6.6.3			0.2.2	4.3.1	2.1
pižmovka bělokřídlá (*Cairina scutulata*)	2.2					2.2
pižmovka hřebenatá (*Sarkidiornis melanotos sylvicola*)	0.1					0.1
pižmovka velká - domácí (*Cairina moschata f. domestica*)	2.3				2.3	
plameňák - hybrid (*Phoenicopterus sp.*)	0.1		0.1			0.2
plameňák chilský (*Phoenicopterus chilensis*)	31.30.16	0.0.12			0.1	31.29.30
plameňák kubánský (*Phoenicopterus ruber ruber*)	10.10					10.10
plameňák růžový (*Phoenicopterus ruber roseus*)	36.37.1		2.3			38.40.1
polák malý (*Aythya nyroca*)	3.4	2.1			2.4	3.1
poštolka obecná (*Falco tinnunculus*)	1.1					1.1
potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*)	1.1			0.1		1.0
pštros dvouprstý (*Struthio camelus*)	2.1		0.1		2.0	0.2
puštík bělavý pobaltský (*Strix uralensis liturata*)	1.1	1.0		0.1		2.0
puštík bělavý středoevropský (*Strix uralensis macroura*)	1.1	0.0.3	1.1		1.1.3	1.1
puštík bradatý (*Strix nebulosa lapponica*)	4.2	1.1.1	1.0		1.0.1	5.3
puštík bryjatý (*Pulsatrix perspicillata*)	1.1					1.1
rosela Pennantova (*Platycercus elegans*)			0.1			0.1
rosela pestrá (*Platycercus eximius*)	1.1					1.1
ryžovník šedý (*Padda oryzivora*)	4.1	0.0.4		1.0		3.1.4
satyr Temminckův (*Tragopan temminckii*)	1.1		1.0		1.0	1.1
serema ruzozobá (*Cariama cristata*)	1.1	0.0.1				1.1.1
slavík himálajský (*Erithacus pectoralis*)	0.1					0.1
slípka modrá (*Porphyrio porphyrio porphyrio*)	0.2					0.2
slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*)	1.1				1.1	
snovač (*Euplectes sp.*)	1.3					1.3
snovač černobřichý (*Euplectes nigroventris*)	0.3					0.3
snovač červenoprsý (*Quelea cardinalis*)	0.1					0.1
snovač Jacksonův (*Ploceus jacksoni*)	2.1					2.1
snovač kaferský (*Euplectes orix*)	3.0					3.0
snovač ohnivý (*Euplectes hordeaceus*)	3.3			0.1		3.2
snovač oranžový (*Euplectes franciscanus*)	1.0					1.0

snovač rudozobý (*Quelea quelea*)	5.4			0.1		5.5
snovač zahradní (*Ploceus cucullatus*)	3.0					3.0
sojka kápovitá (*Cyanocorax chrysops*)	2.0				2.0	
sojka obecná (*Garrulus glandarius*)			1.1			1.1
sojkovec bělohrdlý (*Garrulax albogularis*)	1.1					1.1
sojkovec čemobrvý (*Trochalopteron affine*)	1.0		0.1			1.1
sojkovec čemohrdlý (*Dryonastes chinensis chinensis*)	2.3		1.1		0.1	3.3
sojkovec dvoubarvý (*Garrulax bicolor*)	1.2					1.2
sojkovec Elliotův (*Trochalopteron elliotii*)	1.1		0.1			1.2
sojkovec chocholatý (*Garrulax leucolophus diardi*)	2.2	1.1			1.1	2.2
sojkovec jihočínský (*Trochalopteron milnei*)	3.4	1.0		1.1	1.1	2.2
sojkovec lesní (*Ianthocincla ocellata artemisiae*)	0.2		1.1	0.1		1.2
sojkovec nádherný (*Trochalopteron formosum*)	3.1	2.1			1.0	4.2
sojkovec rezavočelý (*Garrulax ruficrons*)	2.0					2.0
sojkovec rezavokřídlý (*Dryonastes berthemyi*)	1.2	0.1				1.3
sojkovec stříbrouchý (*Trochalopteron melanostigma*)			3.2			3.2
sojkovec šedohnědý (*Garrulax palliatus*)	2.4					2.4
sojkovec vlnkohřbetý (*Ianthocincla lunulata*)	2.1					2.1
sojkovec zpěvný (*Leucodioptron canorus*)			0.0.1		0.0.1	
sojkovec zrcadlový (*Rhinocichla mitrata*)	0.2					0.2
sova pálená (*Tyto alba*)	2.2.4	0.0.16			0.0.20	2.2
sovice krahujová (*Surnia ulula*)	1.1	0.1				1.2
sovice sněžní (*Nyctea scandiaca*)	1.1					1.1
stehlík obecný (*Carduelis carduelis carduelis*)	1.1	0.0.2				1.1.2
stepokur hnědobřichý (*Pterocles exustus erlangeri*)						
strnad obecný (*Emberiza citrinella*)	1.0				1.0	
střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*)			0.0.1			0.0.1
sup hnědý (*Aegypius monachus*)	5.5					5.5
sup mrchožravý (*Neophron percnopterus*)	5.4	1.0		1.0		5.4
syc rousný (*Aegolius funereus*)	1.1	1.1	2.0	1.0	1.0	2.2
sýček obecný (*Athene noctua*)	7.5	1.6	3.4	1.0	7.9	3.6
sykavka modrokřídlá (*Chloropsis cochinchinensis*)	1.1			0.1		1.0
sykavka modrovousá (*Chloropsis hardwickii*)	0.1				0.1	
sykořice šedohlavá (*Paradoxornis gularis*)	2.1					2.1
šafránka velká (*Sicalis flaveola*)	1.0		0.0.2			1.0.2
špaček pagodový (*Temenuchus pagodarum*)	3.4	0.0.3			0.1	3.3.3
špaček rudokřídlý (*Onychognathus morio*)	1.2					1.2
špaček rudooký (*Aplonis panayensis*)	3.3	0.0.5				3.3.5
špaček tlustozobý (*Scissirostrum dubium*)			1.0			1.0
tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)	1.1					1.1
timálie čemošedá (*Heterophasia desgodinsi*)	2.2	0.1			1.1	1.2
timálie rudolící (*Liocichla ripponi*)	3.2	0.1				3.3
timálie sečuánská (*Liocichla omeiensis*)	10.5	0.1		1.1	3.0	6.5
timálie zlatá (*Leiothrix lutea*)	5.3	0.0.2		1.2		4.1.2
toko žlutozobý (*Tockus flavirostris*)	1.1					1.1
tučňák Humboldtův (*Spheniscus humboldti*)	14.11	1.0	4.1		1.1	18.11
turako bělobřichý (*Corythaixoides leucogaster*)	2.0					2.0
ústřičník velký (*Haematopus ostralegus*)	1.1					1.1
vida dlouhoocasá (*Euplectes macrourus macrourus*)	1.1					1.1
vida límcová (*Euplectes ardens tropicus*)	1.0					1.0
vlhovec chocholatý (*Psarocolius decumanus*)	2.5		1.1			3.6
volavčík čilnozobý (*Cochlearius cochlearius*)	4.4				1.1	3.3
vousák senegalský (*Lybius dubius*)	2.2			1.0		1.2
vrabec domácí (*Passer domesticus*)	3.4.6		0.1			3.5.6
vrabec polní (*Passer montanus*)			0.0.4			0.0.4
vrabec zlatořitbetý (*Passer luteus*)	2.1					2.1
výreček bělolící (*Ptilopsis leucotis*)	1.1					1.1
výreček malý (*Otus scops*)	1.1	0.3				1.4
zebřička australská (*Taeniopygia castanotis*)			3.3			3.3
zebřička timorská (*Taeniopygia guttata guttata*)	2.4	2.1				4.5

zejozob alfický *(Anastomus lamelligerus)*	1.1					1.1
zoborožec kaferský *(Bucorvus leadbeateri)*	2.2			0.1		2.1
zvonek zelený *(Carduelis chloris)*	3.0	0.0.3	0.1		2.0	1.1.3
zvonek žlutoprsý *(Carduelis spinoides)*	2.0			1.0		1.0
zvonohlík zahradní *(Serinus serinus)*	0.1		1.2			1.3
žako šedý *(Psittacus erithacus)*	0.0.2					0.0.2
žluna větší *(Picus flavinucha mystacalis)*	2.1	1.0				3.1
žluva čínská *(Oriolus chinensis)*			0.1		0.1	
žluva hajní *(Oriolus oriolus)*	1.0					1.0
plazi *(Reptilia)*						
agama bradatá *(Pogona vitticeps)*	1.0.4			0.0.1		1.0.3
agama kočinčínská *(Physignathus cocincinus)*	0.3					0.3
agama osadní *(Agama agama dodomae)*	1.2	0.0.28	1.24.2	2.14.1	0.0.1	0.12.28
agamka písečná *(Phrynocephalus mystaceus galli)*			0.1	0.1		
agamka tečkovaná *(Phrynocephalus guttatus guttatus)*	2.1			1.1		1.0
agamka zajsanská *(Phrynocephalus melanurus)*	0.2					0.2
anakonda velká *(Eunectes murinus)*	2.3.4			0.0.2	2.0	0.3.2
anolis barakojský *(Anolis baracoae)*	1.0					1.0
batagur kalagur *(Batagur borneoensis)*	1.0					1.0
batagur tuntong *(Batagur affinis)*	3.4.6			2.2		1.2.6
bazilišek zelený *(Basiliscus plumifrons)*	1.0					1.0
blavor žlutý *(Pseudopus apodus)*	0.1.1			0.1		0.0.1
bojga ularburong *(Boiga dendrophila melanota)*	1.0					1.0
bradavičník jávský *(Acrochordus javanicus)*			1.2			1.2
čukvala zavalitá *(Sauromalus obesus obesus)*	5.4	0.0.13		0.1	2.2	3.1.13
dlouhohlávka mexická *(Dermatemys mawii)*	0.2					0.2
dlouhokrčka drsná *(Macrochelodina rugosa)*	1.1	0.0.7				1.1.7
dracena krokodýlovitá *(Dracaena guianensis)*	1.1.5					1.1.5
gaviál indický *(Gavialis gangeticus)*	3.4			0.1		3.3
gekon Bibronův *(Pachydactylus bibroni)*	1.0					1.0
gekon obrovský *(Gekko gecko)*			2.4			2.4
gekon skvrnitý *(Homopholis fasciata)*	1.0					1.0
gekon Tumerův *(Pachydactylus tumeri)*	0.1.1					0.1.1
gekončík noční *(Eublepharis macularius)*	1.2.1					1.2.1
gekončík východoafrický *(Holodactylus africanus)*	3.3.4	0.0.1		0.0.1		3.3.4
hroznýš královský *(Boa constrictor)*	1.1		1.0		0.1	2.0
hroznýš psohlavý *(Sanzinia madagascariensis)*	3.0					3.0
hroznýšek pestrý *(Eryx colubrinus loveridgei)*	3.6.6	0.0.1	0.0.2		2.2.4	1.4.5
hroznýšek turecký *(Eryx jaculus)*	3.0			2.0		1.0
hroznýšovec bahamský *(Epicrates striatus)*	0.0.1					0.0.1
hroznýšovec duhový *(Epicrates cenchria cenchria)*	1.1					1.1
hroznýšovec kubánský *(Epicrates angulifer)*	4.3.17	0.0.6		0.0.1	0.0.3	4.3.19
chameleon horský *(Chamaeleo montium)*	2.2			1.2		1.0
chameleon obrovský *(Furcifer oustaleti)*	4.2	5.4	0.1	2.3	3.0	4.4
ještěrka obecná *(Lacerta agilis)*	5.8.10	0.0.28			4.5.4	1.3.34
ještěrka tangerská *(Timon pater tangitanus)*	1.1	0.0.6				1.1.6
ještěrka živorodá *(Zootoca vivipara)*	0.0.9				0.0.5	0.0.4
ještěrkovec velký *(Gerrhosaurus major)*	1.0					1.0
ještěrkovec žlutohrdlý *(Gerrhosaurus flavigularis)*	1.3			0.1		1.2
kajmanka supí *(Macrochelys temminckii)*	1.2					1.2
karetka novoguinejská *(Carettochelys insculpta)*	0.0.10				0.0.3	0.0.7
korálovka Ruthvenova *(Lamropeltis ruthveni)*	2.0					2.0
korovec jedovatý *(Heloderma suspectum)*	0.0.2		0.1		0.0.2	0.1
krajta Albertisova *(Leiopython albertisii)*	2.2	0.0.1		1.1		1.1.1
krajta královská *(Python regius)*	4.1.1					4.1.1
krajta mřížkovaná *(Python reticulatus)*	1.0				1.0	
krajta nachová *(Python brongersmai)*	4.2			0.1		4.1
krajta tygrovitá světlá *(Python molurus molurus)*	1.1					1.1
krajta zelená *(Morelia viridis)*	1.1.4					1.1.4

krátkokrčka červenobřichá *(Emydura subglobosa)*	1.1.4	0.0.7			0.0.2	1.1.9
krokodýlovec čínský *(Shinisaurus crocodilurus)*	1.2			0.1		1.1
kruhochvost nížinný *(Cordylus tropidosternum)*	1.0					1.0
kruhochvost štítnatý *(Cordylus cataphractus)*	1.1			1.0		0.1
leguán kubánský *(Cyclura nubila nubila)*	11.9.6			0.2	4.3	7.4.6
leguán nosorohý *(Cyclura comuta)*	2.2.2				1.0.1	1.2.1
leguánek modravý *(Petrosaurus thalassinus)*	1.2	0.0.1		1.0		0.2.1
leguánek ostnitý *(Sceloporus magister)*	10.17	0.0.84	2.4	0.2	9.9.77	3.10.7
leguánovec obojkový *(Crotaphytus collaris)*	2.5	1.7.16	1.0	1.2	0.0.10	3.10.6
leiocefalus kýlnatý *(Leiocephalus carinatus)*	1.0			1.0		
mabuja perleťová *(Trachylepis margaritifer)*	1.4	0.0.21	4.5	1.2		4.7.21
mamba západoafrická *(Dendroaspis viridis)*	0.1					0.1
oriicle bornejská *(Orlitia borneensis)*	4.2.4				2.0	2.2.4
pagekon zelený *(Naultinus elegans elegans)*	2.1					2.1
paještěrka stepní *(Eremias arguta deserti)*	6.5.2	0.0.4		4.3		2.2.6
pelomedusa africká *(Pelomedusa subrufa)*	1.3.11	0.0.1	1.2	0.0.2	0.0.2	2.5.6
scink ohnivý *(Lepidothyris fernandi)*	3.2					3.2
scink šalamounský *(Corucia zebrata)*	1.1.1					1.1.1
slepýš křehký *(Anguis fragilis)*	4.3.5			2.1.2		2.2.3
šípovec nosatý *(Rhamphiophis rostratus)*	3.2.9	0.0.8		0.1.3	0.0.11	3.1.3
teju červenavý *(Tupinambis rufescens)*			0.0.4	0.0.1		0.0.3
tmorep egyptský *(Uromastyx aegyptia)*	0.1			0.1		
tmorep skalní *(Uromastyx acanthinura)*	0.0.686			0.0.6	0.0.661	0.0.19
tmorep zdobený *(Uromastyx ornata)*	2.1			1.0		1.1
užovka *(Philodryas patagoniensis)*			0.0.2	0.0.2		
užovka *(Gonyosoma sp.)*	1.0			1.0		
užovka červená *(Pantherophis guttatus)*	1.0					1.0
užovka domácí *(Lamprophis fuliginosus)*			0.0.1			0.0.1
užovka hladká *(Coronella austriaca)*	1.3.2					1.3.2
užovka krčí *(Pseudaspis cana)*	0.0.2		2.2	2.2.1		0.0.1
užovka nosatá *(Rhynchophis boulengeri)*	2.1					2.1
užovka růžkatá *(Philodryas baroni)*			4.4.3	0.1.2	1.0.1	3.3
varan antracitový *(Varanus prasinus beccarii)*	1.1					1.1
varan komodský *(Varanus komodoensis)*	2.3	0.0.7				2.3.7
varan mangrovový *(Varanus indicus)*	1.0		1.0		1.0	1.0
varan moluccký *(Varanus melinus)*	3.1					3.1
varan smaragdový *(Varanus prasinus)*	4.6	0.0.2		0.3	2.0	2.3.2
vejcožrout rezavý *(Dasypeltis medici)*	1.0	0.0.6	2.2	0.2	0.0.3	3.0.3
veleještěrka modroskvrnná *(Gallotia galloti)*	1.1					1.1
veleještěrka obrovská *(Gallotia stehlini)*	0.1					0.1
zmije gabunská *(Bitis gabonica rhinoceros)*	0.1					0.1
zmije saharská *(Cerastes vipera)*	1.2					1.2
želva amboinská *(Cuora amboinensis)*	3.6.4			0.2		3.4.4
želva anámská *(Mauremys annamensis)*	3.4.9	0.0.2		0.1	1.1	2.2.11
želva bahenní *(Emys orbicularis)*	5.3	0.0.1	0.0.9			5.3.10
želva Berandierova *(Gopherus berlandieri)*	0.0.4					0.0.4
želva čemavá *(Heosemys grandis)*	4.7.16	0.0.22		1.0	0.4.20	3.3.18
želva čtyřprstá *(Testudo horsfieldii kazachstanica)*	0.2.16		0.0.3	0.0.4	0.1.10	0.1.5
želva dlaždicovitá *(Manouria impressa)*	0.0.4					0.0.4
želva Kleinmannova *(Testudo kleinmanni)*	3.1		10.10		5.5	8.6
želva korunkatá *(Hardella thurjii)*	4.3			0.1		4.2
želva krátkonosá *(Mauremys mutica)*	1.1					1.1
želva kubánská *(Trachemys decussata)*	1.4.4	0.0.14			0.0.1	1.4.17
želva lemovaná *(Cuora flavomarginata)*	0.0.1					0.0.1
želva obrovská *(Dipsochelys dussumieri)*	5.4		1.1			6.5
želva Oldhamova *(Cyclemys oldhamii)*	1.1					1.1
želva ostnitá *(Heosemys spinosa)*	1.2					1.2
želva palawanská *(Siebenrockiella leytensis)*	0.1					0.1
želva paprsčitá *(Astrochelys radiata)*	0.0.57					0.0.57
želva pardálí *(Stigmochelys pardalis pardalis)*	2.5.10			0.1.1	0.0.3	2.5.6

želva pavoukovitá *(Pyxis arachnoides arachnoides)*	4.1					4.1
želva pentličková *(Cyclemys pulchristriata)*	0.0.7					0.0.7
želva plochohřbetá *(Notochelys platynota)*	1.0		0.1			1.1
želva ploskoocasá *(Pyxis planicauda)*	1.2					1.2
želva skalní *(Malacochersus tornieri)*	6.9.12	0.0.14		2.2	0.2	4.5.26
želva sloní pinzónská *(Chelonoidis nigra duncanensis)*	1.0					1.0
želva sloní santacruzská *(Chelonoidis nigra porteri)*	1.0					1.0
želva Smithova *(Pangshura smithii)*	3.3.1	0.0.1				3.3.2
želva tlustohrdlá *(Siebenrockiella crassicollis)*	6.6.5		3.0	2.2		7.4.5
želva trojkýlná *(Chinemys reevesii)*	0.0.2			0.0.2		
želva tuniská *(Testudo graeca nabeulensis)*	2.2.1				2.2.1	
želva vroubená *(Testudo marginata)*	1.0					1.0
želva záhadná *(Cyclemys enigmatica)*	3.4.7			0.1		3.3.7
želva zelenavá *(Testudo hermanni boettgeri)*	6.4.3			3.3.2	1.0	2.1.1
želva zelenavá *(Testudo hermanni hermanni)*	4.0			1.0	1.0	2.0
želva zubatá *(Cyclemys dentata)*	0.2			0.1		0.1
želva žlutočelá *(Cuora galbinifrons galbinifrons)*	2.1.2		0.0.2	0.0.3		2.1.1
želva žlutočelá *(Cuora galbinifrons picturata)*	0.0.2		0.0.5	0.0.6		0.0.1
želvička trpasličí *(Homopus signatus signatus)*	2.1					2.1

	Stavy
obojživelníci *(Amphibia)*	
axolotl tygrovaný *(Ambystoma tigrinum)*	0.0.6
čolek obecný *(Triturus vulgaris)*	0.0.15
čolek velký *(Triturus cristatus)*	0.0.6
hrabatka jedlá *(Pyxicephalus edulis)*	0.0.2
kuňka obecná *(Bombina bombina)*	0.0.10
parosnička srdíčková *(Dyscophus guineti)*	0.0.2
pralesnička čemožlutá *(Epipedobates trivittatus)*	0.0.3
ropucha obrovská *(Bufo marinus)*	0.0.2
rosnice siná *(Pelodryas caerulea)*	0.0.1
skokan štíhlý *(Rana dalmatina)*	0.0.5
ryby *(Pisces)*	
amur bílý *(Ctenopharyngodon idellus)*	0.0.10
amuřice Hoevenova *(Leptobarbus hoevenii)*	0.0.10
cejn velký *(Abramis brama)*	0.0.10
cichlida *(Ptychochromis oligacanthus)*	0.0.22
čichavec drobnošupinný *(Trichogaster microlepis)*	0.0.8
čichavec líbající *(Helostoma temminckii)*	0.0.5
čichavec zelený *(Trichogaster pectoralis)*	0.0.7
dánio bengálské *(Devario devario)*	0.0.40
dánio dangila *(Danio dangila)*	0.0.30
dánio malabarské *(Danio malabaricus)*	0.0.10
duhovka lososová *(Glossolepis incisus)*	0.0.1
hrotočelec *(Mastacembelus armatus)*	0.0.5
hrotočelec ohnivý *(Mastacembelus erythrotaenia)*	0.0.4
hypostomus guyanský *(Hypostomus plecostomus)*	0.0.2
jelec jesen *(Leuciscus idus)*	0.0.10
ježdík obecný *(Gymnocephalus cernuus)*	0.0.10
kaložrout pruhovaný *(Selenotoca multifasciata)*	0.0.17
kaložrout skvrnitý *(Scatophagus argus argus)*	0.0.16
kaložrout skvrnitý *(Scatophagus argus atromaculatus)*	0.0.10
kančík peretový *(Nandopsis octofasciatus)*	0.0.3
kapr obecný *(Cyprinus carpio)*	0.0.20
kapr obecný - nishikigoi *(Cyprinus carpio)*	0.0.52
karas stříbřitý *(Carassius gibelio)*	0.0.30
labeo černé *(Labeo chrysophekadion)*	0.0.6
labeo červenoocasé *(Epalzeorhynchos bicolor)*	0.0.10
labeo červenoploutvé *(Epalzeorhynchos frenatum)*	0.0.10
labeo krásnoploutvé *(Epalzeorhynchos kalopterum)*	0.0.8
lezec *(Periophthalmodon septemradiatus)*	0.0.44
lezoun indický *(Anabas testudineus)*	0.0.7
lín obecný *(Tinca tinca)*	0.0.10
nožovec Blankův *(Chitala blanci)*	0.0.2
nožovec malý *(Notopterus notopterus)*	0.0.8
okoun říční *(Perca fluviatilis)*	0.0.30
ouklej obecná *(Alburnus alburnus)*	0.0.10
pancéřníček podobný *(Corydoras similis)*	0.0.6
pangas vláknoploutvý *(Pangasius sanitwongsei)*	0.0.4
parmička černoskvrnná *(Puntius filamentosus)* *	0.0.40
parmička indická *(Puntius ticto)*	0.0.30
parmička jamunská *(Barilius bama)*	0.0.45
parmička nádherná *(Puntius conchonius)*	0.0.100
parmička pásková *(Puntius lineatus)*	0.0.5
parmička pruhoocasá *(Puntius lateristriga)*	0.0.1
parmička Schwanenfeldova *(Barbodes schwanenfeldii)*	0.0.24
parmička žraločí *(Balantiocheilos melanopterus)*	0.0.25
pilohřbetec malošupinatý *(Colius microlepis)*	1.0
plotice obecná *(Rutilus rutilus)*	0.0.30

rajovec cejlonský *(Belontia signata)*	0.0.10
razbora podélnopruhá *(Rasbora daniconius)*	0.0.30
sekavec příčnopásý *(Pangio kuhlii)*	0.0.4
sekavka nádherná *(Botia macracantha)*	0.0.35
skvrnivec proužkovaný *(Etroplus suratensis)*	0.0.9
střevlička východní *(Pseudorasbora parva)*	0.0.50
stříkoun lapavý *(Toxotes jaculatrix)*	0.0.19
sumeček americký *(Ameiurus nebulosus)*	0.0.10
štikovec *(Pachypanchax sakaramyi)* *	0.0.21
tlamovec *(Paralabidochromis sp. "Rock Kribensis")*	2.2
tvrdoretka bantamská *(Osteochilus vittatus)*	0.0.11
tvrdoretka Hasseltova *(Osteochilus hasselti)*	0.0.4
vrubozubec pavi *(Astronotus ocellatus)*	0.0.2
živorodka *(Xiphophorus clemenciae)* *	0.0.12
paryby *(Chondrichthyes)*	
tmucha Castexova *(Potamotrygon castexi)*	1.0
bezobratlí *(Evertebrata)*	
achatina žravá *(Achatina fulica)*	0.0.4
včela medonosná *(Apis mellifera)*	0.0.1
šváb velkokřídlý *(Archimandrita tesselata)*	0.0.1
mnohonožka obrovská *(Archispirostreptus gigas)*	0.2
šváb obrovský *(Blaberus giganteus)*	0.0.1
šváb argentinský *(Blaptica dubia)*	0.0.1
sklípkan kadeřavý *(Brachypelma albopilosum)*	0.0.1
šváb kubanský *(Byrsotria fumigata)*	0.0.1
sklípkan cihlový *(Citharischius crawshayi)*	0.0.1
zlatohlávek *(Dicronorhina derbyana layardi)*	0.0.1
šváb pestrý *(Eublaberus distanti)*	0.0.1
strašilka *(Eurycantha calcarata)*	0.0.1
strašilka australská *(Extatosoma tiaratum)*	0.0.1
sklípkan růžový *(Grammostola rosea)*	0.0.1
šváb madagaskarský *(Gromphadorhina portentosa)*	0.0.2
štír ojedinělý *(Hadogenes paucidens)*	0.0.1
malooočka lovecká *(Heteropoda venatoria)*	0.0.1
saranče stěhovavá *(Locusta migratoria)*	0.0.1
šváb šedý *(Nauphoeta cinerea)*	0.0.1
šváb harlekýn *(Neostylopyga rhombifolia)*	0.0.1
zlatohlávek skvrnitý *(Pachnoda marginata marginata)*	0.0.1
zlatohlávek skvrnitý *(Pachnoda marginata peregrina)*	0.0.1
veleštír obrovský *(Pandinus imperator)*	0.0.3
šváb americký *(Periplaneta americana)*	0.0.1
zákeřnice *(Platymeris biguttata)*	0.0.1
šváb egyptský *(Polyphaga aegyptiaca)*	0.0.1
zlatohlávek *(Potosia cuprea)*	0.0.1
saranče pustinná *(Schistocerca gregaria)*	0.0.1
pakobylka okřídlená *(Sipyloidea sipylus)*	0.0.1
kudlanka *(Sphodromantis viridis)*	0.0.1
sklípkan ostrunatý *(Stromatopelma calceatum)*	0.0.1

Statistické údaje o zvířatech

K 31. 12. 2009 BYLO V ZOO PRAHA CHOVÁNO:

Celkem / 4 579 zvířat / 661 druhů

Z toho

Savci / 1 200 / 169

Ptáci / 1 428 / 270

Plazi / 851 / 120

Obojživelníci / 52 / 10

Ryby, paryby / 1 009 / 60

Bezobratlí / 38+ / 31

ÚSPĚŠNĚ BYLO V ROCE 2009 ODCHOVÁNO:

Celkem 959 mláďat

Z toho

Savci 290

Ptáci 350

Plazi 319

Srovnání stavu zvířat v posledních letech Srovnání stavu zvířat v posledních letech
(počet jedinců / počet druhů)

2002: 1 989 / 362

2003: 1 886 / 424

2004: 3 829 / 532

2005: 4 562 / 630

2006: 4 825 / 652

2007: 4 298 / 665

2008: 5 345 / 674

2009: 4 579 / 661

ZOO PRAHA CHOVÁ:

471 druh zařazený do Červeného seznamu ohrožených druhů (IUCN Red List)

51 druh zařazený do evropských záchovných programů (EEP)

48 druhů vedených v mezinárodních plemenných knihách (ISB)

49 druhů vedených v evropských plemenných knihách (ESB)

40 druhů zařazených mezi kriticky ohrožené a zvláště chráněné druhy fauny ČR

245 druhů vedených v seznamu CITES

ZOO PRAHA VEDE:

Mezinárodní plemennou knihu leguána kubánského

Mezinárodní plemennou knihu koně Převalského

Evropské plemenné knihy hroznýšovce kubánského, orlície bornejské a želvy černavé

Evropskou plemennou knihu ocelota stromového

Evropskou plemennou knihu supa mrchožravého

Evropskou plemennou knihu krysy obláčkové

ZOO PRAHA JE ČLENEM:

EEP – European Endangered Species Program

EAZA – European Association of Zoos and Aquaria

WAZA – World Association of Zoos and Aquariums

UCSZ – Unie českých a slovenských zoologických zahrad (do 31. 10. 2009)

ISIS – International Species Information Program

IZE – International Association of Zooeducators

EARAZA – Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria

EEKMA – European Elephant Keepers and Managers Association

CBSG – Conservation Breeding Specialist Group

WWT – Wildfowl Wetland Trust (Flamingo Specialist E-Group)

DOG – Deutsche Ornithologische Gesellschaft

National Geographic Society

Deutsche Gesellschaft für Saugetierkunde

Loro Parque Foundacion

Gharial Multi-Task Force

Herpetologist´ League

Asian Turtle Conservation Network

European Forum for Reptiles nad Amphibians

TAG pro chov obojživelníků a plazů (předseda komise RNDr. Ivan Rehák, CsC.)

TAG pro chov koňovitých (člen výboru RNDr. Evžen Kůs)

TAG pro chov kočkovitých šelem (člen komise RNDr. Pavel Brandl, PhD)

ZOO PRAHA SPOLUPRACUJE S:

IUCN – International Union for Conservation of Nature and Natural Resources

FRHP – Foundation for Przewalski´s Horses, Nizozemsko

IZY – International Zoo Yearbook, Velká Británie

Biosférickou rezervací Askania Nova, Ukrajina

ITG – International Tachi Group

CZA India

MCBT

Savci - kopytníci

Na úseku chovu kopytníků bylo v roce 2009 chováno celkem 36 druhů savců a 16 druhů ptáků, početní stav k 31. 12. 2009 činil 222 jedinci savců a 57 kusů ptáků. Mláďat jsme se dočkali téměř u všech druhů savců, jejichž skupiny byly v podmínkách umožňující reprodukci. Mezi nejvýznamnější odchovy bezpochyby patří pět mláďat **žiraf Rothschildových** (*Giraffa camelopardalis rothschildi*), dvě mláďata **jelenů lyrorohých** (*Cervus eldii thamin*), tři mláďata **zubrů** (*Bison bonasus*), tři mláďata **bong pralesních** (*Tragelaphus euryceros isaaci*) a po jednom mláděti u**soba polárního** (*Rangifer tarandus*), **jelena milu** (*Elaphurus davidianus*), **antilopy vrané** (*Hippotragus niger*) a**takina indického** (*Budorcas taxicolor*). V kategorii příchodů mezi nejvýznamnější události patří příchod nového chovného samce **adaxe** (*Addax nasomaculatus*), samice žirafy Rothschildovy, samice **anoa nížinného** (*Bubalus depressicornis*) a dvou samců **štětkouna kamerunského** (*Potamochoerus porcus pictus).*

Z čeledi koňovitých (*Equidae*) tradičně chováme 5 druhů – dva druhy zeber a tři druhy koní a oslů. V expozici **koní Převalského** (*Equus przewalskii*) došlo v dubnu ke kompletní výměně chovaných kusů. Původní dvě staré klisny Uršula a Ycory byly převezeny do prostor chovné stanice v Dolním Dobřejově. Odtud jsme naopak do Prahy přivezli již harmonizovanou tříčlennou skupinu sestávající z hřebce Lena (původem z ukrajinské chovné stanice Askania Nova) a dvou našich mladších klisen – uměle odchované osmileté Gaji, narozené na Dobřejově, a čtyřleté Jessicy. Pro Jessicu se jednalo o návrat do známého prostředí, v roce 2005 se v Praze narodila jako 211. hříbě koně Převalského. Zhruba po čtrnácti dnech skupinu doplnila čtyřletá klisna Hara, narozená v Zoo Chemnitz. Krátce po přesunu a po začlenění nové klisny do stáda byly patrné pokusy Lena o páření. Zda se jednalo o pokusy úspěšné, se ukáže v roce příštím. Klisny Uršula a Ycory byly na Dobřejově bez komplikací začleněny do místního stáda klisen, které se jejich příchodem rozrostlo na 8 kusů. Nedalekou skupinu hřebců v roce 2009 obohatil mladý hřebeček Matyáš, který se v roce 2008 narodil ve Slatiňanech. Vzhledem k jeho stáří, či spíše mládí, bylo jeho zapojení do skupiny relativně bezproblémové. Počet hřebců ve stádě tak na konci roku činil šest jedinců.

Skupiny zbylých čtyř druhů koňovitých chovaných v Zoo Praha zůstaly v průběhu roku beze změn. U **kiangů východních** *(Equus kiang holdereri)* se jedná o jednoho, nyní již 18 let starého hřebce, a čtyři klisny, u **kulanů** (*Equus hemionus kulan*) o dvě staré klisny. Stádečko zeber Grévyho (*Equus grevyi*) je složeno ze tří klisen, sedmileté Hattie, její dvouleté dcery Ájy a nyní již dvanáctileté neplodné klisny Zary. Na základě doporučení evropského chovného programu i v roce 2009 zůstalo stádečko bez chovného hřebce. Tříčlenná skupina **zeber Böhmových** (*Equus quagga boehmi*) je již šestým rokem součástí smíšené skupiny kopytníků ve výběhu Afrického panoramatu.

Stádo **velbloudů dvouhrbých** (*Camelus bactrianus*) se rozrostlo o dvě mláďata. Nejprve v únoru porodila nejstarší členka stáda, 22letá Hilda, koncem května pak ještě mnohem mladší samice Lee. V dubnu přivedla na svět mládě také samice Andy, v tomto případě však mládě

nepřežilo první dny života. Odchov dvou mláďat v jednom roce se naposledy podařil v roce 2006. Rok byl úspěšný i pro další druh ze skupiny tzv. mozolnatců. Ve skupině lam **guanako**(*Lama guanicoe*) se podařilo odchovat dvě samičky, obě se narodily až v druhé polovině roku. Neúspěchem však skončil první letošní porod, mládě narozené koncem ledna bylo velice slabé a nepřežilo první den.

Jeleni jsou dlouhodobě zastoupeni šesti druhy, od těch nejmenších až po ty největší. V chovu **muntžaka malého**(*Muntjacus reevesi*) se podařilo zopakovat úspěch roku 2008. Mládě samčího pohlaví se narodilo téměř na den přesně jako v roce minulém a po úspěšném odchovu jej začátkem roku 2010 čeká odchod do Zoo Liberec. Mezi nejvýraznější úspěchy roku 2009, a to nejen v chovu jelenovitých, ale všech kopytníků v Zoo Praha, byla po dlouhé době první mláďata ve stádě **jelenů lyrorohých** (*Cervus eldii thamin*). V poněkud nezvyklém termínu, na přelomu srpna a září, se narodily dvě samice, které se ve zdraví dožily konce roku. Jedná se o první mláďata od roku 2003, kdy uhynul chovný samec. Následné pokusy o obnovení chovu byly provázeny smůlou až do letošního roku, kdy se do reprodukce úspěšně zapojil mladý samec získaný v roce 2008 z Tierparku Berlin.

Přírůstku jsme se dočkali i v tříčlenné skupince asijských **jelenů milu** (*Elaphurus davidianus*). Mládě samčího pohlaví se narodilo podobně jako u muntžaků téměř přesně na den jako v roce minulém, 10. dubna. Porod u druhé laně byl však mnohem komplikovanější. Mládě mělo nestandardní polohu, a tak jsme byli nuceni přistoupit k nestandardnímu řešení, k císařskému řezu. Mládě se již zachránit nepodařilo, laň se však ze zákroku zotavila a po skončení říje se připojila zpět ke skupině. Mladá samice odchovaná v roce 2008 odešla do chovu v Zoo Drážďany.

Ve výběhu severoamerických **wapiti manitobských** (*Cervus elaphus manitobensis*) se narodilo jedno mládě v druhé polovině července. Po dvou týdnech si ale neznámým způsobem zlomilo levou zadní končetinu a přes snahu zlomeninu fixovat po několika dnech uhynulo. Největší ztrátou byl ale úhyn čtrnáctiletého chovného jelena Dicka, který byl majestátní chloubou výběhu a otcem všech čtrnácti doposud narozených mláďat. Chov těchto mohutných jelenů bude nicméně pokračovat, jeho místo na podzim zaujal mladý dvouletý jelen, který krátce po svém příchodu opanoval skupinku čtyř „osiřelých“ laní. Během června jsme přistoupili k plánované obměně druhového spektra výběhu Severského lesa. Dosavadní společníci jelenů wapiti, mufloni, byli převezeni do soukromého chovu a jejich místo zaujala čtyřčlenná skupinka severoamerických **ovcí tlustorohých** (*Ovis canadensis*). Nový druh se ve výběhu úspěšně stabilizoval a již po pár dnech se zdálo, že zde ovce žijí odjakživa. Během říje byly patrné známky reprodukční aktivity, nicméně všechna zvířata jsou teprve dvouletá, a tak výsledek nemusí být jistý. Ve výběhu vedle wapiti se v půlce dubna objevil další nový druh, doposud nechovaný v Zoo Praha. Dvě samice **ovcí aljaških** (*Ovis dalii*) přišly do zoo již začátkem prosince minulého roku, první měsíce však pobývaly v prostorách karantény. K samicím v polovině června přibyli dva berani ze Zoo Krefeld a podobně jako u ovcí tlustorohých, i u ovcí aljašských byly k podzimu patrné známky říje.

Ve stádu **sobů polárních** (*Rangifer tarandus*) se narodilo jedno mládě. Samička, která se narodila koncem května, však musela bojovat s nepřízní osudu. Její matka, třináctiletá samice, poslední žijící ze zakládajícího stáda obnoveného chovu sobů, totiž po měsíci uhynula. Mládě však tou dobou již přijímalo pevnou stravu a zdárně se s tímto handicapem vyrovnalo. Poprvé v letošním roce porodila jedna z mladých nově příchozích samic, mládě však bylo mrtvé. Během říje se sedmiletý chovný samec intenzivně zajímal o tři samice, rok 2010 by tedy mohl být větším příslibem. **Los evropský** (*Alces alces*) se zařadil mezi druhy, od kterých jsme se v tomto roce přírůstků nedočkali. Jedinou změnou tak byl pouze odchod mladého samce, narozeného v předešlém roce, do soukromého chovu. U druhé skupinky losů v chovné stanici v Dolním Dobřejově se mládě sice narodilo, nicméně nepřežilo nečekaný útok od svého vlastního otce.

Ve znamení nepříjemných událostí proběhl rok také ve stádě **takinů indických** (*Budorcas taxicolor taxicolor*). Na začátku roku se skupina skládala ze tří samic (dvě z pražského chovu) a čtyřletého samce. V den zahájení návštěvnické sezony 4. dubna porodila mládě samice Jiřina, svého času první mládě takina narozené v Zoo Praha. Mladá samička dostala jméno Twenty na památku dne, kdy se narodila − zahradu ten den totiž navštívilo rekordních dvacet tisíc lidí. Jiřina mládě nejprve odmítala a úlohu matky se snažila převzít starší a dominantnější matka Jiřiny, samice Kurti. Po jejím oddělení se následující dny situace stabilizovala a Jiřina mládě přijala. Kurti později, 17. května, také porodila. Zlom v doposud příznivém vývoji nastal o tři dny později. Téměř ze dne na den se rapidně zhoršil zdravotní stav Jiřiny a i přes rychlou veterinární péči 20. května uhynula. Neúspěšně dopadlo i mládě Kurti. Narodilo se totiž s poruchou krvetvorby a v polovině července jsme jej byli nuceni utratit.

Mnohem příznivěji proběhla sezona v sousední skupině **zubrů** (*Bison bonasus*). Rok sice nezačal pozitivně − v únoru jsme byli nuceni utratit 18 let starou samici – nicméně pokračování bylo již ve znamení událostí mnohem příjemnějších. V průběhu května a června úspěšně odrodily tři samice a všechna mláďata, dvě kravky a jednoho býčka, se podařilo zdárně odchovat. Tři mláďata zubrů v jednom roce bylo možné v Zoo Praha naposledy spatřit v roce 2001. Velkým překvapením navíc byla samice Kala, která porodila své první mládě. Na tom by nebylo nic překvapivého, kdyby jí nebylo 14 let! Dvouletá samička Prga (první po novém chovném samci) odešla na podzim do Zooparku Chomutov.

Stádo **bizonů** (*Bison bison*) se také rozrostlo o několik mláďat. Z pěti narozených telat se podařilo úspěšně odchovat dva býčky a dvě kravky. Jeden mladý býček z roku předešlého naopak stádo opustil, ke konci roku tak počet těchto severoamerických turovitých činil 12 kusů. Tradičním doplněním expozice bizonů jsou severoamerické **berneška velké**(*Branta canadensis*), jejichž hejno se v roce 2009 rozrostlo o 8 mláďat. Vzhledem k časté přítomnosti lišek však berneška nemohou hnízdit přirozeně, snesená vejce jsou odnášena do líhně a do výběhu se posléze vrací již odrostlá mláďata. Koncem roku mělo hejnu celkem 21 jedince.

V chovu nejmenších turovitých na světě **anoa nížinných** (*Bubalus depressicornis*) byla první polovina roku ve znamení odchodů dvou našich mladých samic, narozených v předešlých

letech. Pětiletá samice Cora byla převezena do Zoo Berlin a teprve dvouletá samice Irena odcestovala do Zoo Gdansk. Odchodem mladých samic vznikl prostor potřebný pro další chov, chovatelské plány však pozastavil úhyn dvanáctileté samice Ypsily v červnu. Naštěstí se nám podařilo získat náhradu, kterou se stala čtyřletá samice Goa z Antwerp.

Na první jarní den do zoo dorazila očekávaná posila chovu **adaxů** (*Addax nasomaculatus*), geneticky cenný nový samec z portugalského Lisabonu, mající předky v americkém chovu. Samec se úspěšně zapojil do skupiny našich čtyř samic a záhy se o ně začal zajímat tak, jak se od chovného samce čeká. Zda byl ve svých pokusech úspěšný, se dozvíme na jaře příštího roku.

U dvou druhů přímorožců – **přímorožců šavlorohých** (*Oryx dammah*) a **přímorožců beis** (*Oryx gazella beisa*) nadále chováme jen samice. Naši přímorožci šavlorozí patří ke genetické linii, která je v evropských zahradách nadprůměrně zastoupena, a proto trvá doporučení evropského koordinátora chovu tato zvířata nerozmnožovat. Na jaře roku 2010 však tři nejmladší samice odejdou do daleké Indonésie, kde se budou moci rozmnožovat. Zbylé čtyři samice zůstanou v zahradě, vzhledem k zahájení výstavby nového pavilonu po hrochy se však budou muset přemístit do jiné expozice.

Jediným přírůstkem u **antilop vraných** (*Hippotragus niger*) se stalo mládě narozené v polovině dubna naší původní samici, kterou v předešlém roce jako jedinou byl ochoten akceptovat samec Elvis. Po tehdejších neúspěšných pokusech o začlenění dvou mladých samic ze Dvora Králové n. L. zůstal Elvis první část roku 2009 od zbytku skupiny oddělen. Koncem dubna byla jedna z dvoreckých samic přesunuta do zázemí sousedního výběhu antilop společně s mladým samcem narozeným v roce 2008. Později se k této dvojici připojil o rok starší samec a všichni tři byli vypuštěni do společného výběhu s přímorožci beisami, buvolci běločelými a voduškami abok. Začátkem května jsme pak úspěšně navrátili Elvise k jeho jediné oblíbené samici, v té době již s mládětem.

Voduškám abok (*Kobus megaceros*) se ve smíšeném antilopím výběhu narodila dvě mláďata, v obou případech až na sklonku léta. Začátkem září nejprve samička a o tři týdny později sameček. Obě mláďata byla prvními potomky nového chovného samce Barta. Za úspěch lze bezpochyby považovat odchod tříletého samce Foresta do italské zahrady v Bussolengu.

Buvolci běločelí (*Damaliscus pygargus phillipsi*) jsou dlouhodobě drženi ve dvou oddělených skupinkách, první ve společnosti vodušek abok a přímorožců beis, druhá ve společnosti žiraf. První stádečko zůstalo v roce 2009 cíleně bez přírůstků. Příčinou byla plánovaná výměna chovného samce a změna časování porodů z důvodu plánovaného stěhování kvůli výstavbě nového slonince. Původní samec Billy odešel do Zoo Heidelberg, odkud jsme výměnou získali nového samce Benefixe, původem z francouzskézoo v Beauvaul. Ve druhé skupině se na přelomu ledna a února narodila dvě mláďata, oba samci. Na první z mláďat ve stáří jednoho měsíce bezdůvodně zaútočila jeho vlastní matka a propíchla mu slabiny. Mládě útok

s veterinární pomocí přežilo, samice dostala na špičaté rohy gumové ochranné návleky a nadále mládě akceptovala. S možnou souvislostí s tímto zraněním však mladý sameček uhynul v květnu po vypuštění do velkého výběhu. Odchovat se nepodařilo ani druhé tohoroční mládě, začátkem června jsme jej byli nuceni utratit v důsledku traumatu.

Ve stádě **sitatung západoafrických** (*Tragelaphus spekei gratus*) se odehrály čtyři porody. Ve všech případech se jednalo o samce, tři z nich se podařilo odchovat. Na jaře skupinu opustily tři mladé samice, jejichž novým domovem se stala francouzská zahrada v Beauvaul. Tak jako v minulých letech, travnatý výběh se sitatungami v letní sezoně sdílel pár **zoborožců kaferských** (*Bucorvus leadbeateri*). Ze samčí skupiny sitatung v areálu Vodního světa odešli dva starší samci do zahrad ve španělské Fuengirole a v Budapešti.

Pro chov **bong pralesních** (*Tragelaphus euryceros isaaci*) se rok 2009 stal zlomovým, bohužel v tom špatném slova smyslu. Začátek roku tomu však nenasvědčoval. V první polovině ledna se podařilo úspěšně realizovat transport dvou mladých tříletých samců do švédské Zoo Eskilstuna. Na jaře měly rodit všechny tři samice a porody byly očekávány s velkým napětím, protože poslední mláďata byla úspěšně odchována v roce 2006. Jako první porodila 11. dubna samice Sára a sameček pojmenovaný Bella byl v naprostém pořádku. Úspěšné byly i další dva porody, 19. a 23. dubna. Tentokrát se v obou případech jednalo o samice, pojmenované Miagi a Maureen. Zlom nastal v druhé polovině roku, kdy jsme postupně přišli o všechny tři dospělé samice. Dvě samice, desetiletá Sára a čtrnáctiletá Daisy, podlehly vleklým a opakujícím se zdravotním problémům souvisejícím s poruchami metabolismu a gastrointestinálního traktu, u Sáry v závěru navíc v kombinaci s bakteriální sepsí. V případě jedenáctileté samice Naomi svou roli sehrála nešťastná náhoda, kdy si přetrhla vazy v kyčelním kloubu.

Ve skupině **žiraf Rothschildových** (*Giraffa camelopardalis rothschildi*) dle očekávání propukla další vlna „babyboomu“. První z řady pěti letošních mláďat (samec) se narodilo již koncem ledna samici Dianě. Další přírůstky následovaly v prvním březnovém týdnu (obě samičky, druhá z nich na MDŽ), koncem dubna (samec) a poslední (samice) pak koncem května, kdy porodila nejstarší samice pražského stáda – 21 let stará Berta. Porod čtvrtého mláděte proběhl 28. dubna, a to pod dohledem kamer s on-line přenosem na internet. Stádo žiraf obohatil ještě jeden přírůstek, samice Faraa, kterou jsme dostali jako chovnou posilu ze švýcarské zoo v Rapperswill. Dvouletá samice přišla koncem června výměnou za naši stejně starou samičku Velvet Zoe. Kromě Velvet Zoe zahradu opustila další tři mláďata, jedna samice do Zoo Lodž a dva samci do Zoo Gdansk. Žirafí rok měl však i své stinné stránky. Dne 6. května se naplnil osud jedné z dosavadních ikon pražské zoo, starého samce Šimona. Výrazně zbarvený samec Šimon se narodil v pražské zoo v roce 1986 a stal se otcem celkem 21 mláděte, mimo jiné i toho prozatím posledního. Ve svých 23 letech byl dle dostupných pramenů druhým nejstarším žijícím samcem žirafy Rothschildovy v Evropě. Příčina jeho úhynu jednoznačně souvisela se stářím. Druhou ztrátou byl úhyn samice Kasungy, která se nedokázala postavit po provedené anestézii. K jejímu uspání jsme byli nuceni přistoupit z důvodu nutné korekce

kopyt. Přestože v pražském stádu žiraf přerůstání paznehtů není plošným problémem, některá zvířata k němu bohužel mají individuální predispozice. Početní stav žiraf ke konci roku činil 14 kusů. V souvislosti se žirafami je třeba zmínit i jednu novinku, která sice není z pohledu návštěvníka patrná, pro chov žiraf je však velkým přínosem. V druhé polovině roku se v zázemí, v prostoru manipulačních boxů, podařilo instalovat speciální váhu, na které počínaje prosincem jednou týdně vážíme všechny naše žirafy. Pravidelné sledování hmotnosti má velký význam nejen pro sledování růstu mláďat, ale i při monitoringu celkového zdravotního stavu dospělých zvířat. Pro zajímavost, chovný samec Johan váží 1 200 kg.

Tradičními obyvateli smíšeného afrického výběhu jsou kromě již diskutovaných žiraf a buvolců běločelých tři **zebry Böhmovy** (*Equus quagga boehmi*), dvě samice **antilop losích** (*Taurotragus oryx*), stádo **vodušek červených**(*Kobus leche kafuensis*), skupinka čtyř kastrovaných samců přímorožců šavlorohých a dvě samice **pštrosů afrických**(*Struthio camelus*). Koncem zimy na Stáji A porodily tři samice vodušek červených, odchovat se však podařilo jen jedno mládě − samičku. U jedné ze samic se jednalo o komplikovaný asistovaný porod, který bohužel nepřežila. Příčinou byla nejen špatná poloha plodu, ale též skutečnost, že se jednalo o dvojčata, což je u tohoto druhu jev velice vzácný.

Obměna nastala u **štětkounů kamerunských** (*Potamochoerus porcus pictus*). Náš původní samec Clyde měl dle původních plánů odejít do chovu do Zoo Avintes a uvolnit místo pro dva nové mladé samce. Od transportu jsme však byli nuceni upustit a naopak jsme přistoupili k pokusu o seznámení starousedlíka Clydea s nově příchozími dvouletými kňoury ze Zoo v Colchestru – Mickeym a Morrisem. Po úvodním razantním ujasnění pozic soužití probíhalo nad očekávání dobře, s Clydem jako vůdcem skupiny. Krátce před koncem roku se však u Clydea začaly projevovat zdravotní problémy, kterým po krátké době podlehl. Bez ztrát se bohužel neobešel ani sousední chov **hrábáčů**(*Orycteropus afer*), kdy v první polovině září uhynul 19 let starý samec Dudley. Expozici tak nadále obývá jen dvojice samic – 18tiletá Pieta a čtyřletá Kvída (Quote). Vzdušný prostor nad expozicí štětkounů a hrabáčů tradičně obývá smíšená skupina několika druhů **snovačů** (*Ploceidae*), **vrabců hnědohřbetých** (*Passer luteus*) a **bulbulů zahradních** (*Pycnonotus barbatus*).

Do péče chovatelského úseku 3 kromě kopytníků dlouhodobě patří i o další druhy zvířat. Z ptáků se jedná o **emu hnědé** (*Dromaius novaehollandiae*) – samec Taťulda oslavil 34. narozeniny, **kasuáry přilbové** (*Cassuarius cassuarius*) – po deseti letech se ve spolupráci s chovem 1 (ptáci) podařilo odchovat jedno mládě, **pštrosy dvouprsté***(Struthio camelus)* – dvě samice obývající africký výběh, a již zmíněné **zoborožce kaferské** *(Bucorvus laedbateri)*. Tradičně úspěšný je chov **klokanů rudokrkých** (*Macropus rufogriseus*), dalšího z „nekopytních“ druhů na chovu III. V roce 2009 se narodila tři mláďata, přičemž dvě z nich v druhé polovině roku odešla do soukromých chovů a jedno se překvapivě stalo obětí škodné. Hned začátkem roku uhynul sedmiletý chovný samec, jeho místo později zaujal nový mladý samec ze Zoo Plzeň.

Ze **stavebních činností** na poli třetího chovatelského úseku za zmínku stojí dokončení rekonstrukce ubikací pro takiny a pekari, vytvoření nových předvýběhů mezi zimní ubikací Stáje A a velkým africkým výběhem, sanace nebezpečných kamenných morén podél afrického výběhu a zahájení rekonstrukce některých ubikací a výběhů pro plánovaný přesun některých druhů v důsledky zahájení výstavby nového pavilonu slonů a pavilonu hrochů. Pod správu Chovu 3 patří i **pracoviště karantény**, které kromě standardní předepsané karanténní péče o nově příchozí zvířata plní funkci též jako dočasné útočiště pro zvířata v zahradě se již nacházející. Příčinou pobytu na karanténě je pak nejčastěji zhoršený zdravotní stav daných jedinců, který si žádá pravidelnou veterinární péči, či vynucený azyl z důvodu přestavby stávajících expozic. V neposlední řadě plní karanténní pracoviště funkci záchytného centra pro CITES zvířata zabavená Českou inspekcí životního prostředí. **Celkem v roce 2009 pracovníci karantény poskytli péči 320 jedincům 119 druhů zvířat** (plazi: 41 kus v 6 druzích; ptáci: 167 jedinců v 95 druzích; savci: 120 jedinců v 49 druzích). Pracoviště karantény prošlo koncem roku částečnou rekonstrukcí, kdy byly vylepšeny či nově instalovány prvky sloužící k lepšímu plnění předepsaných hygienických standardů.

Jaroslav Šimek, Ph.D., kurátor

Savci - kromě kopytníků

Rok 2009 byl na chovatelském úseku ve znamení stabilizace kolekce a rekordní reprodukce. Rozmnožoval se celkem 61 druh zvířat. Nově jsme získali 4 druhy zvířat – ovíjče filipínského **(*Paradoxurus hermaphroditus philippinensis*),**promyku červenou **(*Galerella sanguinea*),** hlodouna krtkovitého **(*Tachyoryctes daemon*) a** bércouna skvrnitého **(*Rhynchocyon cirnei macrurus*). U dalšího druhu –** vakoveverky létavé **(*Petaurus breviceps*) − jsme obnovili chov. U 9 druhů jsme chov naopak trvale či dočasně ukončili. Ukončení chovu se týká zejména** pásovců štětinatých **(*Chaetophractus villosus*),** mirikin bolívijských **(*Aotus azarae boliviensis*), manulů (*Otocolobus manul*),**tarbíků velkých **(*Jaculus orientalis*),** hlodounů menších ***(Cannomys badius)* a** rypošů lysých **(*Heterocephalus glaber*).** Na konci roku byly na úseku chovány celkem 103 taxony savců.

V pavilonu Indonéská džungle byla těžištěm odchovů tentokrát nejen noční sekce. Tři mláďata odchovali **kusu liščí**(*Trichosurus vulpecula*). Znovu se rozmnožovali také **kuskusové pozemní** (*Strigocuscus gymnotis*). Množství porodů proběhlo i v kolonii **kaloňů egyptských** (*Rousettus aegyptiacus*), která je vzhledem k prostoru a velikosti přesněji neregistrovatelná – na konci roku čítala 44 jedince. **Klokánkům králíkovitým** (*Bettongia penicillata*) jsme umožnili opět reprodukci, odchována byla dvě mláďata. Abychom předešli opětovnému úhynu mláďat **outloňů jávských**(*Nycticebus javanicus*), deponovali jsme březí samici ke zkušenému chovateli outloňů p. Novákovi, kde se podařilo mládě úspěšně odchovat. Po pauze se podařilo odchovat mládě i **tanám severním** (*Tupaia belangeri*). Pár **ovíječů skvrnitých** (*Paradoxurus hermaphroditus*) původem z Barmy se také znovu rozmnožoval, odchovali jsme jedno mládě. Na konci roku jsme dostali nabídku na výměnu tohoto druhu za ochranářsky mnohem zajímavější poddruh z Filipín, který již někteří autoři považují za samostatný druh **ovíjče filipínského** (*Paradoxurus philippinensis*) – získali jsme jeden pár. Kompatibilní pár **binturongů** (*Arctictis binturong*) sestavený v roce 2007 se znovu rozmnožoval, tentokrát se mláďata – dvojčata − podařilo odchovat. Odchov binturongů se v Zoo Praha zdařil poprvé a jde o jeden z nejvýraznějších chovatelských počinů roku 2009. Znovu se rozmnožovaly **vydry malé** (*Aonyx cinerea*) – odchovali jsme celkem čtyři mláďata. Opět se rozpadl pár **orangutanů sumaterských** (*Pongo pygmaeus abelii*), samice v podzimním období dominovala samci a bylo nutné pár rozdělit. Mladí samci bohužel dosud setrvávají v zoo a to možná přispívá k zablokování reprodukční aktivity jejich matky. Jejich odchod je však již napevno dojednán na rok 2010 pro novou expozici bratislavské zoo.

V Africe zblízka se rozmnožovaly tradiční druhy. Opět jsme odchovali 2 **mangusty liščí** (*Cynictis penicillata*), po řadě nezdarů se podařilo opět odchovat mládě **mangusty jižní** (*Helogale parvula)* – paradoxně k tomu bylo nutno u tohoto sociálně žijícího druhu oddělit samici od skupiny. Odchovali jsme hned 3 **komby ušaté** (*Galago senegalensis*) a 4**makie trpasličí** (*Microcebus murinus*). Reprodukce **medojedů** (*Mellivora capensis*) skončila v tomto roce neúspěchem. Pokusili jsme se ovlivnit pohlaví odchovaného mláděte tím, že jsme z dvojčat – samce a samice – odebrali samce a ponechali u chovné samice pouze samičku. V minulosti totiž chovná samice vždy z dvojčat preferovala samce. Chovná samice však ponechanou samičku zcela zavrhla a odchov se nezdařil. Oddělený sameček byl uměle odchováván u soukromého chovatele do šestého týdně, kdy bohužel uhynul. Potřetí se rozmnožovali **psi ušatí**(*Otocyon megalotis*) − celkem pět mláďat odchoval mladý pár

v přirozené noře. Po řadě let se v novém výběhu podařil odchov **fenků** (*Vulpes zerda*) – odchovány byly dvě samice. Chovný samec bohužel unikl z výběhu a nepodařilo se nám jej odchytit zpět, byl nahrazen samcem z Olomouce. **Krysy velké** (*Cricetomys emini*) odchovaly osm mláďat. Rozmnožovali se i drobní hlodavci v řadě expozic, nicméně těžiště odchovu probíhalo v zázemí Statek. Úspěšně se rozmnožovali: **bodlinatka zlatá** (*Acomys russatus*), **bodlinatka turecká** (*Acomys cilicicus*), **bodlinatka egyptská tmavá** (*Acomys cahirinus cahirinus*), **bodlinatka keňská tmavá** (*Acomys sp.*), **myš nejrychlejší** (*Arvicanthis neumanii*), **myš nilská** (*Arvicanthis niloticus*), **pískomil hedvábný** (*Meriones crassus*), **pískomil veverkoocasý**(*Sekeetamys calurus*, včetně jedinců poddruhu *makrami*), **pískomil nejmenší** (*Gerbillus nanus*), **myš páskovaná**(*Lemniscomys striatus*), **krysa akáciová** (*Thallomys sp.*) a **plch savanový** (*Graphiurus parvus*). Kromě drobných hlodavců se zde rozmnožovali **bodlíni Telfairovi** (*Echinops telfairii)* a **hlodoun menší** (*Cannomys badius*) – oba druhy však bohužel neúspěšně. Na konci roku se nám podařilo asijské hlodouny menší po několikaletém úsilí nahradit africkým **hlodounem krtkovitým** (*Tachyoryctes daemon*) a chov asijského druhu jsme ukončili. Důležitým odchovem v pavilonu Afrika zblízka bylo mládě **talapoina severního** (*Miopithecus ogouensis*) – po loňském odchovu, který byl v zoo prvním po více než 20 letech (tento druh se naposledy úspěšně rozmnožoval v Zoo Praha v 80. letech 20. století) následoval odchov i od druhé samice ve skupině.. Do expozice jsme umístili novou samici **ježka ušatého**(*Hemiechinus auritus*). **Gundiové saharští** (*Ctenodactylus gundi*), dovezení v roce 2008 kolegy z Přírodovědecké fakulty UK z expedice do Tuniska, se začali úspěšně rozmnožovat, v rámci zoo v ČR jde o prvoodchov. Celkem jsme ve společné expozici se severoafrickými plazy odchovali tři mláďata. Expozičním klenotem pavilonu se stal nový druh –**bércoun skvrnitý** (*Rhynchocyon cirnei macrurus*). Kromě soukromého chovatele v Německu je Zoo Praha zřejmě jedinou institucí na světě, která tento druh chová. Na „stáji C“, poskytující zázemí větším druhům z pavilonu, se opakovaně rozmnožili **vari bělopásí** (*Varecia variegata subcincta*), mládě bohužel samice opět nebyla schopna odchovat, i když o ně jevila tentokrát určitý zájem. Úspěšné zde byly ale jiné druhy lemurů − u **lemurů černých**(*Eulemur macaco macaco*) jsme odchovali dvojčata, zatímco **lemuři bělohlaví** (*Eulemur albifrons*) zde odchovali samičku, pražský prvoodchov. Překvapením byla březost staré samice **komby Garnettovy** (*Otolemur garnetti*), která však skončila potratem. U **krys obláčkových** (*Phloeomys pallidus*), jsme zaznamenali nečekaně úspěšný rok – rozmnožovaly se obě samice, odchovali jsme celkem 4 mláďata, z toho v jednom případě dvojčata, což je u tohoto druhu velmi neobvyklé. Vzhledem k počtu chovaných zvířat a aktivitě zástupců Zoo Praha v prezentaci a podpoře zakládání dalších párů v evropských zoo bylo na podzimním zasedání EAZA navrženo vést pro tento druh plemennou knihu právě pražskou zoo.

Na rajonu medvědů byl příchodem roku mladý samec **medvěda ledního** (*Ursus maritimus*) Tom, narozený v brněnské zoo. V závěru roku se nám podařilo po několika letech spojit všechny tři medvědy – Toma, Boru i Albertu do jedné skupiny. Opět se nezdařil odchov **ocelotů stromových** (*Leopardus tigrinus*), přestože samice rodila dokonce dvakrát. Druhý porod byl pouze předpokládán podle kondice samice, mládě se vůbec nezdařilo zaznamenat – hormonální testy prováděné berlínským IZW však potvrdily porod prakticky ve stejném termínu, kdy jej odhadovali chovatelé. Nejzásadnějším porodem šelem v horní části zoo tak byli opět **gepardi** (*Acinonyx jubatus*) – celkem se narodilo šest mláďat a znovu se potvrdil význam nové odchovny. Z ostatních druhů šelem v horní části zoo se již tradičně rozmnožovali **nosáli červení** (*Nasua nasua* –4 mláďata), neobvyklé bylo, že samice rodila dvakrát v jedné sezoně. U**hyen čabrakových** (*Parahyaena brunnea*) se zdařil náš záměr na přesun mladších zvířat do Port Lympne – mladý pár zde úspěšně odchoval trojčata. Bude-li

mezi nimi samice, doplní našeho mladého samce z Jihoafrické republiky. Ten byl na konci roku jedinou hyenou v naší zoo, starší jedince jsme odeslali do Tierparku Berlín.

Opět se v horní části zoo rozmnožovaly v rámci chovatelského úseku dva druhy vačnatců – **klokan rudý** a **klokan parma** (*Macropus rufus* a *Macropus parma* – 2, resp. 4 odchovaná mláďata). Menší počet mláďat (5) měly **mary stepní** (*Dolichotis patagonum*), kolonii jsme udržovali v redukovaném stavu. **Hutie stromové** (*Capromys pilorides*) dovezené z Kuby se opět rozmnožovaly (3 mláďata), první odchovaní jedinci se již zapojili do dalších chovů v Evropě jako významné oživení krve. Celá evropská populace byla dosud zřejmě založena pouze na třech zakládajících jedincích. V horním areálu zoo došlo ke kolapsu kolonie **sysla obecného** (*Spermophilus citellus*) na stráni pod budovou Sklenářky. Zvířata dobře odzimovala, ale na začátku léta byla kolonie postižena silnými přívalovými dešti a vzápětí napadena invazí cizopasníků rodu *Giardia*. V nejlepším případě přežili 4 jedinci – tři samci a jedna samice, což je příliš málo pro úspěšné pokračování projektu.

Na úseku horských kopytníků jsme odchovali 18 mláďat **paovcí hřivnatých** (*Ammotragus lervia*). Znovu některé samice rodily v roce 2009 dvakrát – sezona skončila (či následující začala) porodem dvojčat 15. prosince. O paovce byl opět velký zájem, takže všechna mláďata jsme snadno umístili. Po třech mláďatech odchovali **kozorožci kavkazští**(*Capra caucasica*) a **tahři himálajští** (*Hemitragus jemlahicus*). U kozorožců se nám podařilo umístit většinu přebytečných samců, skupina s poměrem pohlaví 2,13 má do budoucna velký chovatelský potenciál. U tahrů se nám podařilo získat nového chovného samce ze Zoo Dortmund.

V pavilonu kočkovitých šelem se znovu úspěšně rozmnožovali **levharti obláčkoví** (*Neofelis nebulosa*), odchované mládě se na základě smlouvy přesune do Zoo Ostrava. U několika párů malých koček, kde se podařilo vloni doplnit chovné jedince, jsme zaznamenali první odchovy – jde o samici **jaguarundiho** (*Felis yagouarondi*) a samici**karakala** (*Caracal caracal*), která je dokonce prvním zdokumentovaným odchovem tohoto druhu v Zoo Praha. Pro umožnění reprodukce našemu prokazatelně plodnému samci **lva indického** (*Panthera leo persica*) jsme se pokusili o umělou inseminaci ve spolupráci s týmem IZW Berlín. Ač byla nová samice Aisha v ovulaci a odebrané sperma od samce Maxe bylo kvalitní, pokus se nezdařil. Během přirozených pokusů o kopulaci bohužel Max není dostatečně důrazný, a páření tak není funkční. Prozatím neúspěšné bylo spojování samce **tygra malajského** (*Panthera tigris jacksoni*) Kawiho s našimi samicemi – obě dvě napadal, navzdory aplikaci tlumících léků.

V pavilonu velkých savců proběhla další útlumová sezona. Jediným úspěšným odchovem bylo pět mláďat **kapybar**(*Hydrochoerus hydrochaeris*). Po pauze porodila samice **tapíra jihoamerického** *(Tapirus terrestris)*, mládě se však narodilo s rozštěpem patra mrtvé. Porod proběhl i u **hrochů obojživelných** (*Hippopotamus amphibius*), vzhledem k přítomnosti mladého samce Tomíka, kterého není možné v pavilonu nikam oddělit, však nebyl odchov úspěšný. Aby se podobná situace neopakovala, začali jsme samici Marušce aplikovat orální antikoncepci. Světlým bodem sezony tak zůstala výměna samců **slonů indických** (*Elephas maximus*) se Zoo Lipsko. Lipský samec Mekong, který se dlouhodobě zajímal pouze o jednu samici v lipském stádě, byl v rámci spolupráce obou zoo „odložen“ do Prahy, zatímco Naing Thein, který v Praze ztrácel potenciál, ho v Lipsku nahradil. Podobná akce nakládání nekontaktního samce slona probíhala v Zoo Praha vůbec poprvé, práce pod vedením transportérského dua firmy Interzoo byla obrovskou školou pro všechny zúčastněné. Prakticky během 24 hodin byli přestěhováni dva dospělí sloní býci, což je projekt, který nemá v Česku obdoby. I výkon slonařů ze Zoo Praha přitom zasluhuje naprostý obdiv.

V expozicích primátů v dolní části zoo jsme dosáhli odchovu šesti mláďat **tamarínů žlutorukých** (*Saguinus midas*) a odchovu tří **kotulů veverovitých** (*Saimiri sciureus*). Ve skupině kotulů jsme na konci roku vyměnili chovného samce, přičemž se nám podařilo citlivým postupem vyhnout agresivitě samic vůči samci. Totéž jsme provedli ve skupině**gueréz pláštíkových** (*Colobus guereza*), kde byli kastrovaní samci nahrazeni samcem chovným. To vyústilo vzápětí v březost obou samic, jedna z nich bohužel na konci roku potratila. Březost druhé samice však probíhá normálně, a je tak nadějí na obnovení reprodukce tohoto druhu po dvou desítkách let. Po dvou letech se opět rozmnožovali **chápani středoameričtí** (*Ateles geoffroyii*) – zatím porodila jedna ze dvou chovných samic, mládě je úspěšně odchováváno. Celá skupina tak má již 7 jedinců. Na dřívější úspěchy v rozmnožování **pásovců štětinatých** (*Chaetophractus villosus*), jejichž chov v zázemí pavilonu goril byl ukončen, jsme navázali českým prvoodchovem **pásovce kulovitého** (*Tolypeutes matacus*). Samci jsou již několik let umístěni v expozici tamarínů, samici jsme získali na začátku roku a po úspěšném páření umístili v zázemí pavilonu. Skupina **goril nížinných** (*Gorilla gorila gorilla*), ze kterých se stala díky úspěšným odchovům a internetovému přímému přenosu z pavilonu svým způsobem VIP zvířata, prožila další klidný rok bez zvratů. Vzhledem k zaznamenaným pářením Richarda s Kijivu máme naději, že se skupina v příštím roce rozroste o dalšího člena.

Rok 2009 byl z chovatelského hlediska opět zdařilý. Vysoký počet druhů, který se nám podařilo rozmnožit, je v evropském měřítku vzácný. Tuto radost kalí pouze fakt, že u některých druhů se nezdařilo narozená mláďata odchovat. Nicméně odchovaná mláďata levhartů obláčkových, binturongů, chápanů, talapoinů, krys obláčkových a dalších nejsou zdaleka samozřejmostí – nemluvě o českých prvoodchovech, jako je gundi saharský nebo výše zmíněný pásovec kulovitý.

Pavel Brandl, Ph.D., kurátor

Ptáci, lachtani

Rok 2009 byl pro chovatelský úsek I jednoznačně ve znamení stavebních aktivit. Nové stavby, rekonstrukce a studie nových expozic zasáhly oddělení napříč, téměř všemi prostory. Zcela nepochybně návštěvnicky nejvýznamnější bylo otevření nové expozice lachtanů jihoafrických, dále otevření nové Papouščí stezky s 8 celoročními voliérami pro nektarožravé papoušky, zakončené průchozí voliérou s australskou avifaunou. Též byla dokončena první fáze výstavby chovatelského zázemí pro ptáky zahrnující zázemí pro chovatele, stavbu skleníkového typu pro pár člunozobců s boxy pro zimování ptáků z letních expozic a objekt s voliérami pro chov menších druhů ptáků. Následně byla zahájena výstavba druhé fáze zahrnující univerzální odchovnu. Ani expozice vodních ptáků nezůstala nedotčena a po přestavbě pavilonu vodních ptáků nahradí 10 starších voliér 4 zasíťované celky s převážně brodivými ptáky. V části s expozicemi dravců začala výstavba 2 voliér pro teplomilné druhy sov. Příprava přestavby bažantnice zůstala pro rok 2009 ve fázi studie.

I přes stavební zátěž v chodu oddělení se podařilo několik významných chovatelských úspěchů. Dosáhli jsme **6 prvoodchovů**, z čehož 3 odchovy byly zároveň českými prvodchovy. Jednoznačně nejvýznamnější byl přirozený odchov **ketupy malajské** *(Ketupa ketupu)*, následovaný **bukáčkem malým** *(Ixobrychurus minutus)*, **sojkovcem rezavokřídlým** *(Dryonastes berthemyi)*, **holubem bažantím** *(Otidiphaps n. nobilis)*, **špačkem rudookým** *(Aplonis panayensis)* a **kachnou bronzovokřídlou** *(Anas specularis)*.

V roce 2009 bylo chováno celkem 266 druhů, z čehož jsme rozmnožili 96 druhů a 87 druhů úspěšně odchovali (2009 − 33%; 2008 − 29%). Do stavu jsme si připsali 345 odchovaných jedinců a opět jsme posunuli loňský rekordní výsledek o 17 jedinců. Příchody a odchody druhů jsou téměř vyrovnány a ustálily se na počtu 16 příchozích a 14 odchozích druhů. Největším počtem druhů byla obohacena expozice evropských ptáků *Příroda kolem nás*. Nejvýznamnější příchody ptáků se uskutečnily až v závěru roku příchodem 2 párů **holubů podkovních** *(Ducula c. carola)* z filipínského Luzonu a 5 jedinců **sojkovců stříbrouchých** *(Trochalopteron melanostigma)* od belgického soukromého chovatele. Mezi chovatelsky neperspektivními druhy nepochybně vyčnívá poslední samec **kondora krocanovitého** *(Cathartes a. aura)* deponovaný do nové expozice v Zoo Plzeň. Tento jedinec přišel do pražské Zoo jako import z Havany v roce 1964. Z hodnocení jsou vyňaty domácí formy ptáků.

V chovu běžců jsme uskutečnili výměnu samce v mladém páru **nandu Darwinova** *(Pterocnemia pennata)*. Jeden z pro nás nejcennějších odchovů symbolizuje uměle inkubované mládě **kasuára přilbového** *(Casuarius casuarius)*, které bylo uměle vybaveno ze skořápky a pak podsazeno pod kohouta, kde přirozeně vyrůstá. Navázali jsme tak na poslední odchov tohoto druhu před 10 lety.

Ve skupině **tučňáků Humboldtových** *(Spheniscus humbodtii)* ptáci sneslo 10 samic celkem 43 vejce, ale většina z nich byla opět zachlazena, protože stavy tohoto druhu jsou v evropských zoo naplněny. Vylíhli jsme tak jen jedno mládě. Skupinu posílilo 5 nepříbuzných tučňáků ze Zoo Mannheim.
Bohužel v páru **potápek malých** *(Tachybaptus ruficollis)* obývajících pavilon Sečuán jsme ztratili samici, která se nešťastně utopila. Při časném jarním hnízdění **pelikánů kadeřavých** *(Pelecanus crispus)* jsme snůšky vajec zachladili, ale v pozdně letním hnízdění jsme již přirozeně odchovali 2 mláďata. U našeho druhého druhu, **pelikánů bílých***(Pelecanus onocrotalus)* nedošlo ke snůšce, ale pro následující hnízdní období počítáme již s umístěním do vhodnějších prostor nového zimoviště.

Z bohaté kolekce 16 druhů brodivých ptáků byl největší radostí český prvoodchov **bukáčků malých** *(Ixobrychus minutus),* u kterých se ze 7 vajec odchovalo mládě až z posledního sneseného. Velmi významný je i přirozený odchov 4 mláďat **nesytů afrických** *(Mycteria ibis)* z jednoho hnízda. Vzhledem k zahnízdění páru na skalní římse v pozdním létě jsme přistoupili ke stěhování mláďat i s rodičovským párem do zázemí, abychom předešli pádu nebo prochladnutí mláďat. Odchovy 13 mláďat **ibisů skalních** *(Geronticus eremita)*, 9 mláďat **kolpíků bílých** *(Platalea leucorodia)* a rekordních 25 mláďat **ibisů hnědých** *(Plegadis falcinelus)* potvrzují pravidelnou úspěšnost sestavených chovných skupin a vhodného prostředí. Z jihoamerických druhů byli úspěšní jen chovatelsky nejcennější **kolpíci růžoví** *(Ajaja ajaja)* se 3 mláďaty. U **volavčíků člunozobých** *(Cochlearius cochlearius)*, **ibisů rudých** *(Eudocimus ruber)* a **ibisů bílých** *(Eudocimus albus)* k vylíhnutí mláděte letos nedošlo. **Čápům černým** *(Ciconia nigra)* se opět vylíhla 2 mláďata, která jsme jako každoročně nechali přirozeně opustit areál zoo, aby posílila volně žijící populaci. Z našich 3 druhů plameňáků se rozmnožili **plameňáci chilští** *(Phoenicopterus chinensis)* a **plameňáci kubánští** *(Phoenicopterus ruber ruber)*, ale odchováni byli pouze první jmenovaní v počtu 13 mláďat. U posledního druhu **plameňáků růžových***(Phoenicopterus ruberroseus)* jsme zaznamenali pouze jedno snesené vejce mimo hnízdo, protože přítomnost čápů černých ve společné expozici vnáší neklid do skupiny.

Vrubozobí ptáci jsou často doplňkem expozic, ale i přesto se povedlo několik zajímavých odchovů v čele s přirozeným prvoodchovem 4 **kachen bronzovokřídlých** *(Anas specularis)*, odchovu 2 **hus kuřích** *(Cereopsis novaehollandiae)*nebo zopakování úspěšného prvoodchovu **husovců stračích** *(Anseranas semipalmata)*. U obou hnízdících párů husovců došlo k ataku hnízda predátorem, a tak jsme poslední 3 zachráněná vejce umístili do líhně, kde jsme uměle odchovali 3 mláďata. Dalšími rozmoženými druhy jsou 5 **bernešek rudokrkých** *(Branta ruficollis)*, 1 **morčák bílý***(Mergus albellus)*, 3 **poláci malí** *(Aythya nyroca)* a 6 **kachniček šedobokých** *(Callonetta leucophrys)*. Podařilo se dopárovat **kachnici bělohlavou** *(Oxyura leucocephala)* příchodem dospělého samce od soukromého chovatele. A do společné expozice s plameňáky jsme pořídili nový ohrožený druh, **husičku stromovou** *(Dendrocygna arborea)*. Vlivem predátora jsme naopak ztratili jiný druh, a to **husici modrokřídlou** *(Cyanochen cyanopterus)*, zastoupený jedním párem.

Výsledky chovu dravců byly v této chovatelské sezoně ovlivněny dlouhotrvající rekonstrukcí velké voliéry dravců, a tak 6 párů **supů hnědých** *(Aegypius monachus)* obývá karanténní prostory, stejně tak jako **luňáci červení** *(Milvus milvus)*, u kterých se povedlo získat nový pár od soukromého chovatele. Ztráta samce **supa mrchožravého***(Neophron percnopterus)* po pozření suříkové barvy po první fázi rekonstrukce voliéry bude jen těžko vyvážena 1 letošním polouměle odchovaným mládětem. Potěšitelný byl ovšem zopakovaný přirozený bezproblémový odchov 2**orlů východních** *(Haliaeetus pelagicus)*. Snůšky u **orlosupů bradatých** *(Gypaetus barbatus)*, **orlů bělohlavých***(Haliaeetus leucocephalus)* a supů hnědých byly bez vylíhnutých mláďat.

Z ubývajícího počtu zástupců řádu hrabavých jsme dosáhli výraznějšího úspěchu snad jen přirozeným odchovem 1 mláděte **arguse okatého** *(Argusianus argus)*. Další odchované druhy reprezentují 3 **křepelky korunkaté** *(Rollulus rouloul)*, 7 **frankolínů žlutokrkých** *(Francolinus leucoscepus)*, 2 **krocani divocí** *(Meleagris gallopavo)* a 1 **páv korunkatý** *(Pavo cristatus)*. Odchodem poslední **koroptve fokienské** *(Arborophila gingica)* jsme opustili chov tohoto druhu. Naopak se povedlo dopárovat **křepelku madagaskarskou** *(Margaroperdix madagascariensis)* díky úspěšnému chovu v Zoo Plzeň.

Spolehlivý pár **jeřábů běloších** *(Grus vipio)* se 2 mláďaty jsou jediným opakovaně rozmnoženým druhem jeřábů. Samici **jeřába mandžuského** *(Grus japonensis)* jsme zapůjčili do společného chovu do Zoo Zlín, kde mají k dispozici zasíťovanou voliéru. Odchod samce **jeřába popelavého** *(Grus grus)* do italského Bussolenga znamenal, snad dočasné, zrušení chovu tohoto druhu v pražské zoo. Radost nám určitě udělal nový pár **seriem rudozobých** *(Cariama cristata)*, který odchoval 1 mládě, a mohli jsme tak navázat na poslední odchov před 5 lety. Nejvýznamnější je jistě přirozený odchov 2 mláďat našeho nejmenšího zástupce krátkokřídlých, **perepela černokrkého** *(Turnix suscitator)*. Dva mladí samci odešli do ornitologického institutu Maxe Plancka v německém Seewiesenu v rámci výzkumného projektu změn sexuálního párového chování ve vztahu s hladinou androgenu.

Z bahňáků se pochlubily opětovným odchovem 9 mláďat jen **čejky žlutonohé** *(Vanellus senegallus)*, které posílily chovy našich nejvýznamnějších partnerů Zoo Plzně a ptačího parku Walsrode.

Pestrou kolekci měkkozobých rozšířil vzácný a ohrožený filipínský **holub podkovní** *(Ducula c. carola),* čímž jsme se stali asi jediným současným chovatelem tohoto druhu v Evropě. Z odchovů je pro nás bezesporu nejcennější odchov 1**holuba bažantího** *(Otidiphaps n. nobilis)*, který je po samci importovaném z přírody a o jehož odchov jsme se pokoušeli již 12 let. Odchovy 3 **holubů nikobarských** *(Caloenas nicobarica)*, 1 **korunáče šedomodrého** *(Goura cristata)*, 2 **holoubků černotemenných** *(Ptilinopus melanospila)*, 4 **holubů dvoubarvých** *(Ducula bicolor)*, 2**holubů krvavých** *(Gallicolumba luzonica)*, 3 **holubů doupňáků** *(Columba oenas)*, 5 **holubů skalních** *(Columba livia)*, 7 **hrdliček čínských** *(Streptopelia chinensis)* a 12 **hrdliček jihoasijských** *(Streptopelia tranquebarica humilis)*dokazují, že se tomuto řádu v pražské zoo daří.

Neméně početnou skupinou jsou papoušci, u kterých jsme ovšem nedocílili takových výsledků jako loni. Celá kolekce loriů se stěhovala na začátku hnízdního období do nové expozice, a tak byla tato chovatelská sezona spíše obdobím seznámení s novým prostředím. Přesto jsme odchovali na zimovišti 2 mláďata **loriů mnohobarvých horských***(Trichoglossus haematodus molucanus)* a později i 1 mládě **loriho černohlavého** *(Lorius domicella)*. Podařilo se dopárovat **lorie černé** *(Chalcopsitta atra)* a **lorie olivové** *(Chalcopsitta duivenbodei)* ze soukromých chovů. Ztráta celého páru loriů čárkovaných v závěru roku, reprezentovaných již jen jedním samcem, nabádá k zamyšlení o změně expozičního záměru. Zimní snůška u **lorikulů modrobradých** *(Loriculus vernalis)* dává příslib do hnízdní sezony na počátku roku 2010. Z dalších druhů papoušků se rozmnožili **kakaduové bílí** *(Cacatua alba)*, od kterých jsme uměle odchovali 3 mláďata, a tradičně **papoušci mniší** *(Myiopsitta monachus)* odchovali celkem 21 mládě. Ačkoli výsledky v podobě odchovů nejsou nijak oslnivé, byli jsme velmi potěšeni prvními hnízděními některých druhů. Chovatelsky náročný druh **papoušek krátkoocasý** *(Psittinus cyanurus cyanurus)* poprvé zahnízdil a snůškou 6 neoplozených vajec nás utvrdil v tom, že jsme správně nastavili péči o tento vzácný druh. Hnízdění je o to cennější, protože se jedná se poslední žijící pár tohoto druhu v České republice po importu z Malajsie před více než 10 lety. Byla-li snůška 3 neoplozených vajec **amazoňana jamajského** *(Amazona collaria)* zklamáním, v případě **amazoňana šedohlavého***(Amazona agilis)* byla velkým potěšením, neboť se tak stalo poprvé v Zoo Praha. Úhyn samice **loríčka červenohlavého** *(Psittaculirostris desmarestii)* nebyl vzhledem k jejímu věku příliš překvapivý. Naši loríčci červenohlaví pocházejí z importu v roce 1997.

Odchovy sov tradičně dočasně zaplnily voliéry chovného zázemí v počtu 2 **sýců rousných** *(Aegolius funereus)*, 3**výrečků malých** *(Otus scops)*, 3 **puštíků bradatých** *(Strix nebulosa lapponica)*, 1 **puštíka bělavého pobaltského** *(Strix uralensis liturata)* a 1 **sovice krahujové** *(Surnia ulula)*. V rámci reintrodukčního programu v NP Šumava jsme předali 3 **puštíky bělavé středoevropské** *(Strix uralensis macroura)* k vypuštění a ve spolupráci se záchrannou stanicí AVES Kladno jsme předali k vypuštění 16 **sov pálených** *(Tyto alba)*. Ovšem odchov mladé samičky **ketupy malajské** *(Ketupa ketupu)* je významný nejen v rámci chovu pražské zoo, ale jistě je tento první přirozený odchov v lidské péči vítaným posílením celoevropského chovu.

Ze srostloprstých je zcela jistě neobyčejný odchov 12 mláďat **mandelíků hajních** *(Coracias caudata)* od 3 párů a také si ceníme kontinuálního odchovu, nyní v počtu 3 mláďat, **ledňáků modrokřídlých** *(Dacelo leachi)*. S ohledem na disharmonii v páru **dvojzoborožců indických** *(Buceros bicornis)* jsme samce zapůjčili do jihočeského ptačího parku Čestmíra Drozdka k stejně staré samici a nového samce jsme získali zapůjčením z ptačího parku Niendorf. Díky laskavému svolení majitele parku pana Klause Langfelda jsme tak mohli prohloubit naši výtečnou spolupráci. Hnízdění**dvojzoborožců nosorožčích** *(Buceros rhinoceros sylvestris)* bohužel skončilo jen neoplozenou snůškou, což je ovšem menší ztráta než úhyn samice z chovného páru **zoborožců kaferských** *(Bucorvus leadbateri)*.

Ze šplhavců, zastoupení pouze 2 druhy, se rozmnožil „významnější“. Zatímco hnízdění **vousáků senegalských** *(Lybius dubius)* skončilo pouze snůškou, u **žlun větších** *(Picus flavinucha mystacalis)* se po 4 letech podařilo uměle odchovat 1 mládě. Pražská zoo je tak stále jedinou institucí odchovávající tento druh.

Pěvci, zcela jednoznačně nejpočetnější skupina, byli v roce 2009 chováni v počtu 92 druhů. Z celého řádu je nejvýznamnější chov čeledi timáliovitých, zastoupené 20 druhy, který se pomalu dostává do podvědomí i zámořských chovatelů těchto ptáků. Český prvoodchov 1 **sojkovce rezavokřídlého** *(Dryonastes berthemyi)*, odchovy 3**sojkovců nádherných** *(Trochalopteron formosus)*, 1 **sojkovce jihočínského** *(Trochaloptron milnei)* nebo 2**sojkovců chocholatých** *(Garrulax leucolophus)* z vajec přivezených od soukromého chovatele a podložených pod náš pár sedící na neoplozené snůšce dokladuje, že je to skupina ptáků, ve které se stále něco děje a chovatel se musí mít stále na pozoru. I odchovy menších zástupců čeledi, konkrétně 1 **timálie sečuánské** *(Liocichla omeiensis)*, 1 **timálie rudolící** *(Liocichla ripponi)*, 1 t**imálie černošedé** *(Heterophasia desgodinsi)* a 2 **timálií zlatých** *(Leiothrix lutea),* jsou neméně významné. Náročná práce v chovu těchto ptáků nám dává pocit, že budeme-li je odchovávat, budou je moci vidět návštěvníci a zájemci o chov i v následujících letech. Vždyť **sojkovce rezavočelého** *(Garrulax rufifrons)* nebo**sojkovce vlnkohřbetého** *(Ianthocichla lunulata)* je možné vidět z evropských zoo již jen u nás.

Z dalších druhů pěvců jsme odchovali 10 **bulbulů červenouchých** *(Pycnonotus jocosus)* a v historii pavilonu Indonéská džungle poprvé 4 **rýžovníky šedé** *(Padda oryzivora)*. Taktéž se zde poprvé odchovalo, i když v zázemí, 5**špačků rudookých** *(Aplonis panayensis)*. Přírodně pojatý pavilon Sečuán je jakousi baštou drobných pěvců. Kromě dříve zmíněných druhů odchovali **drozdi oranžovohlaví** *(Zoothera citrina melli)*6 mláďat a **ireny tyrkysové** *(Irena puella)* tři mláďata. Také naše další dva druhy drozdů se rozmnožily v počtu 3 **drozdů tmavých** *(Zoothera sibirica)* a 1**drozda černoprsého** *(Turdus dissimilis)*. Početné odchovy dále uvedených druhů z čeledi špačkovitých nejsou pro nás samozřejmostí − 8 **majn Rothschildových** *(Leucopsar rothschildi)*, 4 **loskutáci posvátní** *(Gracula religiosa)* a 3**špačci pagodoví** *(Temenuchus pagodarum)*. Rozmnožily se i oba druhy chovaných krkavců, a to **krkavci velcí***(Corvus corax)* − 5 mláďat a chovatelsky vzácnější **krkavec bělokrký** *(Corvus albicollis)* − 1 mládě. Z méně početných amerických druhů byl odchován 1 **kardinál dominikánský** *(Paroaria dominicana)* a 3 **hýlové mexičtí***(Carpodacus mexicanus)*.
Z příchodů nových druhů byl kromě 4 **sojkovců stříbrouchých** *(Trochalopteon melanostigma)* do areálu Bažantnice významný příchod 4 **chocholáčků čelenkových** *(Yuhina diademata)* do Sečuánu a 2 párů **kystráčků modrolících** *(Entomyzon cynotis)* do průchozí australské expozice nektarožravých ptáků. Odchodem samice **sýkavky modrovousé** *(Chloropsis harwickii)* do Zoo Plzeň, samice **kardinála červeného***(Cardinalis cardinalis)* a 2 samců **sojek kápovitých** *(Cyanocorax chrysops)* do ptačího parku Walsrode a samce**ořešníka kropenatého** *(Nycticorax nycticorax)* do Zoo Ohrada jsme ukončili chov 4 druhů pěvců.

Skupina **lachtanů jihoafrických** *(Arctocephalus pusillus)* se opět setkala v nové expozici po příchodu 2 samic z dočasné deponace v Zoo Ústí nad Labem. Bohužel 3 měsíce po otevření expozice došlo k úhynu jedné samice, a tak se skupina dočasně ustálila na stavu 1 samec a 3 samice.

V provozu I. chovatelského oddělení jsme umožnili stáž chovatelům ze Zoo Zlín (Bažantnice, Sečuán), Zoo Liberec (Bažatnice, Lachtani) a zahraniční stáž chilské studentce veterinární fakulty v Santiagu de Chile. Naši 2 chovatelé absolvovali reciproční stáž v Zoo Liberec v oddělení dravců a v Pavilonu tropů. Po náročné sezoně vycestovalo 7 chovatelů do ptačího parku Walsrode, kde si mohli díky našim nadstandardním vztahům prohlédnout celé zázemí tohoto výjimečného parku. Významný chov endemických druhů amazoňanů jamajských a chov papoušků obecně byl osobně prezentován na mezinárodní konferenci AVES 2009 v australském Graftonu ve státě Queensland.

Antonín Vaidl, kurátor

Plazi, ryby, bezobratlí

Rok 2009 byl výrazně klidnější než roky předešlé, budovatelská aktivita se omezila na jednu menší expozici, výrazný odliv zvířat zaznamenalo CITES centrum, personální situace úseku byla zcela stabilní.

Po chovatelské stránce byl rok 2009 rozporuplný. Vyrovnání rekordu z roku 2007 v počtu vylíhnutých mláďat (400) i druhů plazů v reprodukci (31) nevyvážilo zásadní úhyny u dvou důležitých druhů. Prvním z nich byl úhyn mladé samice**gaviála indického** (*Gavialis gangeticus)* následkem žaludečního kataru, druhá výrazná ztráta postihla skupinu**batagurů tuntong** (*Batagur affinis).* Dospělý pár těchto vzácných říčních želv se sice v pavilonu Indonéská džungle nejprve začátkem roku pokusil o reprodukci a samice poprvé u nás nakladla snůšku neoplozených vajec, poté však obě želvy uhynuly následkem bakteriální infekce (*Aeromonas hydrophila)*, vyvolané zhoršením kvality vody v souvislosti s úpravami expozice orangutanů. Infekci podlehla i další dospělá samice, onemocnělo i všech 7 subadultních jedinců batagurů chovaných v pavilonu. Nakonec se po intenzivní snaze podařilo najít na aeromonádovou infekci protizbraň a šest ze sedmi mladých batagurů zachránit.

Ve struktuře rozmnožených druhů tentokrát výrazněji než v letech minulých dominují ještěři (15 druhů), hadů se rozmnožilo o jeden druh méně než v loňském roce (7 druhů), mírný pokles rozmnožených druhů želv (9) je způsoben především krátkodobým výpadkem a inkubací vajec některých druhů přes přelom roku. Nejdůležitějším odchovem bylo 7 mláďat **varanů komodských** (*Varanus komodoensis)*. Po dvou a půl letech od prvního rozmnožení v naší zoo jsme měli již velké obavy, že agresivita dospělého samce neumožní další rozmnožování. Snaha o nalezení správného času i bezpečného způsobu připuštění však nakonec byla úspěšná. Po měsíčních harmonických námluvách sice samec samici opět mírně poranil, ta však první dubnový den nakladla 11 vajec, z nichž se po 208 dnech inkubace vylíhla zdravá mláďata. V chovu varanů komodských jsme se tak stali nejúspěšnější zoo v Evropě. Stejná pozice nám od prvoodchovu v roce 1996 patří u **varanů smaragdových** (*Varanus prasinus)* a byli jsme velmi rádi, že se nám ji podařilo potvrdit odchovem dvou mláďat. Nejpočetněji rozmnoženým druhem ještěra byl stejně jako loni **leguánek ostnitý** (*Sceloporus magister)* z expozice Sonora v pavilonu kočkovitých šelem. I když jsme již od poloviny roku většinu snůšek nenasazovali do líhně, vylíhlo se celkem 87 leguánků. I ostatní chovaní ještěři se v této expozici zapojili do reprodukce, důležité to bylo zejména u **čukval zavalitých** (*Sauromalus obesus),* u kterých jsme nutně potřebovali odchovat samičky ke generační obměně (15 mláďat). U drobnějších **leguánovců obojkových** (*Crotaphytus collaris)*stejně jako u již zmíněných leguánků ostnitých k této generační obměně dochází nejméně ob rok. Každoroční rozmnožování je rozhodně jediná pojistka kontinuálního chovu drobných ještěrů. To se potvrdilo u posledního druhu ještěra chovaného v Sonoře, **leguánka modravého** (*Petrosaurus thalassinus)*, u něhož neočekávaně v průběhu roku uhynul chovný samec a nahradí ho jediný tohoroční odchovávaný sameček. Kontinuitu chovu se nám podařilo zachovat i u **chameleonů obrovských** (*Furcifer oustaleti),* u nichž se vylíhlo 27

mláďat. Poprvé se nám podařilo odchovat i**chameleona horského** (*Chamaeleo montium)*, kterého jsme umístili do expozice v pavilonu Afrika zblízka. Poprvé se devíti mláďaty rozmnožili rovněž **ještěrky tangerské** (*Timon pater tangitanus),* rovněž nově představené návštěvníkům v tomto pavilonu. U **agam osadních** (*Agama agama dodomae)* a **mabují perleťových** (*Trachylepis margaritifer)*, chovaných v Africe zblízka, bylo zapotřebí dovézt nová zvířata na osvěžení krve a tito ještěři se po karanténě a aklimatizaci ihned zapojili do reprodukce.

Totéž se podařilo i u **vejcožrouta rezavého** (*Dasypeltis medici*). Druhým rozmnoženým druhem hada, který má expozici v Africe zblízka, je **hroznýšek pestrý** (*Eryx colubrinus loveridgei)*. Další rozmnožení hadi patří k našim tradičním druhům, chovaným v terarijní expozici pavilonu velkých savců. Jsou to **hroznýšovec kubánský** a **duhový**(*Epicrates angulifer* a *E. c. cenchria),***krajta Albertisova** *(Liasis albertisii)* a**šípovec nosatý** *(Rhamphiophis rostratus).*

V expozici „Příroda kolem nás“ se nejlépe množí **ještěrky obecné** (*Lacerta agilis),* v tomto roce se jich vylíhlo rovných 30!

Odchovaným želvám početně dominují **želvy kubánské** (*Trachemys decussata*), kterým se vylíhlo 21 mládě. Poprvé se v naší zoo vylíhlo 7 mláďat **dlouhokrčky drsné** *(Macrochelodina rugosa)*, první mládě jsme zaznamenali i u **želvy bahenní** (*Emys orbicularis),* která kladlave venkovním výběhu u gaviálů. Rekordní počet čtrnácti mláďat u **želvy skalní** *(Malacochersus tornieri)* svědčí o neustálém zlepšování inkubační techniky u tohoto obtížného druhu, u jehož vajec je zapotřebí překonat opakovaná období stagnace ve vývoji zárodku. Úspěšnou sérii potvrdila i další želva zařazená v ESB, **želva černavá** (*Heosemys grandis)* s 22 odchovanými mláďaty.

Jedinou zcela novou expozicí našehoúseku bylo akvárium s **bradavičníky jávskými** (*Acrochordus javanicus)*, zakomponované do nokturna pavilonu Indonéská džungle. Tři tito evolučně, morfologicky i ekologicky mimořádně zajímaví hadi obohatili naší kolekci začátkem roku. Obnovili jsme rovněž expozici **mravenců dřevokazů** (*Camponotus ligniperda)* v expozici příroda kolem nás. Nově vystavovanými druhy ve stávajících expozicích byli mimo již zmiňovaného **chameleona horského** (*Chamaeleo montium)* a **ještěrky tangerské** (*Timon pater tangitanus)* ještě**užovky růžkaté** (*Philodryas baroni)*, které jsme získali od České pošty z nevyzvednuté poštovní zásilky. Zásilka obsahovala kromě 10 těchto hadů ještě 2 mláďata druhu *Philodryas patagoniensis,* která v průběhu roku uhynula. Do expozice k samci přišla z želvího centra zoo Münster samice **želvy plochohřbeté** *(Notochelys platynota).* Na sklonku roku se po dlouhých průtazích završilo několik let úsilí EAZA o záchranu několik stovek **želv Kleinmanových**(egyptských) (*Testudo kleinmanni).* Želvy, které IUCN oficiálně vede v seznamu nejohroženějších želv na světě, zabavily italské úřady pašerákům na cestě z Lybie a nyní se z nich formuje Evropský záchovný program EEP. Do tohoto programu jsme vstoupili přijetím pěti párů zabavených želv.

Do **CITES centra** jsme na začátku roku přijali 7 velmi zbídačelých **želv žlutočelých** *(Cuora galbinifrons)*, z nichž ovšem přežila pouze jedna, a 4 mláďata **teju červenavých** (*Tupinambis rufescens).* Událostí roku v CITES centru bylo postupné ubývání počtu **trnorepů afrických** (*Uromastyx acanthinura*), přijatých v předchozím roce. Ministerstvu životního prostředí se podařilo najít cestu k darování zabavených zvířat institucím i soukromým chovatelům a v průběhu roku odešel 641 trnorep!

I v roce 2009 jsme pokračovali v projektu výzkumu a ochrany vzácné a nesmírně cenné populace **užovky podplamaté** (*Natrix tessellata)* na území zoologické zahrady. Naše práce se v tomto roce soustředila hlavně na zpracování výsledků pro velký mezinárodní sborník odborných prací o tomto druhu. Dále jsme ale pokračovali v monitoringu této populace (spolu s ještěrkami zelenými a užovkami hladkými) ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny, zcela konkrétním zásahem (opravou netěsné jímky) jsme eliminovali smrtící past, do které se chytaly březí samice i malá mláďata užovek.

Ani rok 2009 nebyl chudý na společenské, propagační a publikační aktivity spjaté s naším úsekem. Na leden svolala koordinátorka Komise plazů a obojživelníků UCSZ Nataša Velenská jednání do Prahy. Dvoudenního setkání se zúčastnilo 35 chovatelů a kurátorů plazů ze zoologických zahrad i hostů ze spřátelených institucí. Za zoo Praha přednesl Petr Velenský příspěvek s názvem „Perspektiva chovu plazů v zoologických zahradách“ a Nataša Velenská přednášku na téma trénink plazů s využitím metodiky Steva Martina. Účastníci poté měli možnost shlédnout ukázky tréninku v pavilonu velkých želv a v teráriu. Komise se shodla na intenzivnější výměně zkušeností mezi chovateli plazů a obojživelníků českých zoologických zahrad. V naší zoo byla na stáži chovatelka Zoo Ostrava Petra Kalužová, ze stejné zoo přijela skupina techniků sbírat zkušenosti o stavbě a vybavení terárií, Ivan Kubát ze Zoo Ohrada si k nám přijel prohlédnout filtrační zařízení pavilonu gaviálů. Naopak naši dva chovatelé Jan Straka a Karel Suchý absolvovali odbornou stáž v Zoo Plzeň.

O úspěších a problémech chovu želv v Zoo Praha přednášel Petr Velenský na sjezdu želví sekce Německé herpetologické a teraristické společnosti v Hanau, ve Vídni na výroční konferenci přednesl příspěvek o chovu želv černavých a orlíci bornejských, na konferenci pořádané karlovarskými teraristy dva příspěvky o chovu šípovců nosatých a o chovatelském roce 2008 v zoo Praha. V pražském Národním muzeu zazněly v podání Nataši a Petra Velenských přednášky o tréninku plazů a rozmnožování varanů komodských v zoo Praha.

Z děčínské zoo pozvali Natašu Velenskou na veřejnou besedu s tématikou „Jak plazi přicházejí na svět“. V létě Velenský spolupracoval s deníky Právo (a internetovým serverem Novinky), Mladá fronta Dnes a s televizí Nova na kampani zaměřené na poznávání našich druhů hadů a na jejich tolerování ze strany obyvatelstva. Akce měla překvapivý dopad a určitě počítáme s jejím rozšířením i na následující rok. S Českou televizí jsme zase spolupracovali na pořadech o želvách nádherných, a od října se Nataša Velenská podílí na sérii šotů ze zoo Praha pro pořad „Chcete mě?“. Říjnové vylíhnutí varanů komodských vzbudilo zasloužený zájem médií, největší článek s názvem „Pražská cesta v chovu varanů“ uveřejnila příloze Věda

MF Dnes. Série článků o malých varanech vycházela v časopise Květy . Zaměstnanci 4. chovatelského úseku byli aktivní i v příspěvcích pro časopis zoo „Trojský koník“, zmíním se o článcích o mladých varanech komodských, želvě záhadné a o revitalizaci mlýnského náhonu a plazech a obojživelnících žijících na území zoo. V průběhu roku jsme po našich pracovištích provázeli společenské i odborné návštěvy, v rámci předkonferenční cesty navštívili expozici i zázemí pavilonu želv ředitelé světových zoologických zahrad, na exkurzi u želv a gaviálů byla redakční rada časopisu Živa, stejně jako ředitel odboru ochrany přírody Arménie a ředitel Čínského paleontologického ústavu, pavilon indonéská džungle a varany komodské včetně mláďat a vajec v líhni si přišla prohlédnout delegace indonéského velvyslanectví doprovázená indonéskými novináři. Kurátor nebo vrchní chovatelka rovněž doprovázeli expozicemi plazů exkurze studentů z přírodovědecké fakulty UK (Rehák, Frynta), přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity (Zrzavý), a studentů oboru zájmové a speciální chovy Zemědělské univerzity. S přírodovědeckou fakultou UK navíc pokračuje hlubší spolupráce na diplomových pracích a následných publikacích týkajících se varanů z komplexu *Varanus indicus* a asijských želv. V říjnu jsme rovněž provázeli naším oddělením vedoucího zoologických sbírek Národního Muzea Jiřího Moravce, s nímž jsme domlouvali ještě užší spolupráci. V říjnu proběhly křtiny želv pardálích (Šárka) a bahenní (Slow-slow). V roce 2009 jsme se začlenili i do programu zooškoly, pořádané VVO. Mladí účastníci těchto exkurzí si mohli s výkladem prohlédnout zázemí pavilonu želv, líheň plazů, mohli shlédnout krmení gaviálů a dokonce se byli podívat i na jarní migraci užovek podplamatých (*Natrix tessellata).* U velkých želv byly na návštěvě i děti z Jedličkova ústavu či zrakově postižené děti. V letních měsících proběhly ve výběžích želv dva turnusy exkurzí kurzu pro mladé novináře Futuroom se vstupem do vysílání ČT 24. Na tradičním Dnu českého rozhlasu 22.8. v zoo se představila i želva orlície bornejská „Vlnka“, roční kmotřenka Českého rozhlasu.

Tradiční zimní víkendové povídání o velkých želvách, na kterém nám velmi záleží, jsme v létě nahradili komentovaným krmením mladých varanů komodských. V podzimních a zimních měsících zařazujeme oba tyto programy pro návštěvníky najednou.

V soutěži o odchovek roku pořádané nadací „Česká zoo“ jsme se po třech vítězstvích v řadě v uplynulých letech rádi spokojili s třetím místem s odchovem druhé generace gekončíků východoafrických (*Holodactylus africanus).* Pokračujeme v tradiční a úspěšné spolupráci s Klubem chovatelů želv, jehož kvartální schůzky doprovázené kvalitními přednáškami z chovu i biologie želv jsou nyní zahrnuté v kalendáři zoo a tedy přístupné pro veřejnost. Nejvýznamnější letošní schůzkou bylo mezinárodní „Minisympozium želvy bahenní“ věnované výzkumu a ochraně potencionálně jediného želvího druhu naší fauny.

Petr Velenský, kurátor

Kůň Převalského

Program in-situ

Zoologická zahrada hl. m. Prahy jakožto řádný aktivní člen, mezinárodní skupiny realizující projekt návratu koně Převalského do původních biotopů Mongolské Gobi International Takhi Group (ITG), pokračovala i v roce 2009 v úzké spolupráci přímo s mongolskou pobočkou ITG v Ulánbátaru, jmenovitě s dr. Enkhsaikhanem Namtarem. V rámci technické podpory výzkumné činnosti financovala Zoo Praha zakoupení nového digitálního fotoaparátu pro dokumentaci reintrodukce s tím, že veškeré snímky poskytnou mongolští kolegové archivu plemenné knihy koně Převalského v Praze. Podařilo se také dokoupit terénní vybavení pro pobyt výzkumníků v národním parku. Z téže dotace se podařilo pořídit vybavení laboratoří v budově správy parku. Společný peněžní dar zoologické zahrady a Magistrátu hl.m. Prahy ve výši 300 000,- Kč z konce roku (v rámci akce 1 Kč ze vstupného do zoo) využila správa národního parku Gobi na nákup terénního vozidla k ostraze parku a volně žijících stád koní Převalského. Nový terénní vůz UAZ se speciální úpravou pro obtížné terénní podmínky byl slavnostně předán v areálu velvyslanectví České republiky v Ulánbátaru velvyslancem v ČR panem V. Jílkem. Reportáž o této akci přinesla i veřejná mongolská televize.

Na konci roku 2009 žilo zcela volně v oblasti národního parku Gobi B na 140 koní, v průběhu roku se narodilo 25 hříbat. Ve dnech 11.-21. 7. 2009 se v Pekingu konal mezinárodní seminář věnovaný záchraně ohrožených druhů, jeho součástí byla i problematika návratu koně Převalského v Džungarsku a západní Gobi. V rámci semináře se mělo uskutečnit výjezdní zasedání do aklimatizační stanice Jimsar v provincii Xinjiang (Sin-tiang). V důsledků nepokojů v hlavním městě provincie Urumči se však neuskutečnilo, stejně tak jako již dohodnutý přesun 4 hřebců z Jimsaru do národního parku Gobi B v rámci rozšíření genetické diverzity aklimatizované populace koní Převalského. V důsledku událostí v Urumči došlo k přerušení spolupráce Zoo Kolín n. R. a Smithsonian Institution s čínskou stranou na vypouštění koní Převalského v rezervaci Kalameili poblíž čínsko-mongolské hranice.

Mezinárodní plemenná kniha

Mezinárodní plemenná kniha koně Převalského je v Praze vydávána od roku 1959, od roku 2001 existuje v pravidelně aktualizované elektronické podobě. V knižní formě byla uveřejněna v roce 2008 v podobě generální plemenné knihy. Nové vydání obsahující změny a opravy dat předchozích vydání shrnuje přehled koní Převalského chovaných v lidské péči od roku 1899 až do 1. 1. 2009. Podle údajů nahlášených chovateli žilo na celém světě 1980 koní Převalského, z toho více než 350 jedinců ve volné přírodě nebo chráněných územích. Celkový počet koní zapsaných do generální plemenné knihy dosáhl 5 360 jedinců. Potěšitelné je, že i v roce 2009 pokračoval trend růstu populací koní žijících polodivoce nebo zcela volně, v přírodních podmínkách. Populační dynamika druhu se nyní realizuje hlavně v chráněných územích Mongolska a Číny situovaných v původním areálu rozšíření druhu, významnou roli

však hrají i aklimatizační stanice v oblasti evropských stepí (Askania Nova, Hortobágy, Černobyl).

Pozornost chovatelů se však nezaměřuje jen na růst či pokles stavů, ale i na otázky spojené s genetickým managementem populací. V roce 2009 se v Mnichově konalo další sympozium zaměřené na zachování tzv. čistokrevné mnichovské A-linie chovu koní a jeho dalšímu rozšíření na úkor tzv. hallsko-pražské B linie, kde je historicky doložena jedna domácí mongolská klisna. Přestože je údajná čistokrevnost mnichovské linie sporná (existují fotografie zakladatelů linie se zřetelnými domestikačními znaky), podařilo se jejím zastáncům získat na svou stranu žijící legendu světové zoologie prof. Collina Grovese a nově také vědecké pracovníky z ukrajinské stanice Askania Nova. Vedení EEP v čele s dr. W. Zimmermannovou a americkým genetikem dr. O. Ryderem tyto aktivity kritizují s poukazem, že dnes nikdo nemůže spolehlivě přítomnost či nepřítomnost kříženců v počátcích chovu dokázat. Snahy postavit obnovu celosvětové populace koní Převalského na A linii založené pouhými třemi jedinci považují za nezodpovědný hazard s genetickou diverzitou druhu již tak dramaticky redukovanou v důsledku negativních selekcí.

Padesáté výročí

V září 2009 uplynulo 50 let od konání 1. mezinárodního sympozia na záchranu koně Převalského v Praze**.** Sympozium,svolané na dny 5.–8. září 1959 pražskou zoologickou zahradou si jako hlavní cíl kladlo poukázat na kritickou situaci posledního divokého koně v přírodě a pokusit se spojit všechny chovatele na světě v úsilí o jeho záchranu v zoologických zahradách. I když se poslední divoké koně v přírodě zachránit nepodařilo, díky spolupráci zoologických zahrad se během následujícího půl století usilovné práce podařilo koně Převalského nejen zachránit jako druh, ale i vrátit do jeho původní domoviny. Připomínkou těchto událostí byla i výstava „Poslední divoký kůň“, realizovaná v regionálním muzeu v Chrudimi v době od 15. května do 30. srpna 2009, a tematický sborník prací věnovaný biologii a chovu koňovitých Equus 2009.

RNDr. Evžen Kůs, vedoucí oddělení dokumentace

Projekty in-situ

Podpora mezinárodních konzervačních projektů in-situ alokací částí prostředků ze vstupného na vybrané záchranné projekty probíhala v roce 2009 již podruhé v historii zahrady. Konkrétně se jednalo o následujících pět projektů:

„Záchrana gaviála indického před vyhubením“

k podpoře záchranných operací Gharial Conservation Alliance zaměřených zejména na odvrácení aktuální krize v rezervaci Chambal. Poskytnutá částka 300 000,- Kč.

„Záchrana goril v národním parku“.

Dar Národnímu parku Kahuzi Biega na projekt realizovaný v rámci „Roku gorily“k zabezpečení monitoringu místní existenčně ohrožené gorilí populace. Poskytnutá částka 150 000,- Kč.

„Program repatriace koně Převalského v Národním parku Gobi v Mongolsku“.

Finanční prostředky ve výši 300 000,- Kč byly použity pro zajištění technické pomoci potřebné pro stálý dohled nad volně žijícími stády, základní monitorovací a vědeckou činnost a pomoc při budování infrastruktury managementu parku.

„Záchrana výra filipínského“

Podpora vytvoření životaschopné záložní populace výra filipínského v lidské péči. Finanční prostředky ve výši 50 000 ,- Kč byly použity na výstavbu nových voliér v záchranné stanici na Filipínách.

„Ochrana poslední volně žijící populace adaxe núbijského v Nigeru“.

Finanční prostředky ve výši 30 000,-Kč byly použity k technickému zajištění protipytláckých jednotek pro neustálý monitoring zájmové oblasti a zamezení ilegálního zabíjení zvířat.

Podporováním těchto aktivit se řadíme mezi přední evropské zoologické zahrady, ve kterých patří podpora programů in-situ na ochranu fauny k základním pilířům jejich poslání.

Naplno jsme v roce 2009 rozvíjeli projekty in-situ i v rámci ČR, nadále jsme zapojeni v reintrodukčních programech.

Seznam projektů a programů:

monitorování užovky podplamaté v trojské oblasti;

reintrodukce a ochrana sysla obecného v trojské oblasti;

reintrodukce sovy pálené a sýčka obecného na území Prahy;

reintrodukce čápa černého;

monitoring kvakoše nočního;

reintrodukce puštíka bělavého;

monitorování husy velké;

monitorování ropuchy obecné, bobra evropského a testování krve (sérologie, biochemie, hematologie a parazitologie) u antilop Derbyho.

Tyto projekty mají dlouhodobý charakter a stávají se součástí náplně práce jednotlivých zoologů i celé zahrady.

mgr. Miroslava Prachařová, zoologická náměstkyně

Veterinární zpráva

Veterinární službu v roce 2009 zajišťovali 3, resp. od 1. 11. 2009 dva, veterinární lékaři a jeden veterinární technik. Díky tomuto složení jsme schopni provádět většinu parazitologických vyšetření v naší příruční laboratoři. V rámci některých případů si vystačíme i s cytologií a hematologií provedenou v téže laboratoři. Stejně jako v předchozích letech i v roce 2009 bylo nejvíce vyšetření provedeno v SVÚ Praha. MěVS v Praze nám v rámci státní zakázky umožnila realizovat 300 postmortálních vyšetření zdarma. Opět se jednalo o velkou úsporu nákladů. V roce 2009 jsme úplně ustoupili od používání LA Immobilonu v anestézii koňovitých, i tak si lze vysvětlit nízkou spotřebu tohoto farmaka v tomto roce (pouze 33,8 ml).

Během roku 2009 jsme nemuseli řešit žádné závažné nákazové situace. Pouze bylo vyhlášeno několik ohnisek Salmonelly, která se podařilo zvládnout. U žádného z postižených zvířat se tato nákaza klinicky nijak neprojevila. Pokračovali jsme ve vakcinaci proti „Blue Tongue“. Vakcinovali jsme převážně kopytníky z Dětské zoo (ovce a kozy), kde je to povinné. U exotických přežvýkavců vakcinace probíhala vždy na žádost instituce, která od nás zvířata odebírala. Sérologickou diagnostikou se pak výskyt Blue Tongue kontroloval u všech našich přežvýkavců, vždy s negativním výsledkem. V oblasti veterinární péče spolupracujeme s četnými tuzemskými i zahraničními zařízeními, subjekty, pracovišti či jednotlivci (Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Česká zemědělská univerzita Praha, humánní a veterinární nemocnice, SVS, MěVS, Policie ČR, Městská Policie, Lesy hl. m. Prahy, veterinární a humánní specialisté,…). Touto cestou bych chtěl také poděkovat za spolupráci a ochotu všem institucím i jednotlivcům, kteří nám v loňském roce nějak vypomohli, ať již radou nebo i jiným způsobem. V následující části se zmíním o několika zajímavých případech, které jsme řešili v uplynulém roce.

U samice **tygra sumaterského** jsme se opětovně setkali s chronickými ranami v oblasti mléčné lišty. V minulosti jsme se snažili tyto rány chirurgicky ošetřit. Přesto docházelo k recidivám. V tomto roce jsme rány pouze vyčistili a celkově podali antibiotika a k našemu překvapení se léze vyhojily o něco rychleji než při chirurgickém přístupu.

U samce **losa evropského** se muselo přistoupit k razantnějšímu řešení abscesu v mezisaničí. Po důkladném vyčištění se stav upravil, ale ne zcela zhojil. Důvodem může být i věk zvířete, kdy už hojivost i imunita trochu ztrácejí na efektivitě.

Nešťastnou náhodou došlo u **perliček supích** k omrznutí běháků. Včasným přístupem a opakovanou intenzivní terapií se podařilo ztráty minimalizovat.

U zabavených **kakaduů palmových** se průběžně kontroloval zdravotní stav. Asi největším problémem bylo přerůstání rohoviny zobáku, která byla navíc i deformovaná. Kontrolní odběry krve však nepotvrdily naše obavy z nebezpečné virózy PBFD. Jeden ze samců byl v horší

kondici, byla u něj zjištěna lipémie a anémie. Podařilo se ho stabilizovat, ale z dlouhodobého hlediska bude vždy rizikovým pacientem.
Překvapením skončila předpokládaná březost klisny **koně Převalského** Gájy, kterou jsme umístili do stanice v Dolním Dobřejově k novému hřebci Lenovi. Nejprve vše nasvědčovalo, že klisna je opravdu březí. Klisna však nechtěla porodit, jediným signálem bylo samovolné odkapávání mléka, které ale také nebylo doprovázeno porodem. Smiřovali jsme se, že klisna asi prodělává tzv. falešnou březost. Nakonec chovatelé po dalším měsíci našli plodové obaly a placentu. Jaké bylo překvapení, když jsme po jejich rozbalení objevili dvojčata – hřebečka a ohlodané torzo dalšího mláděte. Porod dvojčat rozhodně není u koní obvyklou záležitostí a šance na jejich přežití je opravdu minimální.

Na konci ledna jsme v nově zrekonstruované velké voliéře objevili uhynulého **supa mrchožravého**, chovného samce. Pitva prokázala akutní otravu olovem. Bohužel během rekonstrukce a čištění voliéry externí firma nedokázala odstranit zbytky očištěné barvy, která obsahovala olovo. Následoval odchyt a přesun všech ptáků na karanténu či do jiných prostor. Všem byla odebrána krev a testována na přítomnost olova. Změřené hodnoty nás nenaplnily optimismem a musela být zahájena léčba pomocí CaEDTA. Její aplikace se opakovala stejně jako kontrolní odběry krve. V současnosti je stav všech ptáků stabilizovaný, bohužel zatím se však nemohou vrátit zpět do voliéry, neboť ta bude muset být ještě jednou důkladně asanována.

U **sitatung** jsme zaznamenali holá místa v oblasti páteře, u některých se u páteře vytvořily i bulky. Dvě zvířata jsme imobilizovali a k našemu překvapení se uvnitř bulek nacházely larvy střečků (*Hypoderma diana*). Celé stádo jsme pak přeléčili ivermectinem v krmné dávce.
K recidivě zatím nedošlo.

U **batagurů** v pavilonu Indonéská džungle se objevily kožní léze. Obávali jsme se známé infekce baktérií *Aeromonas hydrophila*. Nejprve byl oddělen samec a následně i další 3 samice. V karanténní nádrži u gaviálů se podařilo jejich stav nejprve stabilizovat a posléze i úplně vyléčit. Pouze u samce jsme aplikovali antibiotika, u samic stačil přesun a umístění do brakické vody se speciální filtrací. Průběžnou kontrolou jsme měli všechna zvířata pod drobnohledem.

U **čejek senegalských** jsme zaznamenali výrazné otlaky na prstech běháků, u některých jedinců postačila úprava prostředí a lokální terapie, u několika dalších jsme se neobešli bez podání antibiotik. Zdá se, že tento druh je na tyto problémy velmi citlivý.

Samec **tayry** se opakovaně pokoušel o páření, bohužel bezúspěšně. Rozhodli jsme se ho uspat a zjistit příčinu, proč není schopen zavést penis do pochvy. Důvodem je příliš velká a prostorná předkožka, která mu neumožňuje vybavit penis. Řešením bude asi jen chirurgická plastika či obřízka.

V chovu **loriů štíhlých** a **outloňů váhavých** se opakovaně setkáváme s jedinci s nižší hmotností. Bakteriologické i parazitologické nám jasně neukázalo, kde tkví problém. Rozhodli jsme se krmnou dávku obohatit o probiotika a škrob inulin. Výsledky si ověříme v následujícím roce.

U samce **štětkouna** se objevil otok v oblasti spěnky a prstů levé hrudní končetiny. Nejprve zde došlo k provalení abscesu a kontrolní RTG prokázal i starší frakturu prostředního článku vnějšího prstu. Cílenou terapií se podařilo problém stabilizovat. V současné době jsme na RTG zaznamenali pouze kostí výrůstky v oblasti postiženého prstového článku. Štětkounovi to však při pohybu nečinilo obtíže.
U **zebry Böhmovy** se opakovaně objevilo kulhání na pravou hrudní končetinu, v anestézii se provedla korekce kopyta a náhrada postižené rohoviny umělou. Během roku musel být taktéž uspán starý samec **žirafy Rothschildovy** Šimon, který se již nedokázal postavit. Po revizi pánevních končetin jsme ho již neprobouzeli. Pitva prokázala stařecké změny. Při anestézii a úpravě paznehtů u žirafy Kasungy probíhalo vše podle plánu. Komplikace nastaly v momentě, kdy se měla žirafa postavit. Opakované snahy zvířete vstát nevedly ke kýženému efektu a žirafa v konečné fázi už jen ležela. Naše asistence nebyla nic platná, nakonec jsme ji museli uspat. Pitva prokázala, že samice byla k tomuto stavu predisponována. Změny byly ve svalovině pánevních končetin, srdci a játrech.

U **lachtanů jihoafrických** jsme se potýkali se zákaly rohovek. U jedné ze samic se ukázalo, že problém má daleko zásadnější charakter. U postiženého pravého oka byl diagnostikován chronický zánět přední části oka s výraznou inflamací spojivek, vymizení přední oční komory, úplná mióza, přezrálá katarakta a posun čočky laterálně. Stav byl shledán jako ireverzibilní a doporučena enukleace. Vzhledem ke stáří zvířete a obavám chovatelek z anestézie se od výkonu odstoupilo. Zvíře je pod trvalou medikací. Druhá stará samice takové štěstí neměla a uhynula po vleklých respiračních obtížích na sepsi způsobenou rezistentní baktérií *Pseudomonas aeruginosa*. Ostatní lachtani jsou pravidelně kontrolováni a předpokládáme, že během následujícího roku je chovatelky dokážou natrénovat v poutací kleci na odběry krve, které považujeme vzhledem k přetrvávajícím problémům s kvalitou vody v nové expozici za zásadní.

Naši asistenci si taktéž vyžádalo líhnutí mláděte **kasuára přilbového**, které se nedokázalo proklubat tvrdou skořápkou. Pomocí endoskopu se určila poloha kuřete a to se pak s dopomocí vylíhlo. Během roku došlo u tohoto mláděte ke křivému růstu končetin. Přídavkem podpůrných látek, vitaminů a minerálů se podařilo tento nepříjemný stav zvrátit a mladý kasuár se těší dobrému zdraví.

U **sojkovců** se vyskytlo několik zdravotních komplikací, včasná terapie vedla k tomu, že ztráty byly minimální. V zázemí chovu **koz domácích** se u dvou kozlů objevila příměť pysková. Vzhledem k možnému riziku přenosu na další přežvýkavce se u obou zvířat provedla euthanasie. Karanténními opatřeními se předešlo k přenosu této nepříjemné virózy na další zvířata.

U dovezené samice **kozorožce kavkazského** jsme na pravém oku zjistili rohovkový vřed. Samice byla přesunuta a oddělena na karanténu. V celkové anestézii jsme vřed ošetřili, rohovku přešili třetím víčkem a sešili obě víčka. Po deseti dnech jsme uvolnili stehy a následujících 14 dní se oko již ošetřovalo pouze lokálně. Asi za měsíc se rohovka úplně vyhojila. V současnosti je samice opět v expozici, k recidivě nedošlo.

U **kajmanky supí** došlo k poranění krku a výraznému krvácení. Zpočátku postačilo lokální ošetření. Stav želvy se po víkendu zhoršil, proto jsme přistoupili k celkové aplikaci farmak, komplikací byl nález larev much v ráně. Po týdenní terapii se želva mohla vrátit do expozice.

U samice **anoa nížinného** jsme pozorovali několik dní nechutenství nereagující na léčbu. Toto nechutenství bylo v druhé fázi doprovázeno tmavým průjmem. Jelikož se stav zvířete nelepšil, rozhodli jsme se ho uspat. Následující den samice uhynula. Pitvou byla prokázána těžká hniloba bachorového obsahu.

Mladá samice **losa evropského** kulhala na levou hrudní končetinu. Konzervativní terapie nevedla k přílišnému zlepšení stavu, proto jsme přistoupili k důkladnému vyšetření končetiny v anestézii. Rentgenologicky a posléze i artroskopicky byl stav označen jako chondropatie. Toto poškození chrupavky si vyžádá dlouhodobou terapii, kdy budeme muset samici losa několikrát uspat.

Ve skupině **goril nížinných** jsme zaznamenali akutní zvracení a nechutenství u samce Richarda a samice Moji. U Moji stačila hladovka a dieta, aby se stav upravil. Richard se ukázal jako obtížnější pacient a museli jsme mu aplikovat léky i injekčně distanční formou. Příčinou zvracení bylo požití několika větví řešetláku počistivého.

V rámci spolupráce s ČZU Praha jsme se v roce 2009 podíleli na **výzkumu populace bobra evropského** v České republice (anestézie a vyšetření 5 zvířat) a taktéž jsme veterinárně dozorovali **chov antilop losích** v Lánech. V chovu ptáků jsme se setkali s několika zajímavými případy. Mladý **tučňák Humboldtův** se nebyl schopen po vylíhnutí postavit. Roznožka pánevních končetin byla řešena vytvořením poutek, které postoj končetin korigovaly. Krmná dávka byla navíc obohacena o minerální a vitaminové doplňky. Stav tučňáka se pozvolna stabilizoval. Bohužel jsme se nevyhnuli komplikacím, které způsobily plíseň *Aspergillus* a baktérie *Pasteurella avium*. U tučňáka se objevily dechové obtíže a jeho zdravotní stav se nejevil příliš dobrý. Po domluvě s chovateli a kurátorem jsme se rozhodli pro terapii, která spočívala v aplikaci antimykotik, antibiotik a podpůrných látek. Tučňáka se podařilo zachránit a úspěšně začlenit do skupiny. Otázkou však zůstává jeho rizikovost pro ostatní tučňáky. Je všeobecně známa jejich vysoká vnímavost k mykotickým infekcím. Nikdy nelze bezpečně konstatovat, že i u klinicky vyléčeného jedince není latentní opouzdřené ložisko aspergilomykózy. Jakýkoliv stres může vést k opětovné infekci.

Velmi často nacházíme u **člunozobců afrických** hlísty, především *Contracoecum*. Zdrojem jsou krmné ryby. Nejlepší prevencí je opakovaný rozbor trusu všech ptáků. I přes zvýšenou

kontrolu někdy dochází ke zvracení všech ptáků, ve zvratcích také nacházíme výše zmíněné hlísty. U samice F5 vedla zvýšená zátěž těmito helminty pravděpodobně k zažívacím obtížím. Po několik dní jsme ji museli uměle krmit a podávat celou škálu léků. Asi po 7 dnech se stav samice stabilizoval a mohli jsme ukončit chytání a umělé vyživování. Nelze vyloučit, zda se i v budoucnosti s podobným problémem budeme setkávat.

U několika **ibisů hnědých** a pár jedinců **ibise skalního** jsme museli zkracovat obě části zobáku. U ptáků vždy došlo k nalomení spodního zobáku. Pokus o fixaci a stabilizaci se nedařil, problémem byla tenká plocha zobáku a kontaminace krmením. Jednodušší a efektivnější variantou bylo zkrácení obou částí zobáku. Jedinou komplikací bylo krvácení, které se dařilo relativně rychle zvládat.

Samec **ostralky štíhlé** byl předveden s problémem na levém oku. Jednalo se o posttraumatický stav. Oko se podařilo zachránit, ale pták na něj příliš nevidí, maximálně rozlišuje světlo a stíny. O enukleaci však neuvažujeme.
O vzájemné agresivitě mezi holuby se ví. V případě 2 **holubů nikobarských** však nebyl na vině ani jeden z nich, agresorem byl bažant argus okatý. Oba holuby bylo nutno ošetřit v celkové anestézii, jednoho dokonce dvakrát. Ve voliéře náhle zkolaboval samec **sovice krahujové**. Byl hospitalizován na karanténě, opakovaně se u něj objevily obtíže s bederní páteří, kde byla již dříve diagnostikována spondylóza a další degenerativní onemocnění páteře.

Zatím se nám nepodařilo plně objasnit příčiny celkového třesu, který je občasně pozorován u **timálií rudolících**. Pouze u jednoho ptáka je zřejmá souvislost s opakovaným ucpáváním se nozder zobáku. Po vyčištění nozder tento stav vymizí. Při terapii těchto příznaků jsme se zaměřili na CNS, podávali jsme podpůrné látky a vitaminy skupiny B. V Dolním Dobřejově došlo ke dvěma zásadním událostem. Opětovně jsme museli provést korekci kopyt u klisny **koně Převalského** Zulajdy. Vzhledem k proběhlému schvácení kopyt to již asi ani v budoucnosti nebude jinak. Druhým zásadním výkonem provedeným v této naší chovné a rehabilitační stanici bylo zvládnutí pneumotoraxu u samice **losa evropského**. Los napadl losici při oddělování jednotlivých zvířat na krmení granulátem na separačních dvorkách. Při ataku jí způsobil hlubokou bodně tržnou ránu za pravou lopatkou. Samice byla imobilizována a při bližším ohledání byl zjištěn pneumotorax. Po 3 hodinách se podařilo tento nepříjemný stav zvládnout. Losice byla následně oddělena, medikována a teprve pak vypuštěna do venkovních výběhů. K žádným komplikacím nedošlo a zvíře normálně funguje.

Zajímavou zkušeností byl pro nás pokus o umělou inseminaci u **lvů indických** v celkové anestézii sevofluranem.

V listopadu došlo k nečekanému úhynu samice **gaviála indického**. Pitvou byla zjištěna hypoplazie srdce, subakutní zánět žaludku, střev a jater. Příčinou smrti byla sepse se srdečním kolapsem. Změny v trávicím traktu byly pravděpodobně způsobené krmením bílou

rybou, předpokládáme, že hlavní roli sehrálo krmení ploticemi. Neurologické symptomy jsme zaznamenali u **veverky kapské**. Terapeuticky se stav nedařilo zvládat, nakonec jsme veverku utratili. Postmortálním vyšetřením byla zjištěna meningoencefalitida toxoplazmového původu.

U samce **tygra malajského** jsme s ohledem na komplikované spojování s tygřicí aplikovali dlouhodobě působící neuroleptikum perfenazin. I přes utlumení tygra došlo mezi oběma tygry k nepříjemné šarvátce, při níž se ulomil tygřici špičák ve spodní čelisti. Zvířata musela být oddělena a další spojování bude obtížné.

Stará samice **velblouda dvouhrbého** Hilda má již dlouhou dobu svěšené oba hrby. Nikdy s tím nebyl žádný problém. V tomto roce se však prostor pod hrby zapařil a mouchy tam nakladly vajíčka. Chovatelé si toho všimli na základě zápachu a poletujících much. Hilda musela být třikrát uspána a kůže hrbů byla opakovaně zbavena muších larev a vajíček. K myiáze naštěstí dochází jen velmi sporadicky a toto byl první případ u velbloudů dvouhrbých. Rok 2009 byl pohromou pro náš chov **bong**. Během 3 měsíců jsme přišli o 3 samice. Nejprve se objevil průjem u samice Sáry. Stav se podařilo stabilizovat, ale po několik týdnech během 3 dnů akutně uhynula. Z pitevního nálezu byl zřejmý špatný výživný stav, zánět ledvin a známky septického stavu. Dalším zvířetem, o které jsme přišli, byla samice Naomi. U tohoto zvířete jsme se 2 roky potýkali s opakovanými průjmy. Zvíře se vždy podařilo stabilizovat. Bohužel během noci došlo k nešťastné náhodě, kdy si samice vzpříčila pravou pánevní končetinu ve stáji. Při pokusu postavit se si vyvrátila končetinu a přetrhla vaz v kyčelním kloubu. Museli jsme ji uspat. Pitva opět ukázala na špatný výživný stav, zřejmá byla atrofie bachorových papil a hepatopatie. Do třetice došlo ke zhoršení stavu u samice Daisy. Opět se u zvířete objevil průjem, který jsme dokázali zastavit, ale samice šla velmi rychle z kondice. Nakonec jsme ji museli také uspat, nebyla schopna se postavit. Závěrem postmortálního vyšetření byla kachexie, koloidní struma, degenerace sliznice bachoru a chronické změny ve střevě neinfekčního původu. U všech 3 bong se jednalo o vleklé neinfekční onemocnění trávicího systému způsobené pravděpodobně chovatelsko-dietetickými příčinami. Nejsme jedinou zahradou, kde se potýkají s podobnými obtížemi v chovu bong. Pro objasnění všech příčin bude třeba podrobit celosvětový chov bong podrobné studii.

Jedním z velmi zajímavých veterinárních případů byla i výměna samců **slona indického** se Zoo Lipsko. Tato transakce proběhla v rozmezí pouhých 2 dnů, což bylo a je velmi neobvyklé. Oba sloní samci byli uvedeni do tzv. standing sedation, kdy musela být velmi přesně vybalancovaná dávka farmak. Oba samci pocházeli z tzv. chráněného až nekontaktního způsobu chovu slonů, kdy se s nimi přímo nemanipulovalo. V případě zvolení špatného dávkování farmak hrozilo, že buď samec ulehne, nebo naopak bude ještě natolik aktivní, aby mohl ohrozit okolní personál, který k samci musel, aby ho nasměroval do transportního kontejneru. Až na počáteční technické obtíže se oba transporty zvládly v rekordním čase.

MVDr. Roman Vodička, Ph.D., veterinární lékař

Výchova a vzdělávání

1. Programové a společenské akce

Evropský den (21. 3. 2009)

U příležitosti zahájení kampaně EAZA „Nechme šelmy žít“ na záchranu evropských šelem jsme uspořádali Evropský den, na kterém různé evropské země prezentovaly svou přírodu, kulturu a historii.

Zahájení sezony (4. 4. 2009)

Zahájení 78. sezony se neslo v africkém stylu. Symbolicky ji otevřel africký šaman, který obřadem zajistil zoologické zahradě po dobu celé nadcházející sezony štěstí. Kromě něj nám se zahájením sezony pomohli i vzácní hosté − lyžařka Šárka Záhrobská, herec Jan Potměšil a zástupce společnosti Mercedes-Benz Česká republika s.r.o. Jan Bubeník. V tento den jsme slavnostně otevřeli kavárnu Černohousku a pokřtili tři žirafy z letošního žirafího babyboomu.

Otevření nové expozice lachtanů (23. 5. 2009)

V květnu jsme otevřeli novou expozici lachtanů jihoafrických za účasti primátora hl. m. Prahy MUDr. Pavla Béma a herce Marka Ebena. Po celý den si návštěvníci mohli v areálu zoo užít africkou atmosféru při bubenickém workshopu, zatančit si africké tance v rámci zahájení tanečního festivalu Tanec Praha nebo si vyzkoušet některé lachtaní dovednosti v nejrůznějších lachtaních hrátkách.

Sloní den (6. 6. 2009)

Slonice Gulab oslavila 50. narozeniny společně s 33. narozeninami slonice Shanti. Při této příležitosti jsme uspořádali indický den s vyprávěním chovatelů o tom, co obnáší péče o mohutné oslavenkyně. Vytvořili jsme také obří origami slona, které je zapsané v České knize rekordů jako největší české origami.

Otevření rozhledny Obora (13. 6. 2009)

Od 13. 6. 2009 se naši návštěvníci mohou kochat pohledem na zoologickou zahradu z výšky 18 metrů. Při otevření rozhledny v dobovém stylu nám asistovali hudebník Michal Hrůza a režisér Jiří Strach.

Jubilejní slavnost (28. 9. 2009)

Oslavy 78. výročí otevření zoo jsme pojali v čínském stylu. Při slavnosti zazpívala čínská pěvkyně Feng-yün Song. Pro návštěvníky byly připraveny ukázky tai-chi, ochutnávky čínských čajů, přednášky a výtvarné dílny ve spolupráci s Náprstkovým muzeem, nechybělo taneční vystoupení dětí z čínské školy. Zájemci si také mohli zahrát čínskou hru go.

Setkání sponzorů (5. 12. 2009)

Na Mikuláše jsme do zoo pozvali všechny naše sponzory na tradiční předvánoční setkání. Kromě sponzorů do zoo dorazilo větší množství „Ježíšků" z celého světa, kteří návštěvníkům předvedli, kdo kde nosí dárky. V tento den jsme vyhlásili i vítěze fotosoutěže s Canonem a předali jsme první výroční ceny „Richardy" pro nejvýznamnější sponzory.

Moja slaví páté narozeniny (13. 12. 2009)

Ke kulatému výročí přišly gorilí samičce Moje pogratulovat herečky Nela Boudová a Jana Bernášková. Hudební doprovod oslavy zajistil Jiří Bílý, který zde zároveň pokřtil své nové CD. Kromě toho jsme se v tento den symbolicky rozloučili se starým logem Zoo Praha. V tomto duchu dostala Moja i dárky − ovocný dort ozdobený starým logem vyrobeným z jedlého papíru a houpacího dřevěného koníka. Oslavu doplnilo vyprávění Marka Ždánského o gorilách.

Křtiny mláďat

V roce 2009 proběhly křtiny krysy obláčkové, žiraf, vlků eurasijských, kasuára přilbového; pásovce kulovitého a nosála červeného.

Jiné programové a mediální akce

Tři králové v zoo (6. 1.); Den krysy (17. 1.); Den kakadu (24. 1.); Setkání dětských sponzorů – mateřské školy (10. 2.), střední školy (11. 2.) základní školy (17.–19. 2.) Oddělení tréninku zvěře se představuje (14. 2.); Laponský den (21. 2.); Zoosazka (9. 2.–8..3.); Den zdravotně handicapovaných (14.3.); Den s pražskou pobočkou České astronomické společnosti (28. 3.); Volejte Hrochovi (1. 4.); Velikonoční dílny (12. 4.); Velikonoční pondělí (13. 4.); Den Země (19. 4.); May Day – prezentace školních projektů ke kampani EAZA (1. 5. a 8. 5.); Vlčí den (3. 5.); Tatu slaví druhé narozeniny (30. 5.) Zoopiškvorky (10. 6.); Teddy Bear Picnic (21. 6.); Zvířecí rej (26. 6.); Večerní procházka za vlky (5.–7.7); Den Severní Ameriky (18. 7.); Den otců (2. 8.); Den Jižní Ameriky (22. 8.); Parníkem do zoo (13. 9.); Jarmark pro šikovné ručičky (26. 9.); Ples zvířat (4. 10.); Setkání dětských sponzorů (19. –22. 10.); Hroch Slávek slaví 25.

narozeniny (31. 10.); Den vyhynulých zvířat (1. 11.); Den spáčů (20. 11.); Adventní dílny (22. a 29. 11.); Pohodové Vánoce (19. a 20. 12.).

Noc snů Již tradičně jsme uspořádali večerní program pro dlouhodobě nemocné a postižené děti a jejich rodiny, které zveme do zoo po zavírací době. V uplynulém roce proběhla 12. června.

Komentovaná krmení a setkání se zvířaty

Komentovaná krmení a setkání se zvířaty probíhají v sezoně na 18 místech, a to v červnu až srpnu denně, v dubnu, květnu a září o víkendech. Mimo sezonu probíhá komentované krmení na 12 místech v zoo, a to pouze o víkendu. Novinkou byla ukázka krmení mláďat varanů komodských, komentované krmení papoušků lori a cvičení lachtanů v nové expozici lachtanů jihoafrických.

2. Nabídka školám

Školní permanentky

Využívání spolupráce se zoo při výuce přírodovědných předmětů na všech typech škol se stalo již tradicí. Stále roste počet škol, které pro návštěvu zoo využívají školní permanentku, která jim umožňuje nejen přijít do zoo zdarma několikrát během školního roku, ale mohou zároveň využít i nabídku výukových programů, pracovní listy, učitelské balíčky nebo odborné

průvodcovské služby. Pro období platnosti permanentky od 1. 10. 2009 do 31. 3. 2010 si permanentku zakoupilo 95 škol.

Výukové programy

Celkem jsme v roce 2009 nabízeli 16 témat výukových programů ve třech kategoriích. Proběhly 183 výukové programy pro 4 190 dětí. Zdarma zasíláme v elektronické podobě 15 témat pracovních listů.

Naše nabídka školám byla v roce 2009 rozšířena o výukové programy pro druhý stupeň ZŠ a SŠ − Evropské šelmy, doplňující kampaň EAZA „Nechme šelmy žít“ a program Tělní pokryvy. Nabídku pro MŠ rozšířil program Podivuhodná cesta ježka Aladina.

Prohlídky s průvodcem

V roce 2009 jsme školám nabízeli 14 témat prohlídek s průvodcem, další témata jsme uskutečnili podle individuálních požadavků škol. Proběhlo 368 prohlídek s průvodcem, kterých se zúčastnilo 8 905 dětí.

3. Průvodcovské služby pro veřejnost

Denní prohlídky

Prohlídky s průvodcem jsou nabízeny nejen školním kolektivům, ale i veřejnosti. V roce 2009 proběhlo 50 denních prohlídek s průvodcem pro 940 návštěvníků.

Večerní prohlídky

V průběhu měsíců leden, červenec, srpen, září a prosinec jsme uskutečnili 152 večerní prohlídky, kterých se zúčastnilo 2 660 návštěvníků.

Průvodcovská činnost v roce 2009

Cílová skupina	**Počet prohlídek/programů**	**Počet účastníků**
Školy	551	13 095
Veřejnost	220	3 780
Celkem	**771**	**16 875**

Narozeninové oslavy

Jako novinku jsme v loňském roce zařadili nabídku narozeninových oslav. Jedná se o balíček tvořený prohlídkou zoo s průvodcem a setkání se zvířetem. Je určen pro skupinu maximálně 10 dětí a 2 dospělých. V roce 2009 proběhlo 18 narozeninových oslav.

4. Výstavy a prezentace

Ve vzdělávacím centru bylo uspořádáno celkem 7 výstav fotografií a výtvarných děl (Vyšší odborná škola textilních řemesel a střední umělecká škola textilních řemesel, P. Klier – Cesta za kosatkami, P. Slavík, V. Šilha – Evropské šelmy, Výstava obrázků českých a senegalských dětí ke kampani EAZA, Jiří Řezníček – Divoký oceán, Vítězné práce soutěže Vysvětluj svět, Zora Sládková – Život na plátně).

5. Kampaň EAZA – Nechme šelmy žít

V průběhu celé sezony se návštěvníci mohli seznámit s evropskými šelmami, jejich problémy a ohrožením. Každý den jsme jim poskytovali mnoho informací u šelmího stánku s nerůznějšími přírodninami. Učili se tu, mimo jiné, poznávat a odlévat stopy šelem nebo si prohlédli obojek s vysílačkou, která se používá k monitoringu pohybu šelem.

Pokračovali jsme v tradiční akci pro základní školy a vyhlásili jsme soutěž školních projektů na podporu evropských šelem. Své školní projekty děti prezentovaly návštěvníkům přímo v areálu zoo 1. a 8. května.

Proběhl druhý ročník mezinárodního projektu českých a senegalských škol. České děti malovaly české šelmy, děti ze Senegalu malovaly šelmy africké. Mottem projektu byla myšlenka: „Různé země, různé druhy šelem, ale stejné problémy. Všude závisí přežití šelem v přírodě na soužití s lidmi.“ Vítězné obrázky českých a senegalských dětí byly vystaveny ve Vzdělávacím centru Zoo Praha po celý měsíc červen.

Na podporu kampaně jsme uspořádali po tři dny speciální večerní prohlídky za vlčím vytím. Na večerní návštěvu vlčí smečky přišli 132 návštěvníci. Výtěžek ze vstupného jsme poukázali na konto kampaně.

Mezinárodní akcí na podporu kampaně Nechme šelmy žít, které se zúčastnily 34 zoologické zahrady po celé Evropě, byl Piknik plyšových medvědů – Teddy Bear Picnic, který proběhl 21. června. Do pražské zoo dorazilo 945 plyšových medvídků se svými majiteli, na zlomení rekordu v počtu plyšových medvídků na pikniku to ale nestačilo. Držitelem rekordu je stále Zoo Dublin s 33 573 medvídky z roku 1995.

6. Besedy a přednášky

V rámci cyklu cestovatelských setkání v zoo jsme v lednu až březnu uspořádali 12 cestovatelských přednášek. V listopadu proběhl cyklus 4 přednášek „Na návštěvě v zákulisí“ kde zaměstnanci zoo představovali svá zaměstnání. U příležitosti tematických dnů jsme uspořádali i přednášku o afrických národních parcích (4. 4.), chovu slonů (6. 6.) a zvířatech v čínské mytologii (28. 9.).

Biologická olympiáda

Zoo Praha je mnoho let partnerem této celostátní talentové soutěže, vyhlašované MŠMT ČR. Kromě metodického působení při přípravě jednotlivých kol soutěže v kategoriích pro žáky ZŠ a víceletých gymnázií se podílíme i na přípravě dětí na soutěž. Zajišťujeme odbornou přípravu zoologické části soutěže. Významnou součástí této aktivity je i součinnost při organizování Mezinárodní biologické olympiády.

7. Práce se specifickými skupinami návštěvníků

Zoo Praha se dlouhodobě zaměřuje na práci se specifickými skupinami návštěvníků včetně seniorů nebo osob s různými typy handicapů. Do této oblasti patří zejména:

- zpracování koncepce specifických přístupů;

- Univerzita volného času – 2 cykly přednášek pro seniory s power-pointovou prezentací;

- cyklus přednášek „Poznáváme zvířata“ pro SONS;

- Zoo všemi smysly – tvorba a realizace hmatových a audio doplňků informačního systému , určených pro nevidomé a slabozraké (v roce 2009 to byla realizace 60 kusů);

- hmatová výstava ve spolupráci s BZP „Na vrcholky hor“ (17.–26. 4. 2009)

- exkurze pro zrakově postižené návštěvníky a pro mentálně postižné děti;

- konzultace diplomových prací (Využití plastických modelů v komunikaci se zrakově postiženými).

Pavlína Plchová, vedoucí VVO

Publikační činnost

Vydávání publikací zaměřených na přírodu, zoologii a na dění v zoo patří k tradičním činnostem, jimiž se Zoo Praha zabývá. Kromě informačních letáků vydáváme i kalendáře, časopisy, orientační plán zoo, knižní publikace i další tituly.

Časopis Trojský koník vychází od roku 1998, a to minimálně dvakrát ročně. Časopis se těší velké oblibě a v tomto roce dokonce získal prestižní ocenění − v soutěži Zlatý středník se umístil na prvním místě. Kromě pravidelných čísel vydáváme při zvláštních příležitostech mimořádné číslo. Dosud to byla témata Povodně 2002, Indonéská džungle, Gorily (2x) a Kůň Převalského. V roce 2009 vyšlo speciální vydání věnované lachtanům.

Časopis Tamtamy z pražské zoo je neprodejný časopis, který vychází 6x ročně a je určen zájemcům z řad zaměstnanců pražské i jiných zoo.

Sborník Gazella vychází již tradičně jednou ročně a obsahuje odborná sdělení týkající se chovu zvířat i dalších aspektů provozu zoologických zahrad. Je neprodejný, určený hlavně čtenářům ze zoologických i jiných chovatelských institucí a odborné veřejnosti.

Informační letáky seznamují návštěvníky zoo se zajímavými zvířaty nebo expozicemi. Jsou k dispozici zdarma, a to v české, anglické a ruské jazykové mutaci. V roce 2009 jsme vydali tituly: Lachtani, Rozhledna Obora, 50 let Gulab, Mlýnský náhon v novém, Mlýnský náhon – rostliny, Nechme šelmy žít. Kromě těchto letáků jsme vydali marketingový leták v 6 jazykových mutacích (česky, anglicky, německy, rusky, francouzsky a italsky). Leták je určen do hotelů a informačních kanceláří.

Orientační plán Zoo Praha byl v roce 2009 vytvořen v novém grafickém stylu.

Kalendáře na rok 2010 vyšly dva. Jeden v klasickém formátu, druhý pohlednicový. Oba korespondují s reklamní kampaní zoo ve stylu Made in Nature.

Publikace „Atlas trusu“ byla na konci roku 2009 těsně před dokončením. Svým formátem i rozsahem odpovídá ediční řadě zoo (dosud vyšly tituly Historie Zoo Praha a Portréty ze zoo), obsahem navazuje na reklamní kampaň v tomto roce.

Výroční zprávy – kompletní soubor čtyř dvojčísel (2003−2004, 2005−2006 a 2007−2008) ve výpravné grafické úpravě Vladimíra Veselého (kromě prvního dvojčísla) vytvořil netradičně pojatou novodobou historii Zoo Praha.

Návštěvnost

Z návštěvnického hlediska byl rok 2009 výjimečně úspěšný, dočkali jsme se absolutního denního návštěvnického rekordu. Celkem zoo navštívilo 1 296 579 osob, příjem ze vstupného dosáhl 131 738 437 Kč. Dnem s největší návštěvností byl 4. duben (20 048 osob).

Vývoj návštěvnosti v roce 2009 v jednotlivých měsících:

leden	23 981
únor	25 517
březen	77 817
duben	156 575
květen	164 895
červen	145 595
červenec	193 831
srpen	226 402
září	133 760
říjen	69 397
listopad	46 374
prosinec	32 435
celkem	1 296 579

Vývoj návštěvnosti v letech 2002−2009:

2002	527 061
2003	613 920

2004	971 883
2005	1 214 927
2006	1 112 830
2007	1 266 944
2008	1 196 954
2009	1 296 579

Vstupné 2009:

dospělí	150,-	150,-	500,-
děti	100,-	100,-	300,-
rodina	450,-	450,-	1200,-

PR, marketing

Procesy v oblasti propagace, reklamy a marketingu jsou nedílnou součástí práce v pražské zoo a mají přímou souvislost s úspěšnými výsledky hospodaření. Poznatky posledních let jednoznačně ukazují, že prostředky do této oblasti vložené se významně zhodnocují nejen v růstu návštěvnosti, ale i ve sponzorských příspěvcích, darech a věcném plnění.
Výraznými úspěchy, které jasně dokládají efektivitu práce v oblasti PR a marketingu, byly v roce 2009:

● Roční návštěvnický rekord – nejlepší výsledek v historii pražské zoo v podobě 1 296 579 osob (a s tím související i denní a měsíční rekord).

● Příjmy z reklamní činnosti dosáhly také rekordní výše − více než 18 mil. Kč.

● Platinový certifikát za kampaň EAZA „Želvy bijí na poplach“ (2008/2009).

● Zlatý certifikát za kampaň EAZA „Nechme šelmy žít“ (2009/2010).

● Úspěchy reklamních kampaní – pozitivní ohlas široké veřejnosti; venkovní reklama pražské zoo získávala pravidelně nejvyšší ocenění v hodnocení v odborných médiích.

První pololetí roku 2009 bylo nabito důležitými událostmi, které přímo ovlivnily návštěvnost zoo. Byly otevřeny čtyři nové, z hlediska návštěvníků velmi lákavé expozice a zařízení.

● Expozice lachtanů s prostorným hledištěm;

● Papouščí stezka s průchozí voliérou;

● Rozhledna Obora;

● Kavárnička Černohouska s vyhlídkovou terasou a dětským hřištěm.

Ani v roce 2009 nechyběly výrazné inovace v oblasti PR a komunikace s veřejností.

● Zahájili jsme projekt Happy Mondays – pro vybrané skupiny návštěvníků, pro každý měsíc jiné (senioři, hendikepovaní, děti z dětských domovů apod.);

● Zoo Praha se zapojila do sociální komunikační sítě Facebook, kde od prvních okamžiků rostl počet fanoušků přímo geometrickou řadou.

● Pokračovali jsme a rozvíjeli úspěšnou speciální autobusovou linku, která o víkendech a svátcích jezdila z Nádraží Holešovice do Troje a zpět (projekt „Zoobus“).

● Seznamovali jsme veřejnost s projekty na záchranu ohrožených druhů − in-situ a „Koruna ze vstupného“.

Všechny tyto změny jsme otevřeně a intenzivně komunikovali v médiích prostřednictvím tiskových zpráv, rozhovorů pro rozhlas i TV a na webu zoo. Před každým víkendem se odehrály rozhovory tiskového mluvčího pro rozhlasové stanice o aktuálním dění v zoo.

Ztráta loga Zoo Praha

V průběhu roku 2009 pokračoval vleklý spor s autorem loga Zoo Praha Michalem Cihlářem. Zatímco Městský soud v Praze dal za pravdu Zoo Praha, odvolací Vrchní soud rozhodl v září 2009 ve prospěch výtvarníka a uložil zoo do dvou měsíců ukončit užívání tohoto loga. Zoo využila možnosti dovolání k Nejvyššímu soudu, které ještě stále není uzavřeno, ale to nemělo odkladný účinek. Pro zoo to prakticky znamenalo ztrátu důležitého prvku vizuální identity a zvýšené náklady na tuto změnu. Logo muselo být nahrazeno na mnoha místech v areálu zoo i mimo něj. V čase, který byl soudem určen, zoo pro tyto účely vytvořila ve spolupráci s jiným grafikem (Vladimírem Veselým) dočasné logo, které je pouze slovní a bude nahrazovat logo v nezbytné míře až do výběru definitivní podoby loga.Výběr nové podoby loga se očekává v průběhu roku 2010.

Reklamní kampaně 2009

Spolupráce s výtvarníkem Vladimírem Veselým pokračovala v grafickém stylu „MADE IN NATURE“, založeném na atraktivních portrétech zvířat ze Zoo Praha, které dokazují jedinečnost a krásu přírody. V posledním čtvrtletí byla kampaň zaměřena i na zajímavé produkty zvířat – trus, vejce, peříčka. Doplňkem billboardů a citylightů se stal i stolní a pohlednicový kalendář 2010, PF 2010 a kniha Atlas trusu, která byla koncem roku těsně před dokončením.

Na jaře 2009 byl důraz položen na nové expozice, především na lachtany. Koncem roku proběhla tradiční, opět velmi úspěšná kampaň Adoptujte zvíře.

Několikrát byly venkovní reklamní kampaně Zoo Praha označeny (tak jako v minulých letech) odbornými médii jako nejlepší v ČR v daném měsíci. Jednalo se například o letní kampaň s ústředním motivem lachtanů na zastávkách MHD (Made in Nature) nebo podzimní kampaň *Adoptujte zvíře*, která přinesla 3 mil. Kč na adopcích a byla výrazně viditelná v pražských ulicích (BB, CLV, telefonní budky a novinové stánky).

Uvádíme nejlepší umístění:

únor 2009 − 1. místo / Made in Nature (bažant tibetský), červenec 2009 − 1. místo / papoušci v zoo, srpen 2009 − 1. místo / zastávka s lachtany, říjen 2009 − 1. místo / trus (tetřev hlušec), listopad 2009 − 1. místo / adoptujte zvíře (kolpík růžový).

Staronovým fenoménem v komunikaci s veřejností byla informace o tom, že z každé vstupenky je 1 Kč určena na záchranu ohrožených druhů přímo ve volné přírodě (ochrana in-situ). Záměrně tak Zoo Praha staví své návštěvníky do role partnerů, kdy každý návštěvník zakoupením vstupenky podporuje prospěšný záchranný projekt. Podpora kampaně EAZA „Žáby bijí na poplach“ byla natolik úspěšná, že získala platinový certifikát EAZA.

Komunikace a reklama Zoo Praha se v roce 2009 zaměřila na tyto hlavní cíle:

● zajištění vysoké návštěvnosti po celý rok i mimo hlavní sezonu (kampaň Made in Nature);

● propagaci nově otvíraných expozic (jaro 2009 – lachtani, papoušci, rozhledna Obora, kavárnička Černohouska);

● propagaci chovatelských úspěchů zoo (nová mláďata, úspěchy gorilího chovu);

● získání prostředků na adopci a sponzoring zvířat (kampaň Adoptujte zvíře);

● propagaci nových služeb – Happy Mondays, zoobus;

● propagaci programových a kulturních akcí v zoo;

● propagaci Trojské karty.
Všechny tyto aktivity směřují k neustálé podpoře dobrého jména a nezaměnitelné image Zoo Praha.

V létě 2009 byla opět, tak jako v roce předešlém, realizována nevšedně pojatá reklamní **kampaň na zastávkách MHD** ve spolupráci se společností JCDecaux. Kromě klasických plakátů citylight, jejichž pronájem byl domluven na bázi zvýhodněných nekomerčních cen, byl na vybraných zastávkách v centru Prahy instalován kompletní polep s ústředním motivem lachtanů pod vodou. Kampaň byla rovněž velmi příznivě ohodnocena odbornými médii i širokou veřejností a v srpnu 2009 se návštěvnost zoo vyhoupla opět přes hranici 200 tisíc návštěvníků v novém měsíčním rekordu 226 402 osob.

Reklamní kampaň „Adoptujte zvíře“, konaná v posledním čtvrtletí roku 2009, překonala všechny předešlé, a to jak co do absolutního počtu sponzorů, tak i vybrané částky. Zaměřena byla opět na propagování adopce zvířat, která neměla dosud žádného svého mecenáše, nebo o něj v průběhu roku přišla. Setkala se s velkým úspěchem: celkem bylo od půlky října, kdy se kampaň rozběhla, do začátku ledna 2010 vybráno 2 972 376 Kč (zhruba o 0,5 mil. více než v roce předchozím). Přispěli celkem 1 542 sponzoři, z toho 957 nových a 585 stávajících (prodloužili smlouvu o další rok). Z 90 sirotků, propagovaných na začátku kampaně, nezbyl ani jeden. Nejvíce z nich zabodoval gundi saharský s 21 sponzory, zřejmě kvůli efektu „plyšáček“.

Ve spolupráci s Botanickou zahradou a Galerií HMP (Trojským zámkem) jsme pokračovali v projektu nazvaném**Trojská karta 2009.**

Pro širokou veřejnost jsme realizovali především tyto komunikační projekty:

● **Žirafí babyboom** – přímý přenos z Afrického domu

Ve spolupráci s **www.tn.cz** a společností T-Systems (jedním z hlavních partnerů) jsme veřejnosti nabídli možnost sledovat on-line, na stránkách Zoo Praha, porod žirafy. Jednalo se o samici Elišku, jejíž mládě se narodilo v dubnu jako čtvrté v roce 2009 a zároveň 65. narozené v pražské zoo. Přenos zaznamenal široký a živý ohlas.

● **Zoo všemi smysly** – informační systém pro nevidomé

Instalaceunikátního informačního systému, který je určen nejen nevidomým a zrakově postiženým, ale všem vnímavým návštěvníkům zoo. Celkem 80 vybraných expozic bylo vybaveno informačními pulty s texty v Braillově písmu, se zvuky zvířat a s trojrozměrnými modely různých přírodnin (vejce, ostny, krunýře, stopy apod.).

● **Happy Mondays** – v pondělí zvýhodněný vstup do zoo

Každé pondělí jsme umožnili vybrané skupině návštěvníků zvýhodněný vstup do Zoo Praha. V dubnu např. handicapovaným, v květnu seniorům nad 60 let, v červnu sponzorům a adoptivním rodičům pražské zoo. Projekt vyvrcholil v prosinci, kdy jsme pondělní zvýhodněný vstup umožnili všem návštěvníkům (pouze do Vánoc).

● **Nechme šelmy žít** – kampaň na záchranu evropských šelem

Informační a sbírková kampaň, organizovaná od 21. 3. 2009 ve spolupráci s Evropskou asociací zoo a akvárií (EAZA) a v rámci aktivit na podporu předsednictví ČR v Radě EU. V Pražském domě v Bruselu byla od 28. 4. instalována výstava PRAGUE ZOO IN PRAGUE HOUSE o současné tváři pražské zoo.

Odhalení

Čtvrtým rokem pokračoval úspěšně samostatný projekt, který realizoval Český rozhlas ve spolupráci se Zoo Praha. Projekt zaměřený na popularizaci goril nížinných a jejich skupinu v chovu pražské zoo stále přitahuje velkou pozornost veřejnosti. Projekt v roce 2009, vyhlášeném mezinárodními institucemi Rokem gorily, akcentoval myšlenku Pomáháme gorilám. Hlavní část výtěžku z produkce projektu putuje na podporu ochrany goril nížinných žijících v deštných lesích střední Afriky, konkrétně do Limbe Wildlife Centre v Kamerunu, které je důležité svými záchrannými a vzdělávacími aktivitami. Získané prostředky byly využity na vydání a distribuci knihy gorilích pohádek v anglickém a francouzském jazyce určených ke vzdělávání místních obyvatel. V březnu 2009 vzniklo nové sbírkové konto Odhalení, kam plynou prostředky získané z finančních darů a prodejem propagačních výrobků - DVD Odhalení či Nových příběhů, gorilích říkanek Proč nehladit ježka, gorilích pohádek - Moja, Tatu a tiplíci (CD namluvené Lucií Bílou bylo slavnostně pokřtěno v listopadu 2009) nebo publikace Fenomén Odhalení. V roce 2009 byla nově zavedena také možnost dárcovských DMS

Odhalení (3 DMS umožňují dát třídě afrických dětí knížku o gorilách). V rámci veletrhu Svět knihy se uskutečnil v květnu 2009 první Festival Odhalení. Novou aktivitou Odhalení v roce 2009 byla také podpora základního vybavení pro strážce biosférické rezervace Dja, kteří chrání gorily, slony a další ohrožená zvířata před pytláky.

● **Kulaté narozeniny** – významné zvířecí osobnosti

Oslavy kulatých a půlkulatých narozenin významných zvířecích osobností pražské zoo – slonice Gulab (50 let, jedno z nejstarších zvířat v Zoo Praha), hroch Slávek (25 let) a gorilka Moja (5 let).

● **Zoobus o víkendech a svátcích** - pokračování vstřícné nabídky

Ostatní PR akce

Zoo Praha pamatovala také na akce, které umožňují a podporují přímý kontakt s návštěvníky a motivují lidi k návštěvě zoo. Důraz je položen na osvětu a hravost sdělení, jež mají zhruba 14denní periodicitu. Na celý rok byl pečlivě připravený kalendář těchto aktivit, které svojí pestrostí přilákají jak děti, tak dospělé. Jde o komponované dny a měsíce, večerní prohlídky, komentovaná krmení vybraných druhů zvířat, přednášky, koncerty, divadelní dětská představení, akce pro školy, křtiny zvířat a slavnostní otevření nových expozic za účasti mediálně známých osobností. To zároveň zajišťuje téměř každodenní publicitu ve sdělovacích prostředcích. O všech akcích se veřejnost může dozvědět na internetu **www.zoopraha.cz**, nově i na Facebooku. A nejenom to. Je zde možné absolvovat virtuální prohlídky, pozorovat zvířata nebo si ověřit, kterému zvířeti ještě chybějí adoptivní rodiče.

Adopce a sponzoring jsou dalšími možnostmi, jak zoo nejenom pomoci, ale udržovat s ní i pravidelný kontakt – např. při slavnostních společenských akcích, jako je zahájení sezony, jubilejní slavnost či každoroční setkání sponzorů a přátel Zoo Praha.

Kontinuálně jsme zdokonalovali **komunikaci vůči zahraničním i tuzemským turistům** distribucí marketingového letáku pro turisty se stručnou informací o zoo, s mapkou a instrukcí, jak se do zoo dostat – to vše v 6 jazykových mutacích ve všech důležitých hotelích a ubytovacích zařízeních v Praze.

Přehled reklamních příjmů za rok 2009 – hlavní a mediální partneři, pronájmy, bartery

smlouva Kč (bez DPH)		*poznámka*
Plzeňský Prazdroj	350 000,00 Kč	reklamní plnění – cash
Plzeňský Prazdroj	800 000,00 Kč	40% čtvrtletně z kupní ceny (zpětný bonus)
Plzeňský Prazdroj	200 000,00 Kč	marketingová reciproční, pivo+propag. stan
Coca-Cola	481 000,00 Kč	reklamní plnění – cash – roční záloha
Coca-Cola	190 000,00 Kč	marketingová reciproční – 3% z kupní ceny zboží
Coca-Cola	841 034,00 Kč	čtvrtletní bonusy (17%)
Coca-Cola	100 000,00 Kč	za chladící zařízení
T-Systems, zápočet	640 585,00 Kč	věcné plnění
	820 200,00 Kč	reklamní služby v období leden až prosinec 2009
Nowaco	750 000,00 Kč	reklamní plnění – cash
Nowaco	910 649,00 Kč	750 tis. + zpětný bonus dle vzorce ve smlouvě
KB	1 500 000,00 Kč	1 455 000 reklama, 45 000 vstupenky
Kraft Foods (Opavia)	1 000 000,00 Kč	reklamní plnění – cash
Kraft Foods (Jacobs)	300 000,00 Kč	reklamní plnění – cash
	2 500 000,00 Kč	reklamní plnění – cash
Mercedes-Benz, zápočet	846 528,00 Kč	zápočet (zápůjčka vozů)
MAFRA, zápočet	1 105 479,00 Kč	zápočet (inzerce)
EGMONT	909 244,00 Kč	za reklamní prezentaci mediálního partnera
LONDA, zápočet	1 500 000,00 Kč	vzájemná mediální spolupráce
	1 029 412,00 Kč	zápočet (inzerce) + adopce
PALACE CINEMAS	100 000,00 Kč	smluvně 90% sleva z 1.mil.Kč
euroAWK	0,00 Kč	jiný základ (1 363 683,32)
	138 000,00 Kč	za reklamu a propagaci značky
	200 000,00 Kč	využití licenčních práv
Gore	300 000,00 Kč	odměna za reklamu
Telefónica O2	24 000,00 Kč	reklamní pronájem
Media Action	100 000,00 Kč	reklama (AAA)
Media Action	34 000,00 Kč	reklama (AAA)-podnájem dopr. prostř.
Bauer Media	38 556,00 Kč	reklamní pronájem
Profil Media	90 000,00 Kč	reklama-reciproce (Designblok09)
Vitra Koncept	192 000,00 Kč	reklama-reciproce (Designblok09)
Messenger	50 000,00 Kč	reklama-reciproce-kurýrní služby
Fontana, zápočet	134 275,00 Kč	smlouva o vzájemném plnění
celkem	**18 174 962,00 Kč**	

Příjmy za pronájem prostor v zoo (celkem 436 000,- Kč)

Xella CZ − 6 000,-; HR Forum − 24 000,-; Mikuláš, o. p. s. − 10 000,-; AIMS International − 24 000,-; Dawson Production18 000,-; Hölzel – svatba − 12 000,-; Woodyland − 42 000,-; Česká spořitelna − 18 000,-; Lála – svatba − 12 000,- ; Český Caparol − 12 000,-; Stratex (Quelle) − 60 000,-; CET 21 − 90 000,-; LEGO − 60 000,-; Telefónica O2 − 24 000,-; Trigon Production − 12 000,-; Univerzita Karlova − 12 000,-

Služby v rámci pronájmu (celkem 93 025,- Kč)

Xella CZ − 6 000,-; HR Forum − 5 700,-; AIMS International − 4 500,-; Česká spořitelna − 24 000,-; Lála – svatba, vstup. − 2 525,-; S&T Investors − 11 400,-; Český Caparol, vstup. − 5 400,-; Stratex − 3 000,-; CET 21, čištění bazénů − 9 700,-; LEGO − 20 800,-

Ing. Vít Kahle, vedoucí odd. PR a marketingu

Dárci, sponzoři

V roce 2009 získala zoo od 3 458 dárců celkem 8 393 827,24 Kč. Více než polovinu z této částky tvoří příspěvky od soukromých dárců (5 708 975,24 Kč). Firmy darovaly 1 523 602,00 Kč. Celkem 215 škol darovalo zoo částku 703 135 Kč.

Počet dárců rovnoměrně roste i v době ekonomické krize, což je jistě velmi výmluvný doklad obliby pražské zoo u veřejnosti – ze 700 v roce 2001 až na 3,5 tisíce v roce 2009.

Počty dárců v období 2002–2009 *(počet osob)*

2002	***2003***	***2004***	***2005***	***2006***	***2007***	***2008***	***2009***
1 191	*1 992*	*2 299*	*2 039*	*2 350*	*2 856*	*3 418*	*3 458*

Přehled darů v období 2002–2009 *(v tis. Kč)*

2002	***2003***	***2004***	***2005***	***2006***	***2007***	***2008***	***2009***
24 420	*20 446*	*12 555*	*9 687*	*14 672*	*13 475*	*15 695*	*14 170*

Korespondenční akce na výstavbu nového pavilonu slonů

Koncem roku jsme realizovali se společností Fundraising další kolo korespondenční sbírkové akce na výstavbu nového pavilonu pro slony. Tradičně před Vánocemi 2009 jsme oslovili 24 000 stávajících přispěvatelů (tzv. house mailing). Již se tak na nový prostor pro slony podařilo shromáždit úctyhodných 30 mil. Kč. Celkem již bylo osloveno 600 tisíc respondentů.

Přehled hlavních partnerů Zoo Praha v roce 2009

Komerční banka

Coca- Cola

Velkopopovický Kozel

Nowaco

Kraft (Jacobs)

Kraft (Opavia)

Mercedes-Benz

T-Systems

Celkem podpořili tito partneři zoologickou zahradu částkou 11 551 918 Kč (bez dph).

Přehled mediálních partnerů Zoo Praha v roce 2009

MAFRA

Palace Cinemas

Egmont ČR

Seznam cz

Rádio Impuls

euroAWK

Český rozhlas

Celkem podpořili tito partneři zoologickou zahradu částkou 4 644 135 Kč (bez dph).

Ing. Vít Kahle, odd. PR a marketingu

Média

Zprávy z pražské zoo se objevují v televizi a tisku téměř denně. Ve všech důležitých periodikách a televizních štábech je navázána oboustranně vstřícná spolupráce s konkrétními novináři, kteří mají na starosti zoo a podobné oblasti. Můžeme konstatovat, že aktuální zprávy o dění v Zoo Praha pokládají za důležitou součást svého zpravodajského portfolia všechna tuzemská média.

Přehled zpráv o Zoo Praha v médiích v roce 2009

Typ médií	***Počet zpráv***
Celostátní deníky	671
Regionální deníky	531
Časopisy	400
Televize	172
Rádia	59
Internet	820
Ostatní	24
Celkem	**2 677**

V roce 2009 vydala Zoo Praha celkem 93 tiskové zprávy.

Internet

*Internetové stránky **www.zoopraha.cz** byly také v roce 2009 základním zdrojem informací o zoo.*

Vedle stálých rubrik obsahujících mimo jiné hlavní údaje o zoo a praktické informace pro návštěvníky, zdůrazňoval web zoo na úvodní straně formou bannerů po celý rok Hity sezony – Lachtani v novém a kampaň EAZA Nechme šelmy žít. Návštěvníci stránek mohli sledovat postup výstavby nového pavilonu lachtanů a program kampaně na záchranu evropských šelem.

K aktuální části webu patřily zejména rubriky Aktuálně v zoo a Novinky u zvířat. V Kalendáriu byly umístěny informace o programu v zoo a v Rychlých informacích operativní zprávy o novinkách, ale také provozních omezeních pro všechny zájemce před návštěvou zoo.

V rubrice Zeptejte se nás měli návštěvníci stránek možnost ptát se odborníků v zoo na nejrůznější oblasti související s životem zvířat, chovem a expozicemi v zoo. Web fungoval také jako důležitý zdroj názorů návštěvníků zoo na poskytované služby a každým dotazem, stížností či připomínkou k fungování zahrady se pracovníci zoo zabývali.

V říjnu jsme rovněž zahájili nový komunikační kanál, který se stal v poslední době fenoménem –**Facebook**. Jako doplněk k oficiálnímu webu se ukázal jako výborný nástroj pro každodenní komunikaci s příznivci i kritiky zoo, jeho formát umožňuje rozvoj celé řady dalších mediálních výstupů (fotogalerie, videa, ankety a hlasování, apod.).

Ing. Vít Kahle, tiskový mluvčí

Stavební činnost

1. Hlavní stavební akce

Expoziční bazén lachtanů

Pavilon tučňáků i expozice lachtanů byly významně poškozeny povodní 2002. Krizovější situace nastala v případě tučňáků, a proto rekonstrukce jejich pavilonu začala již na podzim 2003. Dominantním prvkem nového venkovního výběhu se staly velké kamenné bloky, které vytvořily prostředí skalnatého pobřeží s kamenitou pláží a velkým venkovním bazénem. V podobném duchu se navázalo i v případě expozice lachtanů tak, aby vznikl harmonický celek. Výsledný dojem zavede návštěvníky na drsné skalnaté pobřeží na jihu Jižní Ameriky a Afriky, tedy do domoviny tučňáků Humboldtových a lachtanů jihoafrických.

Technické zajímavosti

Hlavní expoziční bazén má plochu cca 370 m^2 a objem 529 m^3 – je dvakrát větší než původní. Podél jeho jižní strany se táhne kamenný amfiteátr, za ním je skryto chovatelské zázemí. Do bazénu vede ze skály skluzavka pro lachtany a nad ním se klene kamenná lávka, která zvětšuje lachtanům prostor souše a umožní chovatelům během cvičení přístup nad vodu. V zázemí se nachází odstavný bazén (plocha 18 m^2) a tři uzavřené vnitřní bazény (s plochou 10 m^2 a 12 m^2).

Expoziční bazén má vlastní úpravnu vody, vnitřní ji mají společnou. Pro cirkulaci vody v bazénech je vybudován systém čerpadel, akumulačních, zásobních, dopouštěcích a ředících jímek, filtrů a odpadního systému. Pro filtraci vody z bazénů se použijí laminátové pískové rychlofiltry. Bazény jsou plněné podzemní vodou z vrtů, přiváděná voda vždy prochází přes úpravnu vody, kde je dezinfikována a upravována pomocí UV záření. Předpokládá se dopouštění cca 1 litr/sec. Venkovní bazény obsahují sladkou vodu, vnitřní slanou. Slanost vody zajišťuje automatická jednotka. Nedaleko expozičního bazénu je instalován vodopád napojený na užitkovou vodu.

Expoziční řešení

Scenérii celé expozice tvoří umělé i přírodní skály. Byly použity čediče ze severních Čech (z lomu nedaleko Kamenického Šenova), protože vzhledově podobné horniny se nacházejí také na pobřeží jižní Afriky. Jedná se o čedič s takzvanou sloupcovitou odlučností, který vzniká jen vzácně při tuhnutí magmatu. Vznikají tak typické „varhany“. Ještě zajímavější jsou čedičové koule. Nejsou uměle opracované ani omleté vodou, přímo v této podobě se sporadicky nacházejí v některých lomech. Podle některých teorií mohly vzniknout při výbuchu podmořských sopek za rychlého tuhnutí pod vodou. Celkem je v expozici 300 m^3přírodního kamene.

Součástí vyhlídky nad jeskyní je výběh jihoafrických šelem mangust liščích. Důvod je nasnadě – ploutvonožci patří rovněž do řádu šelem, byť vodních, a sdílejí s nimi četné společné znaky. Naproti bazénu lachtanů je vybudována návštěvnická tribuna pro 260 sedících návštěvníků. Má vzhled k jihu obráceného svahu s lavicemi, kameny a výsadbou. Pohled pod vodní hladinu nabídnou velké prosklené plochy, které se nacházejí v umělé jeskyni. Návštěvníci se do ní dostanou od hlavního nástupu do celé expozice a budou vlastně postupovat ze souše pod vodní hladinu.

Základní údaje:

Zahájení rekonstrukce: únor 2008

Dokončení rekonstrukce: květen 2009

Projektant: ateliér AND

Investor: hlavní město Praha

Zhotovitel: Konstruktiva Branko, a. s.

Řešení přírodních skal: ak. sochař. M. Špoula

Výtvarné řešení: ak. mal. Roman Hudziec, ak. mal. Kryštof Krejča

Náklady na rekonstrukci: 39 milionů Kč

Revitalizace mlýnského náhonu

Na území zoologické zahrady se dodnes dochovala část odtokové strouhy (mlýnského náhonu) Trojského mlýna. Sloužila svému účelu ještě v první polovině 19. století. Na březích náhonu se díky vysoké hladině spodní vody zachovaly poslední zbytky původního vltavského lužního lesa. Lužní les je přirozený nástroj k regulaci povodní – pevně zakořeněné stromy odolávají náporu vody, slepá ramena řeky plní funkci retenčních nádrží. Stromy, keře i bylinné patro lužních lesů poskytují úkryt četným druhům živočichů, z nichž mnohé jsou již velmi vzácné. Avšak břehy mlýnského náhonu v průběhu času pozvolna měnily svůj charakter. Povodeň v roce 2002 poničila původní keřové a bylinné porosty, odnesla humózní vrstvu a umožnila šíření invazních druhů rostlin. Většina břehů pak zarostla náletovými dřevinami z okolních strání a obnově původního podrostu bránilo silné zastínění, spadané listí i eroze. To vše se neblaze odrazilo i na změně druhového a početního zastoupení zdejší fauny. Přitom na území zbytků lužního lesa jsou dosud vázány druhy ptáků, plazů, obojživelníků i bezobratlých, které zasluhují naši pozornost.

Proto na začátku roku 2008 předložila Zoo Praha projektovou žádost na revitalizaci okolí mlýnského náhonu v rámci Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost. Tyto

programy jsou podporovány Evropským fondem regionálního rozvoje odboru fondů Evropské unie Magistrátu hl. m. Prahy.

Projekt „Revitalizace území zbytku původního mlýnského náhonu, tzv. Strouhy, v Zoo Praha na přirozené stanoviště výskytu místní fauny a flóry“ byl financován z prostředků EU, SR a MHMP, které byly Zoo Praha přiděleny UR č.1325 z 23.09. 2008. V rámci akce došlo v předmětném území k plošným probírkám porostů, úpravám dna a břehů vodoteče, terénním modelacím, vybudování laguny, suché zídky, základu pro hnízdo ledňáčka, sadovnickým úpravám (výsadbám dřevin, bahenních, vodních rostlin a založení travobylinného porostu), instalaci parkosů a výrobě a instalaci informačního systému.

Cílem projektu je znovuobnovení významu mlýnského náhonu (takzvané odtokové strouhy) jak z pohledu ekologického, tak i z pohledu návštěvnického. Náhon a jeho bezprostřední okolí se díky citlivému osázení a terénním úpravám stane ekologicky stabilním územím přírodního charakteru s přírodě blízkými společenstvy a s přirozeně se vyskytujícími živočišnými druhy. Dlouhodobá péče o toto území upevní jeho ekologickou stabilitu a zajistí ochranu místních přírodních hodnot, jako jsou vzácné a ohrožené druhy fauny i flóry. Návštěvníci pražské zoo naleznou na upravených březích nejen místa k odpočinku, ale především ukázku přirozeně fungujícího systému slepých ramen Vltavy.

Rozhledna Obora

V severní části území Zoo Praha vyrostla rozhledna, jejíž předlohou se stala dřevěná rozhledna, která stávala od roku 1892 na nejvyšší hoře české strany Jizerských hor – Smrku (1 124 m n. m.). Ta zanikla počátkem 50. let minulého století. Místo ní vyrostla nová kovová věž. Rozhodnutí o výběru rozhledny na Smrku bylo podloženo nejen estetickými kriterii v rámci dané lokality, ale i praktickými důvody. V muzeu v Novém Městě pod Smrkem je dochovaný věrný model rozhledny na Smrku, zhotovený ve 20. letech 20. století, který usnadnil přípravu projektové dokumentace v podobě co nejvěrnější kopie.

Rozhledna Obora má tvar dvou nestejných příhradových čtyřbokých komolých jehlanů vnořených do sebe. Čtvercový půdorys má rozměry 5,20 x 5,20 m a směrem nahoru se sbíhá. Celková výška dřevěné části rozhledny je 18,50 m + stožár hromosvodu. Vertikálně je na rozhledně umístěna nástupní plošina a 4vyhlídkové plošiny, které jsou vzájemně propojeny dvouramennými schodišti s mezipodestami.

Stavba je založena na 4 základových trámech, podepřených betonovými základovými patkami obloženými přírodním lomovým kamenem. Na stavbu bude použito přibližně 40 m^3 převážně smrkového dřeva.

Počet lidí na rozhledně je stanoven provozním řádem a měl by být přibližně vždy 20 osob. Počet osob na rozhledně je regulován turnikety, vstup na věž je zdarma. Na bezpečný provoz, který bude podléhat provoznímu režimu korespondujícímu s otevírací dobou zoo, dohlíží

pověřená osoba. Rozhledna slouží jako vyhlídková věž, která návštěvníkům zoo nabízí atraktivní pohled nejen na vlastní areál zoo, ale také na netradiční panorama Prahy.

Základní údaje

Architektonické řešení repliky: ing. arch. Dana Chrzová

Statické řešení: ing. Jana Bažantová

Dodavatel stavby: Arrbo s. r. o.

Zahájení stavby: leden 2009

Dokončení stavby: květen 2009

Zpřístupnění pro veřejnost: červen 2009

Velké voliéry − průchozí voliéra papoušků

V horní části zoo byla jedna z cest dlouho opuštěná. Spojuje expozici medvědů ledních s prostorem kolem horní stanice lanovky a pamětníci si jistě vzpomenou na mývaly, korzaky, lišáka Matese nebo jezevce, kteří tu kdysi žili v řadě voliér opřených o skalní masiv. Stará „velká kuní stezka“ ale dosloužila a na nové obyvatele si musela dlouho počkat. Nyní se její tvář výrazně změnila. Místo šelmiček tu najdete pestrobarevné ptáčky a msto kovového pletiva lehoučké sítě napnuté na dřevěných konstrukcích.

Celá stezka je obrácená na jih, a tak není divu, že se stane domovem teplomilných papoušků, především loriů a loríčků. V soustavě čtyř dvojitých voliér a jedné velké voliéry průchozí se vydáte na cestu, která začne v severní Austrálii, povede tichomořskými ostrovy a skončí v západní Indii. Průvodci vám budou mimo jiné lori černý, černohlavý, čárkovaný nebo horský, s nimi pak loríček červenohlavý nebo rudobradý a nebudou chybět ani jiné zajímavé druhy živící se nektarem, například kystráček modrolící.

Jednotlivé dvouvoliéry jsou vybavené vytápěným zázemím, aby nebylo nutné ptáky na zimu stěhovat a zároveň aby nebyli návštěvníci ochuzeni o povzbudivý pohled na jejich pestré zbarvení a zajímavé chování. Stavby se opírají o skálu a ve voliérách je ponechán přírodní povrch, což umožní výsadbu vhodných rostlin. Ubikace mají v přední stěně velké okno. Průchozí voliéra provede návštěvníky lesnatým i křovinatým prostředím, v němž se představí pozemní i stromoví ptáci zastupující několik řádů včetně holubů, papoušků nebo pěvců.

Kavárna a vyhlídková terasa

Na území zoologické zahrady se nachází několik zajímavých objektů. Patří k nim i pozůstatek viničné usedlosti Černohousky. Z původní stavby ze 17. století se zachoval obytný dům

obdélníkového půdorysu a se sedlovou šindelovou střechou, který se nachází na hraně k jihu obráceného svahu v horní části areálu.

Dům prošel celkovou rekonstrukcí včetně opěrné zdi a nyní slouží jako útulná kavárna. Díky prostorné terase poskytuje působivý výhled na část Prahy i zoo. Nechybí ani hřiště pro děti, které tu najdou skluzavku, pískoviště a dřevěnou prolézačku připomínající odhalené kosti pravěkého zvířete, vykukující z písku.

2. Další stavební akce

Rekonstrukce hlavní budovy

V rámci této akce byla provedena rekonstrukce pláště budovy, střechy restaurace, parkovacího místa trakářků a invalidních vozíků a zejména okna restaurace byla nahrazena velkoformátovými okny lépe korespondujícími s architekturou vlastního objektu z 30. let 20.o století. Akce bude dokončena počátkem roku 2010.

Výtah pro invalidy

Současná šikmá plošina sloužící bezbariérovému překonání výškového rozdílu mezi vchodem do zoo a přízemím restaurace již dosluhuje. V návaznosti na probíhající rekonstrukci pláště hlavní budovy byla vypracována studie a následně i projekt na výtah, který by tuto plošinu nahradil. Ukázalo se však, že řešení výtahem je neúměrně nákladné, a proto bylo rozhodnuto o nahrazení stávající plošiny novou, modernější.

Rekonstrukce zpevněných ploch a oplocení

V rámci této akce jsou průběžně rekonstruovány komunikace a zpevněné plochy - například poškozené asfaltové cesty jsou nahrazovány cestami s povrchem z profilovaného betonu. Součástí akce je i úpravy některých prvků hrazení výběhů, nejčastěji náhrada těžkých oplocení příkopy.

Rekonstrukce TZB

V prvních letech realizace této dlouhodobé akce byly přednostně řešeny nedostatky v regulaci systémů vytápění − v souladu s novými předpisy byla jednotlivá tělesa dovybavena termoregulačními hlavicemi a rovněž celé systémy byly doplněny moderní regulací. V další etapě postupně dovybavujeme objekty požární a bezpečnostní signalizací a rozvody pro připojení na počítačovou síť a dálkový dohled nad parametry vnitřního prostředí.

Sklenářka

Pro rekonstrukci památkově chráněné usedlosti Sklenářka byl dokončen projekt na přestavbu na zařízení pro ubytování oficielních hostů zoo se dvěma apartmány a bylo získáno stavební povolení. V roce 2010 bude dokončena prováděcí dokumentace a pokusíme se na realizaci akce získat finanční prostředky z evropských fondů.

Africký výběh

Provoz velkého výběhu afrických zvířat ukázal nezbytnost doplnit tento výběh o odstavné prostory umožňující separování agresivních nebo naopak hendikepovaných jedinců. Odstavné prostory byly dokončeny a uvedeny do užívání.

Velká voliéra dravců

Na základě znaleckého průzkumu byly obnoveny nátěry nosné konstrukce voliéry, byly odstraněny dožilé pletivové výplně a nahrazeny novými, jejichž rámy jsou kryty nosnou konstrukcí. Lepší prezentaci chovaných zvířat umožní nově zřízená vyhlídka umožňující pohled na ptáky přímo, bez pletiva. Akce je dokončena, nyní bude následovat nutná asanace podkladu ve voliéře.

Indonéská džungle − doplňující expozice

Interiér pavilonu Indonéská džungle byl doplněn o odstavnou ubikaci pro samce orangutanů a o expozici vodních hadů bradavičníků.

Dětská hřiště

V rámci této akce byla realizována dvě dětská hřiště − pod kavárnou Černohouska a vedle pavilonu gaviálů. Hřiště jsou vytvořena z přírodních materiálů v rámci celkové koncepce zoo.

Expozice exotických ptáků

V souladu s aktualizovaným Generelem rozvoje a výstavby zoo bude v současném areálu tzv. teplé bažantnice, která již neodpovídá současným expozičním nárokům, vybudována nová expozice pro exotické ptáky. V roce 2009 byla pro řešené území zpracována podrobná architektonicko urbanistická studie a v roce 2010 počítáme s dokončením projektové přípravy a zajištěním příslušných povolení, aby vlastní stavba mohla být zahájena v roce 2011

Revitalizace Gočárových domů

Tzv. Gočárovy domy jsou dva objekty, konstrukčně na bázi dřeva, které stály původně na letišti ve Kbelích. Architekt Gočár je vyprojektoval jako byt správce letiště a čekárnu s občerstvením − dnes bychom řekli terminál. V 70. letech 20. století byly oba domky přemístěny do areálu zoologické zahrady. Bohužel při katastrofální povodni v roce 2002 byly

oba domy vážně poškozeny. Od té doby probíhala komplikovaná jednání, jež měla rozhodnout o dalším osudu obou staveb. Ve hře byla možnost vrátit je do Kbel, přemístit je na Petřín nebo přemístit je v rámci zoo na jiné, bezpečné místo. Nakonec bylo rozhodnuto ve prospěch poslední varianty. Na přemístění v rámci zoo bylo vydáno územní rozhodnutí a následná stavební povolení. Pro financování se podařilo zajistit dotaci z EU. S vlastní realizací se počítá v roce 2010.

Velké voliéry

V rámci této akce budou podstatně rozšířeny expoziční voliéry ptáků. Zimoviště vodních ptáků a objekt zimoviště bude rozšířen o sekci pro velké brodivé ptáky. V roce 2009 byla zpracována kompletní projektová dokumentace, bylo získáno územní rozhodnutí i stavební povolení a byl vybrán dodavatel dle zákona č. 137/2006 Sb. V posledním čtvrtletí byla stavba fakticky zahájena, proběhly demoliční práce, byly provedeny pilotové základy konstrukcí nových voliér a byla provedena spodní stavba objektu pro brodivé.

Chovatelské zázemí

Stáj B je posledním objektem souboru staveb pro ustájení zvířat, která budou společně vystavována v africkém výběhu. Konkrétně se jedná o stáj pro cca 30 kusů antilop střední velikosti. Bohužel již několik let připravovaná stavba je blokována opakovanými odvoláními vlastníka sousední nemovitosti. Tato situace trvala i v roce 2009, kdy po dalším odvolání souseda věc znovu řeší příslušný odbor MHMP. Vzhledem k uvedeným skutečnostem a také proto, že na akci nebyly zoo pro rok 2010 přiděleny finanční prostředky, uvažujeme se zahájením stavby až v roce 2011.

Rekonstrukce rozvodů inženýrských sítí

Akce slouží průběžné obměně a technickému zhodnocování rozvodů inženýrských sítí v areálu zoologické zahrady. V roce 2009 byly stěžejními stavbami dokončení výtlaku vypouštěných bazénových vod od lachtanů, tučňáků a vodních ptáků a potom nová čerpací stanice a výtlak užitkové vody do centrálního vodojemu.

Technické zázemí

V roce 2009 byla realizována výstavba čtvrté etapy akce − „Univerzální skladový objekt“. Pro další období zbývají poslední části souboru staveb, a to nové údržbové dílny s centrálními šatnami a linka na mytí dopravních prostředků.

Rekonstrukce chovatelského zázemí pro ptáky

V roce 2009 byla realizována druhá etapa výstavby − objekt sloužící chovu ptáků do velikosti labutě a expoziční dvojvoliéra teplomilných sov. Realizace dalších expozic a chovných voliér dravců byla odsunuta na pozdější dobu vzhledem k omezeným finančním prostředkům a nutnosti řešit přednostně jiné úkoly.

Informační systém

Pražská zoologická zahrada poskytuje svým návštěvníkům zážitky, které většina z nich dokáže vnímat všemi smysly, a může tak prožít v zoo krásné chvíle. Ne každý má ovšem takové štěstí. Žije mezi námi mnoho těch, kdo se nemohou dívat na svět zdravýma očima, nejsou schopni vnímat hlasy ani ostatní zvuky kolem sebe, nebo se nedostanou všude, kam by chtěli. Především na ně jsme mysleli, když jsme začali připravovat projekt ***Zoo všemi smysly*****.** Původně nesl název *Příroda ve tmě* a chtěli jsme jím přiblížit pestrý svět zvířat a přírody hlavně zrakově postiženým a nahradit jim vizuální vnímání hmatovými a sluchovými vjemy. Nechtěli jsme však, aby se tito lidé cítili izolováni, aby se na ně pohlíželo jako na nemocné. Rozhodli jsme se proto rozšířit náš projekt tak, aby si v zoo našel to své opravdu každý návštěvník – zdravý, malý, dospělý, senior, slabozraký, nevidomý, vozíčkář...

Hmatové prvky jsou modely zajímavých zobáků, stop, vajíček, hnízd, zubů, rohů a dalších přírodnin. Jsou vyrobeny z probarvené umělé hmoty a opatřeny ochranným nátěrem. Autorkou modelů i technologie jejich výroby je akademická sochařka Lucie Nepasická. Každý hmatový prvek je opatřen popisem ve výrazném tištěném i v bodovém písmu, aby byl srozumitelný jak pro slabozraké, tak i pro zcela nevidomé návštěvníky. Rozměry hmatových prvků odpovídají typizovaným rozměrům nového informačního systému jmenovek.

Zároveň s hmatovými doplňky informačního systému vznikalo také zařízení pro **přehrávání hlasů** zvířat. Délka záznamu byla stanovena do 30 sekund. Přehrávač je vyrobený z nerezového plechu a má rozměry odpovídající základním prvkům informačního systému používaného v pražské zoo. Jako spouštěcí zařízení jsme použili dotykový spínač, který má pro podmínky v zoo lepší parametry než spínač mechanický. Poměrně složitým problémem byla povrchová úprava přehrávačů a upevnění kovového pásku s popisky v bodovém písmu.

Celkem jsme instalovali 70 sad – hmatový prvek a přehrávač s krátkým záznamem hlasu zvířete.

Ing. Alexander Světnický, investiční náměstek

Ekonomická zpráva - Hlavní a doplňková činnost

Hlavní činnost

1. Tržby

Tržby za vstupné tvoří nejpodstatnější část příjmů zoologické zahrady. Výše tržeb činila 131 144 tis. Kč. Dosažení plánu tržeb je do značné míry závislé na počasí v hlavní sezoně a zároveň i na vynaložených nákladech na propagaci. Plán roku 2009 byl splněn na 100%, ve srovnání s rokem 2008 došlo k nárůstu o 6 345 tis. Kč. Důvodem je dosažení rekordně vysoké návštěvnosti. Nenaplnily se obavy z dopadu ekonomické krize. Rekordní návštěvnost je ale také výsledkem intenzivní marketingové podpory a příznivého průběhu počasí během sezony. Velký vliv na návštěvnost a tržby měla rovněž kumulace novinek v zoo – otevírání nových expozic.

Tržby z prodeje Trojské karty jsou proti loňskému roku nižší, a to ve výši 1 817 tis. Kč (2008 to byly 1 973 tis. Kč). Tento produkt již delší dobu stagnuje, proto je nahrazován nabídkami zoo, které více odpovídají cílovým skupinám, např. roční předplatné vstupenky pro opakovanou návštěvu zoo.

Tržby z průvodcovské činnosti se stále drží na vysoké úrovni, a to 993 tis. Kč. Oproti loňskému roku (2008 − 1 043 tis. Kč) došlo ke slabšímu poklesu, ale je nutné si uvědomit, že limitujícím faktorem dalšího rozvoje je pouze kapacita a podmínky zoologického provozu, neboť poptávka převyšuje nabídku.

Neinvestiční příspěvek, který nám byl zřizovatelem schválen ve výši 114 747, 7 tis. Kč, byl čerpán do výše 113 712,95 tis. Kč. Úspora ve výši 1 034,75 je účelově vázána na projekty, které budou pokračovat i v roce 2010.

Dotace MŽP v roce 2009 byla z celkové výše 8 139 689,- Kč vyčerpána z 99,19%. Nevyčerpaná částka činila 91 833,40 Kč.

2. Náklady

Náklady roku 2009 se oproti roku 2008 zvýšily o 11 901 tis. Kč. Původně byly celkové náklady plánovány ve výši 235 301 tis. Kč, úpravou v průběhu roku je bylo nutné navýšit až na konečných 276 111 tis. Kč. Také v této položce je úspora ve výši 919 tis. Kč. K úpravě plánu nákladů došlo na základě vývoje vlastních výkonů – tržeb. Vzhledem k příznivému vývoji této složky bylo možné realizovat projekty v oblasti údržby a oprav. Tyto projekty sice byly plánovány, ale byly závislé na vývoji příjmů z tržeb.

2.1 Spotřebované nákupy

Tyto náklady celkově stouply oproti roku 2008 o 3 190 tis. Kč. Po úpravě rozpočtu na 65 020 tis. Kč u této položky, došlo k čerpání ve výši 99 %.

Spotřební materiál ve srovnání s rokem 2008 stoupl o 4 613 tis. Kč. Schválený rozpočet 24 685 tis. Kč byl v průběhu upraven na konečných 35 005 tis. Kč, a to hlavně z důvodu přídělu dotace MŽP a současně i z důvodu nutnosti zvýšené potřeby rostlinného materiálu pro expozice lachtanů, kasuárů, losů a sobů, papoušků, úpravu okolí Černohousky (kavárna, cukrárna), rozhledny, občerstvení U Supa a interiéry ID, pavilonu Sečuán a další. Oproti schválenému podrobnému rozpočtu pro rok 2009 došlo k úspoře u položek: knihy, časopisy, noviny, kancelářský materiál, pohonné hmoty, nákup zvířat, ochranné pracovní pomůcky. Vyšší náklady oproti schválenému rozpočtu byly u položek základního materiálu − technický materiál, mazadla, čistící prostředky, propagační materiál, rostlinný materiál.

2.2 Spotřeba energie

U této položky se podařilo téměř dosáhnout shodných nákladů jako v roce 2008, a to přesto, že i nadále docházelo ke zvyšování cen médií a byly dále uváděny do provozu nové (i energeticky náročné) expozice, jako např. expozice lachtanů, kde je nutné obměňovat vodu 1x týdně, čímž nám rostou náklady na vodné, stočné a zpoplatnění jímání vody. Oproti upravenému rozpočtu zde došlo k úspoře 371 tis. Kč. U elektrické energie, vodného a stočného, plynu a tepla nedošlo k překročení schváleného rozpočtu, ba naopak, došlo k úspoře.

3. Služby

Náklady na služby byly ve srovnání s rokem 2008 úspornější o 2 965 tis. Kč. Hlavní podíl na tom má skutečnost, že v úseku provozu se snažíme omezovat nákup těchto služeb a provádějí je zaměstnanci.

3.1. Opravy a udržování

Také v tomto případě se podařilo dodržet upravený rozpočet, který je skoro shodný s čerpáním v roce 2008. Oproti loňskému roku došlo k navýšení u této položky o 44 tis. Kč.

3.1.1. Budovy a stavby

Náklady na opravy a udržování budov a staveb byly čerpány v celkové výši 12 757 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 2008 bylo čerpání vyšší o 1 500 tis. Kč.

Věcně byly provedeny tyto akce:

- dokončení celkové opravy velké voliéry dravců	4 556 tis. Kč
- zahájení opravy pláště a střechy hlavní admin. budovy	2 045 tis. Kč
- dokončení opravy objektu Obora	424 tis. Kč
- oprava rozvodů optických sítí	428 tis. Kč
- oprava ustájení slonů	410 tis. Kč
- oprava záložního skleníku	355 tis. Kč
- projekt celkové opravy a rekonstrukce kolektoru	344 tis. Kč
- oprava střechy stáje pro velbloudy	341 tis. Kč
- výměna oken a opravy interiéru v objektu Karanténa	326 tis. Kč
- oprava voliér orlů	265 tis. Kč
- oprava mostu přes lagunu	295 tis. Kč
- oprava objektu Salaš	282 tis. Kč
- oprava střechy pavilonu tygrů	235 tis. Kč

3.1.2. Komunikace

Náklady na opravu komunikací byly nižší než v roce 2008. Celkem bylo vyčerpáno 3 971 tis. Kč. Věcně byly provedeny zejména opravy mlatových cest a ploch v areálu ve výši 1 317 tis. Kč, oprava zadláždění chodníku pro invalidy ve výši 1 661 tis. Kč a opravy asfaltových cest v prostoru pavilonu velkých savců, rozhledny a vodojemu ve výši 994 tis. Kč.

3.1.3. Dopravní prostředky

Ve sledovaném období byly v souladu s plánem pořizování SZNR pořízeny dopravní prostředky k jejich prosté reprodukci:

- malotraktor vč. příslušenství	454 tis. Kč
- 4 ks elektromobilů JD-E Gator	1 403 tis. Kč
- užitkový automobil WV Crafter	731 tis. Kč
- užitkové vozidlo Škoda Roomster	353 tis. Kč
- osobní automobil Škoda Octavia combi	583 tis. Kč

a další majetek:

- vanový kontejner	46 tis. Kč
- řídící doménový server	147 tis. Kč

3.1.4. Stroje a zařízení

V oblasti oprav strojů a zařízení čerpání činí 1 427 tis. Kč. Věcně se opravy především týkaly oprav a údržby čistící techniky a čerpadel ve výši 278 tis. Kč , elektrických strojů a zařízení ve výši 299 tis. Kč, řídících a kamerových systémů a telekomunikační techniky ve výši 120 tis. Kč, automatických dveří, závor a pohonů vrat ve výši 115 tis. Kč, VN rozvoden ve výši 76 tis. Kč, zdvihacích zařízení a výtahů ve výši 76 tis. Kč. Kopírovací a reprodukční technika byla pořízena za 64 tis. Kč, chladící a klimatizační zařízení za 64 tis. Kč a kompresory, tepelná čerpadla a expanzní nádrže ve výši 43 tis. Kč.

3.1.5. Údržba pozemků a porostů

Na údržbu pozemků a porostů byly vynaloženy 2 764 tis. Kč, což je o 1 130 tis. Kč méně než v roce 2008. Věcně se jednalo o zahradnické práce a materiály určené zejména pro úpravu expozic lachtanů, severní výběhy a Černohousku (ve výši 1 073 tis. Kč), dále o terénní úpravy, čištění příkopů a navážky zeminy ve výši 701 tis. Kč, úpravy expozic a ploch ve výši 293 tis. Kč, monitoring skalního masivu ve výši 305 tis. Kč, arboristické práce, ošetření porostů a dřevin a kácení a likvidaci dřevin ve výši 291 tis. Kč a ostatní práce.

3.2. Výkony spojů

Tato položka byla po úpravě podrobného rozpočtu čerpána ve výši 2 965 tis. Kč a oproti roku 2008 byla navýšena o 365 tis. Kč. Např. poštovné bylo čerpáno ve výši 831 tis. Kč, telekomunikační poplatky byly čerpány ve výši 1 309 tis. Kč, odvoz odpadu ve výši 616 tis. Kč.

3.3. Odborné služby

V rámci odborných služeb byly zajištěny dodavatelsky zejména služby TD staveb na akcích rozsáhlých oprav ve výši 216 tis. Kč, služby energetika ve výši 138 tis. Kč, vodohospodáře ve výši 138 tis. Kč, BOZP a PO ve výši 240 tis. Kč a další odborné služby (znalecké posudky, technická podpora v oblasti rozvoje kamerových systémů apod.). Čerpání položky je na úrovni 5 562 tis. Kč a oproti roku 2008 došlo v této oblasti k úspoře 1 596 tis. Kč .

3.4. Nájemné

U této položky došlo k čerpání ve výši 1 841 tis. Kč, což je oproti schválenému rozpočtu úspora ve výši 101 tis. Kč a zároveň i ve srovnání s rokem 2008 se nám povedlo úsporu ještě prohloubit.

3.5. Úklid

Z důvodu rozsáhlých akcí prováděných v průběhu roku došlo sice k dodržení rozpočtu, nicméně oproti roku 2008 došlo k navýšení o 242 tis. Kč.

3.6. Cestovné

U této položky jsme se také snažili co nejvíce ušetřit, což se nám podařilo. Oproti schválenému rozpočtu ve výši 1 165 tis. Kč došlo i po úpravě k úspoře ve výši 240 tis. Kč.

3.7. Náklady na reprezentaci

Tato položka byla v průběhu roku úpravou rozpočtu navýšena na 630 tis. Kč s tím, že nebyla vyčerpána v plné výši, a to o 3 tis. Kč. Čerpání celkem bylo 627 tis. Kč.

4. Osobní náklady

Limit prostředků na platy byl pro rok 2009 schválen ve výši 46 228 tis. Kč pro 197 pracovníků. Následně bylo na základě usnesení RHMP č. 1116 ze dne 18. 8. 2009 schváleno navýšení

limitu prostředků na platy o 663 tis. Kč na konečných 46 891 tis. Kč. V roce 2009 jsme dosáhli průměrné mzdy 27 377,- Kč. Na základě žádosti ke zřizovateli nám bylo schváleno čerpání ve výši 17 130 705,- Kč. Čerpání tohoto fondu v roce 2009 bylo splněno na 100%.

Průměrná mzda se oproti roku 2008 zvýšila o 2 163,- Kč.

Částka na OON plánovaná ve výši 3 020 tis. Kč se v průběhu roku navýšila na konečných 3 400 tis. Kč a byla vyčerpána do výše 100%. Dohody o provedení práce či pracovní činnosti jsou uzavírány na takové činnosti, na které by bylo nevýhodné uzavírat pracovní poměr. Výše zmíněné dohody jsou uzavírány převážně v období prodloužené otevírací doby zoologické zahrady v letních měsících a hlavně na činnosti, jako např. průvodcovské, informační a pokladní služby. Jak jsme měli možnost se v posledních letech přesvědčit, přítomnost těchto pracovníků v pavilonech i venkovních expozicích v mnoha případech zabraňuje vandalismu některých návštěvníků. Z výše tržeb za průvodcovské služby je patrná oblíbenost těchto služeb u návštěvníků.

5. Ostatní náklady

U této položky došlo ke snížení ve srovnání s rokem 2008 o 269 tis. Kč

6. Odpisy

Tyto náklady stouply oproti roku 2008 o 3 431 tis. Kč. Nejmarkantnější navýšení se projevilo u budov a staveb, kde rozdíl činí 3 059 tis. Kč. V průběhu roku došlo k úpravě na konečný limit 38 894 tis. Kč. Navýšení tohoto limitu bylo nezbytné z důvodu rozdílu předpokládaných a skutečných termínů zařazování některých investičních akcí do provozu. Jednalo se zejména o akce: rekonstrukce chovatelského zařízení pro ptáky, revitalizace mlýnského náhonu, informační systém, velké voliéry a dopravní prostředky.

7. Hospodářský výsledek

Zoologická zahrada uzavřela svou činnost k 31.12. 2009 se zlepšeným hospodářským výsledkem. Nevyčerpaná provozní dotace od zřizovatele ve výši 101 902, 13 Kč byla v souladu s pokyny k účetní závěrce za rok 2009 přeúčtována na účet 349 81.

Doplňková činnost

1.Tržby

U doplňkové činnosti došlo k navýšení tržeb skoro u všech jejích složek. Podpořila to zejména rekordní návštěvnost. U tržeb z parkovišť došlo k poklesu oproti roku 2008 o 45 tis. Kč, ostatní položky to však dorovnaly. Tržby z reklamy nám oproti roku 2008 vzrostly o 5 308 tis. Kč, z nájmu o 1 679 tis. Kč a u zboží došlo k nárůstu o 2 994 tis. Kč.

2. Náklady

Ani co do struktury, ani co do výše se náklady ve srovnání s rokem 2008 neliší. Skoro ve všech složkách se náklady podařilo snížit, což vedlo k vyššímu hospodářskému výsledku.

U doplňkové činnosti došlo, stejně jako u činnosti hlavní, k nárůstu průměrného platu o 4 474,- Kč, tzn. průměrný plat činil 24 661,- Kč.

3. Hospodářský výsledek

Rekordní zisk před zdaněním ve výši 33 960 tis. Kč je v porovnání s rokem 2008 o 9 471 tis. Kč vyšší. Z výše uvedeného je jasné, že doplňková činnost je významným zdrojem financování provozu a hlavně mzdových nákladů prostřednictvím fondu odměn.

Do fondu odměn proto navrhujeme přidělit 80% zisku, tj. 21,7 mil. Kč.

IV. Ostatní činnosti

Souhrnné hodnocení výsledků kontrol vykonaných v roce 2009 interním auditorem

Řídící kontrola je zajištěna vydáním směrnice ředitele č. 6/2007 ze dne 1. 8. 2007 o zabezpečení funkčnosti vnitřního kontrolního systému, dodatkem č. 1 ze dne 14. 10. 2008 a dodatkem č. 2 ze dne 1. 8. 2009. Kontrolní systém je funkční. Jeho přiměřenost a účinnost je ověřována v rámci výkonu každého jednotlivého auditu.

V roce 2009 nebyla při řídící kontrole učiněna taková zjištění, na jejichž základě bylo provedeno oznámení státnímu zástupci nebo oznámení takových skutečností policejním orgánům, které by nasvědčovaly tomu, že byl spáchán trestný čin.

V roce 2009 byly v organizaci provedeny následující externí kontroly se zjištěními:

Magistrát hlavního města Prahy	24.VI/08	Veřejnosprávní kontrola zaměřená na procedurální, obsahovou a finanční stránku projektu: „Profesionální rozvoj zaměstnanců Zoo hl. m. Prahy jako nástroj zlepšování kvality služeb pro návštěvníky“ č. CZ.04.3.07/4.3.01.3/3136 Datum převzetí kontrolního protokolu je 21. 4. 2009	Bez zjištění
Magistrát hlavního města Prahy	28.IV/09	Veřejnosprávní kontrola projektu: „Revitalizace území zbytku původního mlýnského náhonu“, tzv. Strouha, v Zoo Praha na přirozené stanoviště výskytu místní fauny a flóry“ č.CZ.2.16/2.1.00/21146	Bez zjištění
Česká inspekce životního prostředí	30.IV/09	Kontrola na základě zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů	Bez zjištění
Městská veterinární správa	III/09	Kontrola karantény ovcí aljašských dle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů.	Zjištění bez finančního dopadu
Městská veterinární správa	V/09	Kontrola dle zákona č. 246/1992 S., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a dle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů v pavilonu lachtanů.	Bez zjištění
Městská veterinární správa	VII/09	Kontrola karantény nosálů červených dle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů.	Zjištění bez finančního dopadu
Městská veterinární správa	VII/09	Kontrola bažantnice dle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů.	Zjištění bez finančního dopadu
Městská veterinární správa	IX/09	Kontrola nakládání s vedlejším živočišným produktem.	Bez zjištění

Městská veterinární správa	IX/09	Kontrola dle zákona č. 246/1992 S., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a dle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů	Bez zjištění

V roce 2009 byly v Zoologické zahradě hlavního města Prahy provedeny 3 interní audity systému a výkonu, a 2 následné audity. V rámci každého auditu byl prováděn audit vnitřního kontrolního systému.

1.	následný	Audit skladu krmiv	Bez zjištění
2.	Systému a výkonu	Audit oddělení obchodu a výměny zvířat	Zjištění bez finančního dopadu
3.	Systému a výkonu	Audit hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti činnosti oddělení PR a marketingu	Zjištění bez finančního dopadu
4.	Systému a výkonu	Audit zařazování investic	Zjištění bez finančního dopadu
5.	následný	Audit hlavní pokladny	Bez zjištění

Ing. Šárka Nováková, ekonomicko provozní náměstkyně

Hospodaření

HOSPODAŘENÍ ZOO PRAHA V ROCE 2009 (V TISÍCÍCH KČ)

NÁKLADY – HLAVNÍ ČINNOST

Celkem	**275 192**
- osobní náklady	92 915
- opravy a údržba	29 346
- krmivo a stelivo	11 941
- spotřeba energie	25 974
- odpisy	39 144
- drobný hmotný majetek	3 500
- služby spojů	2 965
- cestovné	925
- spotřební materiál	22 838
- ostatní služby	29 107
- ostatní náklady	15 677
- prodané zboží	103
- daň z nemovitosti	28
- ostatní daně a poplatky	103

NÁKLADY – DOPLŇKOVÁ ČINNOST

Celkem	**26 298**
- nákup zboží	9 119
- spotřeba materiálu	175
- osobní náklady	5 579
- opravy a údržba	10
- daň z příjmů	6 609
- spotřeba energie	1 645
- ostatní služby	3 083
- ostatní náklady	78

PŘÍJMY – HLAVNÍ ČINNOST

Tržby celkem	**161 379**
- vstupné	131 144
- dary	8 578
- prodej zboží	195
- tržby za přepravu	228
- průvodcovské služby	993
- jiné výnosy	21 657

DOTACE – HLAVNÍ ČINNOST

Celkem	**113 813**
- příspěvek zřizovatele	105 422
- dotace MŽP	8 048
- granty	343

PŘÍJMY – DOPLŇKOVÁ ČINNOST

Celkem	**53 649**
- prodané zboží	16 151
- nájmy	9 830
- parkoviště	7 153
- reklamy	17 687
- jiné ostatní výnosy	1 976

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK ROKU 2009

Příjmy zoo celkem	**328 842**
Náklady zoo celkem	**301 490**
Zlepšený hospodářský výsledek (po zdanění)	**27 351**

Čerpání investičních prostředků

Čerpání investičních prostředků z dotace MHMP (KV) a z vlastních zdrojů (IF)
(v tisících Kč)

akce	KV − rozpočet	KV − skutečnost	IF - rozpočet	IF − skutečnost
Revitalizace Gočárových domů	−	−	43 799	810
Chovatelské zázemí – stáj B	35 930	22 354	1 712	1 712
SZNR	18 098	18 098	43 506	13 506
Rekonstrukce rozvodů inženýrských sítí	18 804	18 804	22 456	4 456
Technické zázemí	48 249	38 249	12 388	7 388
Expoziční bazén lachtanů	35 268	35 268	9 308	9 308
Rekonstrukce chovatelského zázemí pro ptáky	21 064	21 064	15 083	9 083
Informační systém	−	−	7 288	7 288
Restaurace Afrika	−	−	26 200	758
Rekonstrukce zpevněných ploch a oplocení	−	−	12 235	6 235
Rekonstrukce TZB	−	−	7 514	2 014
Rekonstrukce Hejnice	−	−	1 185	1 185
Sklenářka	−	−	13 200	680
Rozhledna	−	−	6 191	6 191
Průchozí voliéra papoušků	−	−	7 418	7 418
Rekonstrukce obvodové stěny hospodářského zázemí	−	−	2 992	2 450
Velká voliéra dravců	−	−	789	745

Indonéská džungle – doplnění expozic	−	−	1 360	1 360
Výtah pro invalidy	−	−	773	250

Zaměstnanci

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZOO PRAHA k 31. 12. 2009

ŘEDITEL				
odborný asistent				
oddělení sekretariátu ředitele				
samostatné prac. personální				
samostatné prac. interního auditu				
zoologický útvar	**provozní útvar**	**ekonomický útvar**	**investiční útvar**	**útvar kontaktu s veřejností**
chovatelské oddělení I	oddělení životního prostředí	oddělení hlavní účtárny	sam. prac. stavební	odd. návštěvnického servisu
chovatelské oddělení II	oddělení údržby	sam. prac. práce a mzdy		odd. výchovně vzdělávací
chovatelské oddělení III	oddělení dopravy			odd. tréninku se zvířaty
chovatelské oddělení IV	oddělení správy budov a MTZ			
krmivářské oddělení	sam. prac. technických činností			
oddělení dokumentace				**doplňková činnost**
odd. pro obchod a výměnu zvířat				odd. prodeje a služeb
				odd. PR a marketingu

Vznik nového pracoviště: sam. prac. stavební; sam. prac. provozně technických činností

Zrušení oddělení, pracoviště: stavební odd. (pracovníci převedeni na sam. prac. stavební); sam. prac. publikační (pracovníci převedeni do výchovně vzdělávacího odd.)

Zaměstnanci

Doba trvání pracovního poměru zaměstnanců k 31. 12. 2009 (s doplň. činností)

Doba trvání	Počet	%
do 5 let	108	51,43
do 10 let	46	21,90
do 15 let	23	10,95
do 20 let	15	7,14
nad 20 let	18	8,57
celkem	210	100

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví k 31. 12. 2009 (s doplň. činností)

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
20	1	2	3	1,43
21−30	14	40	54	25,71
31−40	36	27	63	30,00
41−50	22	16	38	18,10
51−60	25	14	39	18,57
61 a více	8	5	13	6,19
celkem	106	104	210	100,00
%	50,48	49,52	100,00	

Průměrný přepočtený evidenční počet pracovníků

(počítá se přesně na kalendářní den, zahrnuje nástup, výstup v průběhu měsíce, pracovní úvazek)

přepočtený evidenční počet − hlavní činnost: 193,81

přepočtený evidenční počet s doplňkovou činností: 206,56

průměrný přepočtený evidenční počet − hlavní činnost: 195,43

průměrný přepočtený evidenční počet s doplňkovou činností: 208,47

evidenční počet − hlavní činnost k 31. 12. 2009: 197

evidenční počet s doplňkovou činností k 31. 12. 2009: 210

Pohyb zaměstnanců za rok 2009

nástupy celkem 32

významné nástupy: Mgr. Prachařová Miroslava (zoologický náměstek)

výstupy celkem 44

významné výstupy:

Ing. Miroslav Špička (zoologický náměstek)

PhDr. Petr Fejk (ředitel)

Antonín Mrázek (vedoucí krmivářského oddělení)

RNDr. Karel Pithart (vědecký a publikační pracovník)

Zbyněk Šíša (publikační pracovník)

Pracovní výročí pracovníků v Zoo Praha

20 let

Eva Růžičková

Denisa Ryšková (chovatelka)

ing. Lucie Wágnerová (knihovna)

30 let

Alena Jirásková (chovatelka)

RNDr. Evžen Kůs (dokumentace)

35 let

Anna Pithartová (chovatelka)

Václava Špoulová (OŽP − i celková doba zaměstnání)

Dana Podzemská, personalistka